

وزارت تعلیم و تربیت
معدت آموزش و پرورش

اهداف توسعه پایدار

<p>۱. بدون فقر</p> <p>1 NO POVERTY</p>	<p>۲. بدون گرسنگی</p> <p>2 ZERO HUNGER</p>	<p>۳. سلامتی و رفاه</p> <p>3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING</p>	<p>۴. آموزش با کیفیت</p> <p>4 QUALITY EDUCATION</p>
<p>۵. برابری جنسیتی</p> <p>5 GENDER EQUALITY</p>	<p>۶. آب سالم و بهداشتی</p> <p>6 CLEAN WATER AND SANITATION</p>	<p>۷. دسترسی به انرژی پاک</p> <p>7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY</p>	<p>۸. رشد اقتصادی و مشاغل شایسته</p> <p>8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH</p>
<p>۹. صنعت، زیرساخت و نوآوری</p> <p>9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE</p>	<p>۱۰. کاهش نابرابری</p> <p>10 REDUCED INEQUALITIES</p>	<p>۱۱. شهرها و جوامع پایدار</p> <p>11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES</p>	<p>۱۲. تولید و مصرف مسئولانه</p> <p>12 RESPONSIBLE CONSUMPTION</p>
<p>۱۳. اقدام برای اقلیم</p> <p>13 CLIMATE ACTION</p>	<p>۱۴. زیستن پایدار در آب</p> <p>14 LIFE BELOW WATER</p>	<p>۱۵. زیستن پایدار در خشکی</p> <p>15 LIFE ON LAND</p>	<p>۱۶. صلح و عدالت</p> <p>16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS</p>
<p>۱۷. مشارکت برای اجرای اهداف</p> <p>17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS</p>	 <p>SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS</p>		

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اهداف توسعه پایدار

<p>۱. بدون فقر</p> <p>1 NO POVERTY</p>	<p>۲. بدون گرسنگی</p> <p>2 ZERO HUNGER</p>	<p>۳. سلامت و رفاه</p> <p>3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING</p>	<p>۴. آموزش با کیفیت</p> <p>4 QUALITY EDUCATION</p>
<p>۵. برابری جنسیتی</p> <p>5 GENDER EQUALITY</p>	<p>۶. آب سالم و بهداشتی</p> <p>6 CLEAN WATER AND SANITATION</p>	<p>۷. دسترسی به انرژی پاک</p> <p>7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY</p>	<p>۸. رشد اقتصادی و مشاغل شایسته</p> <p>8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH</p>
<p>۹. صنعت، زیرساخت و نوآوری</p> <p>9 INDUSTRY INNOVATION AND INFRASTRUCTURE</p>	<p>۱۰. کاهش نابرابری</p> <p>10 REDUCED INEQUALITIES</p>	<p>۱۱. شهرها و جوامع پایدار</p> <p>11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES</p>	<p>۱۲. تولید و مصرف مسئولانه</p> <p>12 RESPONSIBLE CONSUMPTION</p>
<p>۱۳. اقدامات اقله‌محوری</p> <p>13 CLIMATE ACTION</p>	<p>۱۴. زیستن پایدار در آب</p> <p>14 LIFE BELOW WATER</p>	<p>۱۵. زیستن پایدار در خشکی</p> <p>15 LIFE ON LAND</p>	<p>۱۶. صلح و عدالت</p> <p>16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS</p>
<p>۱۷. مشارکت برای اهداف</p> <p>17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS</p>	<p>SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS</p>		

اهداف توسعه پایدار

Sustainable Development Goals

سازمان حفاظت محیط زیست

- سرشناسه:** جواهریان، زهرا، ۱۳۴۰ -
- عنوان و نام پدیدآور:** اهداف توسعه پایدار = Sustainable Development Goals /
- ترجمه و تالیف:** زهرا جواهریان، سید امیر فاتح وحدتی، علیرضا رحمتی، لیلا زمانی؛ به [سفارش] سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر توسعه پایدار و اقتصاد محیط زیست.
- مشخصات نشر:** تهران: گروه بین الملل طرفه، انتشارات حک، ۱۳۹۵.
- مشخصات ظاهری:** ۱۶۸ ص: جدول.
- شابک:** ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۸۲-۶۲-۴
- وضعیت فهرست نویسی:** فیبا
- موضوع:** توسعه پایدار
- موضوع:** Sustainable development goals
- شناسه افزوده:** وحدتی، سید امیر فاتح، ۱۳۴۵ -
- شناسه افزوده:** رحمتی، علیرضا، ۱۳۵۵ -
- شناسه افزوده:** زمانی، لیلا، ۱۳۵۸ -
- شناسه افزوده:** سازمان حفاظت محیط زیست، دفتر توسعه پایدار و اقتصاد محیط زیست.
- رده بندی کنگره:** ۱۳۹۵ / ۳ / ۸۶ / ت / HC۷۹
- شماره کتابشناسی ملی:** ۳۳۸ / ۹
- رده بندی دیویی:** ۴۲۲۸۲۷۲

انتشارات

ترجمه و تالیف: زهرا جواهریان، سید امیر فاتح وحدتی، علیرضا رحمتی، لیلا زمانی؛
صاحب امتیاز: سازمان حفاظت محیط زیست - معاونت آموزش و پژوهش -
 دفتر توسعه پایدار و اقتصاد محیط زیست

دارای تاییدیه ترجمه از وزارت امور خارجه به شماره: ۱۵۳/۳۹۴۰۸۳۷

نوبت چاپ: اول / بکهزار و سیصد و نود و پنج

تیراژ: ۲۵۰۰ جلد

طراحی، صفحه آرایی و چاپ: گروه طرح طرفه www.graphicgroup.ir

ناشر: نشر حک (وابسته به گروه طرفه) www.irannashr.ir

قیمت: ۳۸۰۰۰۰ ریال

در جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار؛ برای چاپ این کتاب درختی قطع نشده است!
 کاغذ سنگ، نسل جدیدی از کاغذ است که در تهیه آن به جای چوب درختان از پودر سنگ استفاده می شود.

جدول مقایسه تولید ۱ تن کاغذ سنگ با سایر کاغذها

کاغذ باز یافتی	کاغذ با چوب درخت	کاغذ سنگ	تولید ۱ تن کاغذ
۴	۲۰	۰	تعداد درخت قطع شده
۱۵/۰۰۰ لیتر	۶۰/۰۰۰ لیتر	۰	میزان آب مصرفی
۴۰ mill BTU	۵۲ mill BTU	۲۵ mill BTU	میزان مصرف انرژی
۱۴۰۰ کیلوگرم	۱۵۰۰ کیلوگرم	۶۰۰ کیلوگرم	میزان تولید CO ₂
دارد	دارد	ندارد	استفاده از سفیدکننده ها

فهرست

- سیاست‌های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری ۹۴/۸/۲۶) — ۴
- گزیده‌ای از سخنان ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران — ۶
- پیشگفتار — ۷
- دییچه — ۸
- جریان‌سازی اهداف توسعه پایدار — ۱۰
- انطباق اهداف توسعه پایدار (SDGs) با سیاست‌های کلی محیط زیست نظام — ۱۵
- تغییر جهان ما، دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار — ۲۱
- اهداف کلان و خرد توسعه پایدار — ۳۴
- شاخص‌های اهداف توسعه پایدار — ۶۱

■ سیاست‌های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری ۱۳۸۶/۸/۹۴)

حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی، در نامه‌ای به روسای سه قوه، سیاست‌های کلی محیط زیست را ابلاغ کردند. متن سیاست‌های کلی محیط زیست به این شرح است:

۱) مدیریت جامع، هماهنگ و نظام‌مند منابع حیاتی (از قبیل هوا، آب، خاک و تنوع زیستی) مبتنی بر توان و پایداری زیست‌بوم بویژه با افزایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های حقوقی و ساختاری مناسب همراه با رویکرد مشارکت مردمی.

۲) ایجاد نظام یکپارچه ملی محیط زیست.

۳) اصلاح شرایط زیستی به منظور برخوردار ساختن جامعه از محیط زیست سالم و رعایت عدالت و حقوق بین‌نسلی. ۴) پیشگیری و ممانعت از انتشار انواع آلودگی‌های غیرمجاز و جرم‌انگاری تخریب محیط زیست و مجازات مؤثر و بازدارنده آلوده‌کنندگان و تخریب‌کنندگان محیط زیست و الزام آنان به جبران خسارت.

۵) پایش مستمر و کنترل منابع و عوامل آلاینده هوا، آب، خاک، آلودگی‌های صوتی، امواج و اشعه‌های مخرب و تغییرات نامساعد اقلیم و الزام به رعایت استانداردها و شاخص‌های زیست محیطی در قوانین و مقررات، برنامه‌های توسعه و آمایش سرزمین.

۶) تهیه اطلس زیست‌بوم کشور و حفاظت، احیاء، بهسازی و توسعه منابع طبیعی تجدیدپذیر (مانند دریا، دریاچه، رودخانه، مخزن سدها، تالاب، آبخوان زیرزمینی، جنگل، خاک، مرتع و تنوع زیستی بویژه حیات وحش) و اعمال محدودیت قانونمند در بهره‌برداری از این منابع متناسب با توان اکولوژیک (ظرفیت قابل تحمل و توان بازسازی) آنها بر اساس معیارها و شاخص‌های پایداری، مدیریت اکوسیستم‌های حساس و ارزشمند (از قبیل پارک‌های ملی و آثار طبیعی ملی) و حفاظت از منابع ژنتیک و ارتقاء آنها تا سطح استانداردهای بین‌المللی.

۷) مدیریت تغییرات اقلیم و مقابله با تهدیدات زیست محیطی نظیر بیابان‌زایی، گرد و غبار بویژه ریزگردها، خشکسالی و عوامل سرایت‌دهنده میکروبی و رادیواکتیو و توسعه آینده‌نگری و شناخت پدیده‌های نوظهور زیست محیطی و مدیریت آن.

۸) گسترش اقتصاد سبز با تأکید بر:

۸-۱) صنعت کم‌کربن، استفاده از انرژی‌های پاک، محصولات کشاورزی سالم و ارگانیک و مدیریت پسماندها و پساب‌ها با بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های اقتصادی، اجتماعی، طبیعی و زیست محیطی.

۸-۲) اصلاح الگوی تولید در بخش‌های مختلف اقتصادی و اجتماعی و بهینه‌سازی الگوی مصرف آب، منابع، غذا، مواد و انرژی بویژه ترویج مواد سوختی سازگار با محیط زیست.

۸-۳) توسعه حمل و نقل عمومی سبز و غیرفسیلی از جمله برقی و افزایش حمل و نقل همگانی به ویژه در کلان‌شهرها.

- ۹) تعادل بخشی و حفاظت کیفی آب‌های زیرزمینی از طریق اجرای عملیات آبخیزداری، آبخوان‌داری، مدیریت عوامل کاهش بهره‌برداری از آب‌های زیرزمینی و تبخیر و کنترل ورود آلاینده‌ها.
- ۱۰) استقرار نظام حسابرسی زیست محیطی در کشور با لحاظ ارزش‌ها و هزینه‌های زیست محیطی (تخریب، آلودگی و احیاء) در حساب‌های ملی.
- ۱۱) حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری‌ها و فناوری‌های سازگار با محیط زیست با استفاده از ابزارهای مناسب از جمله عوارض و مالیات سبز.
- ۱۲) تدوین منشور اخلاق محیط زیست و ترویج و نهادینه سازی فرهنگ و اخلاق زیست محیطی مبتنی بر ارزش‌ها و الگوهای سازنده ایرانی- اسلامی.
- ۱۳) ارتقاء مطالعات و تحقیقات علمی و بهره‌مندی از فناوری‌های نوآورانه زیست محیطی و تجارب سازنده بومی در زمینه حفظ تعادل زیست بوم‌ها و پیشگیری از آلودگی و تخریب محیط زیست.
- ۱۴) گسترش سطح آگاهی، دانش و بینش زیست محیطی جامعه و تقویت فرهنگ و معارف دینی مشارکت و مسؤولیت‌پذیری اجتماعی به ویژه امر به معروف و نهی از منکر برای حفظ محیط زیست در تمام سطوح و اقشار جامعه.
- ۱۵) تقویت دیپلماسی محیط زیست با:
- ۱۵-۱) تلاش برای ایجاد و تقویت نهادهای منطقه‌ای برای مقابله با گرد و غبار و آلودگی‌های آبی.
- ۱۵-۲) توسعه مناسبات و جلب مشارکت و همکاری‌های هدفمند و تأثیرگذار دوجانبه، چندجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه محیط زیست.
- ۱۵-۳) بهره‌گیری مؤثر از فرصت‌ها و مشوق‌های بین‌المللی در حرکت به سوی اقتصاد کم‌کربن و تسهیل انتقال و توسعه فناوری‌ها و نوآوری‌های مرتبط.

■ گزیده‌ای از سخنان ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران جناب آقای دکتر حسن روحانی در اجلاس توسعه پایدار سازمان ملل - سپتامبر ۲۰۱۵:

■ دولت من به عنوان دولت محیط‌زیستی، سیاست‌های خود را بر اساس رویکردی متوازن میان توسعه اقتصادی و حفاظت از محیط زیست تنظیم می‌کند.

■ مشکلات محیط زیست، به ما انسان‌های کره زمین آموخته است که همگی در یک کشتی نشسته‌ایم و بدانیم که هر آنچه دیگران انجام می‌دهند، بر سر نوشت ما نیز مؤثر است.

■ جمهوری اسلامی ایران پیش از این، مجدانه و عمیقاً به تحقق اهداف توسعه هزاره، یاری رسانده و مشارکت فعالی در تدوین دستور کار توسعه پس از ۲۰۱۵ داشته و از این به بعد نیز همکاری سازنده‌ای برای اجرای تعهدات خود در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی خواهد داشت.

■ پیشگفتار

مشکلات محیط زیست که جنبه ای جهانی یافته، حاصل دخالت و بهره وری نامعقول انسان از طبیعت است؛ مشکلاتی که اینک به دلیل گسترده‌گی و وخامت آن، نگرانی همگان را برای تنها کره مسکون برانگیخته است. الزامات کنونی ایجاب می‌کند که منابع طبیعی موجود علاوه بر پاسخگویی نیازهای نسل حاضر، ظرفیت پاسخ دهی به نیازهای آینده بشر را نیز داشته باشد. توسعه پایدار نیز زمانی حاصل می‌شود که هر فرد یا جامعه نیازهایش را در محدوده ظرفیت بیولوژیکی سرزمین خود تامین کند. این در حالی است که تخلیه منابع طبیعی و اثرات نامطلوب تخریب محیط زیست مانند خشکسالی‌ها و بیابان‌زایی، فرسایش خاک، کمبود آب شیرین و از بین رفتن تنوع زیستی در دریا و خشکی به فهرست چالش‌های بشر اضافه شده است. اندازه‌گیری و سنجش میزان تولید و مصرف، اکنون پیش شرط مدیریت محیط زیست و کاهش آلودگی است؛ به طوری که کسری موازنه اکولوژیکی انسان با گزینش‌های خردمندانه درباره رشد جمعیت، مصرف، کارایی تکنولوژی و حفاظت از اکوسیستم بر طرف می‌شود. برای کاهش فاصله بین رشد اقتصادی و حفاظت از منابع زیستی، توسعه اقتصادی باید به سمت بهره‌وری، کنترل مصرف، بهینه‌سازی الگوهای زیست محیطی، خدمات زیست بومی پایدار، استفاده از انرژی‌های پاک و تجدید پذیر، جلب مشارکت اقشار مختلف مردم و تشکل‌های علمی، صنفی و مردم نهاد و در مسیر اقتصاد سبز به پیش برود.

نظر به همین موارد، اهداف توسعه پایدار برای ۱۵ سال آینده فعالیت‌هایی را در حوزه‌های مختلف با پیوندهای درونی و ماهیت یکپارچه در چارچوب ۱۷ هدف تعیین شده، دنبال می‌کند.

در این حال، جمهوری اسلامی ایران با رویکردی واقع بینانه و قوی تر از گذشته و با تکیه بر اسناد بالادستی به ویژه سیاست‌های کلی محیط زیست ابلاغی مقام معظم رهبری موضوع توسعه پایدار را در دستور کار خود قرار داده است. همچنانکه برنامه ششم توسعه کشور نیز بر این اساس و با تکیه بر تاکیدات ریاست محترم جمهوری دکتر حسن روحانی بر موضوع محیط زیست و توسعه پایدار تدوین شده است.

امید می‌رود با تلاش، همدلی و همکاری همه دستگاه‌ها و آحاد جامعه، بتوانیم از سرمایه‌های ارزشمند طبیعی کشور محافظت کرده و جریان رشد و توسعه را متوازن با ظرفیت‌های موجود و بدون آسیب‌رسانی به طبیعت پیش ببریم.

معصومه ابتکار

معاون رییس جمهور
و رییس سازمان حفاظت محیط زیست

ما می‌توانیم اولین نسلی باشیم که در پایان دادن به فقر موفق عمل نموده است و آخرین نسلی باشیم که فرست نجات زمین را دارد. اگر در تحقق اهداف خود موفق عمل نماییم، می‌توانیم جهان را به مکان بهتری در سال ۲۰۳۰ تبدیل کنیم.

■ دیباچه

جهان امروز با چالش‌های عظیمی روبروست. هزاران نفر در فقر زندگی می‌کنند، نابرابری در درون کشورها در حال افزایش است. بیکاری، خصوصاً در مورد جوانان، به یک نگرانی جدی تبدیل شده است. تهدیدهای بهداشت جهانی، بلایای طبیعی شدید و شایع، تعارضات فزاینده، افراط‌گرایی و خشونت طلبی، تروریسم و بحران‌های مرتبط با زندگی بشر و کوچ اجباری مردم، دستاوردهای چند دهه اخیر علوم و تمدن جوامع را در مسیر توسعه با تناقضی عجیب روبرو ساخته است. غارت منابع طبیعی و اثرات نامطلوب تخریب محیط زیست از جمله بیابان‌زایی، خشکسالی، فرسایش زمین، کمبود آب شیرین و از بین رفتن تنوع زیستی در دریا و خشکی را نیز می‌بایست به فهرست چالش‌های مهم اضافه کرد و لذا واقعیت‌های امروز جهان، حاکی از آن است که کشورهای، نمی‌توانند بدون توجه به مسائل توسعه پایدار به حیات سالم و بهینه خود ادامه دهند. به همین دلیل تلاش‌های زیادی در چند دهه اخیر و در سطح بین‌المللی برای حرکت به سمت توسعه پایدار و مقابله با چالش‌های موجود و پیش‌رو انجام شده و این اقدامات همچنان ادامه دارند.

کنفرانس انسان و محیط زیست سازمان ملل در استکهلم سال ۱۹۷۲، نقطه آغازین حرکت‌های بین‌المللی به سمت پایداری بود، پس از آن با شدت یافتن چالش‌های جهانی، بر اهمیت مشارکت جهانی برای پیروی از یک دستور کار منسجم افزوده شد و از آن پس توافق‌نامه‌ها و برنامه‌های جهانی محیط زیستی بسیاری مصوب و اجرا شد. سال ۱۹۹۲ در اولین اجلاس محیط زیست و توسعه سازمان ملل (UNCED)^۱، بیش از ۱۵۰ تن از سران جهان در ریودوژانیرو گرد هم آمدند تا تعهد خودشان به توسعه پایدار را نمایان سازند. سند دستور کار ۲۱ به عنوان راهنمای حرکت جهانی به سمت توسعه پایدار از دستاوردهای اجلاس سران زمین (ریو) است. سپتامبر سال ۲۰۰۰ در اجلاس هزاره سازمان ملل، ۱۸۹ کشور با تایید "اعلامیه هزاره"، متعهد به مشارکت برای دستیابی به ۸ آرمان "اهداف توسعه هزاره"، تا سال ۲۰۱۵ شدند. اعلامیه هزاره دامنه وسیع و بی‌سابقه‌ای از تعهدات و برنامه‌ریزی‌های فعالیت‌ها را در میان جوامع بین‌المللی شامل می‌شد. اهداف توسعه هزاره چارچوب مهمی جهت توسعه فراهم نمود و در چندین زمینه نیز پیشرفت قابل‌توجهی از آن به دست آمده است. اجرای اسناد، دستور کارها، توافق‌نامه‌ها، اهداف و برنامه‌های بین‌المللی در راستای توسعه پایدار، در ۴ دهه از کنفرانس استکهلم تا کنفرانس ریو ۲۰۰۰، با موفقیت‌ها و شکست‌هایی همراه بود که تجربیات

1-United Nation Conference on Environment and Development

ارزشمندی برای ادامه مسیر در اختیار جامعه بین المللی قرار داد. در کنفرانس توسعه پایدار سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۲، تحت عنوان ريو + ۲۰، تصمیمات مهمی با مشارکت ذینفعان مختلف گرفته شد که حاصل آن سندی با عنوان "آینده ای که می خواهیم" می باشد. در این سند ضمن تأکید بر دستور کار ۲۱، به حکمرانی جهانی محیط زیست، رویکرد اقتصاد سبز برای دستیابی به توسعه پایدار، دستور کار توسعه پس از ۲۰۱۵ و اهداف توسعه پایدار (SDGs) اشاره شد. در اجلاس ريو + ۲۰، رهبران جهان توافق کردند که سال ۲۰۱۵ و پایان اهداف توسعه هزاره باشد و اهداف توسعه پایدار (SDGs) و دستور کار جدید توسعه، جایگزین آن گردد. بنابراین در فاصله ريو + ۲۰ تا سال ۲۰۱۵، کشورهای عضو متعهد شدند یک فرآیند بین الدولی فراگیر، شفاف و باز را برای تمام ذینفعان در خصوص اهداف توسعه پایدار، با رویکرد گسترش و بسط اهداف جهانی توسعه پایدار، ایجاد نمایند. حاصل تلاش و مشارکت همه ذینفعان در سراسر جهان پس از جلسات و گردهمایی های بسیار، سند دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار است که الگوی عمل و فعالیت همه کشورها در ۱۵ سال آتی خواهد بود.

در پایان از مدیر کل محترم دفتر توسعه پایدار و اقتصاد محیط زیست، سرکار خانم دکتر زهرا جواهریان و همکارانشان، آقایان سید امیر فاتح وحدتی، علیرضا رحمتی و خانم ها لیلیا زمانی، اکرم توکلی، سپیده مشرفیان، عطیه نجفی و بهار فیض اله بیگی که در تدوین این مجموعه همکاری داشته اند، تقدیر و تشکر می نمایم.

مهناز مظاهری اسدی
 معاون آموزش و پژوهش

■ جریان سازی اهداف توسعه پایدار

فرآیند تدوین اهداف توسعه پایدار و دستور کار توسعه پس از ۲۰۱۵ پس از اجلاس ریو + ۲۰ آغاز گردید که فرآیند چند ذینفعی جهانی و مشتمل بر کنش گران سازمان ملل و جوامع مدنی بود. این فرآیندها با مجموعه ۱۱ موضوع مشورتی منتخب جهانی و ۸۸ مشورت ملی کشوری تکمیل شد. با انجام مشورت های کشوری در واقع فرآیند تدوین اهداف توسعه پایدار، رویکرد پایین به بالا (bottom-up) را اتخاذ نمود که ویژگی آن حضور ذینفعان مختلف در طراحی چارچوب و روند انتخاب اهداف است.

پس از تعاملات و رایزنی های بسیار با گروه های مختلف ذینفعان، دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار با عنوان تغییر جهان ما، در اوایل مهرماه ۱۳۹۴ در نشست سران کشورهای جهان در مجمع عمومی سازمان ملل مورد تصویب ۱۹۳ کشور قرار گرفت.

این دستور کار، برنامه اقدام مردم، کره زمین و سعادت بشری است و در صدد تقویت صلح جهانی در قالب آزادی های بیشتر است. در این دستور کار، محورهای "مردم، کره زمین، سعادت بشری، صلح، مشارکت" حوزه های اصلی فعالیت در ۱۵ سال آینده خواهند بود.

۱۷ هدف کلان و ۱۶۹ هدف خرد توسعه پایدار که در این سند آمده است؛ نشان دهنده دامنه و بلندپروازی این دستور کار جدید است. در این سند تاکید شده که دامنه و بلندپروازی این دستور کار جدید نیازمند بازایی مشارکت جهانی جهت اطمینان از اجرای آن می باشد. این مشارکت منجر به تسهیل همکاری تنگاتنگ جهانی در حمایت از اجرای تمامی اهداف کلان و خرد، ایجاد همکاری میان دولت ها، بخش خصوصی، جامعه مدنی، نظام سازمان ملل متحد و سایر بازیگران و بسیج تمامی منابع موجود می شود.

این اهداف، بر پایه اهداف توسعه هزاره ایجاد شده اند و به دنبال تحقق اهدافی هستند که در برنامه اهداف توسعه هزاره، عملی نشده اند. پیوندهای درونی و ماهیت یکپارچه اهداف توسعه پایدار از اهمیت بسیار بالایی در تحقق این دستور کار جدید برخوردار است. این دستور کار، با در نظر گرفتن واقعیت ها، ظرفیت ها و سطوح مختلف ملی مربوط به توسعه و ضمن احترام به سیاست ها و اولویت های ملی کشورها، در تمامی کشورها قابل اجرا می باشد. اهداف کلان و خرد جدید از اول ژانویه سال ۲۰۱۶ لازم الاجرا بوده و تصمیمات ۱۵ سال آتی را مشخص خواهند ساخت، در ضمن مراحل پیشرفت هر هدف با تعیین شاخص مناسب نظارت و پی گیری خواهند شد.

در خصوص فعالیت های کشور جمهوری اسلامی ایران در راستای توسعه پایدار می توان به نهاد سازی برای توسعه پایدار یکسال پس از اجلاس ریو در سال ۱۳۷۳ اشاره نمود که کمیته ملی توسعه پایدار مصوب شورای عالی محیط زیست، متشکل از وزارت خانه ها و دستگاه های اجرایی مرتبط تشکیل و در طی ۲ دهه از تاسیس آن، سعی بر نهادینه سازی مفهوم توسعه پایدار در فعالیت های توسعه ای کشور داشته است. کشور ما نیز همگام با تحولات بین المللی تلاش هایی را در جهت توسعه پایدار و دستیابی به اهداف توسعه هزاره داشته است که خوشبختانه در شاخص های آموزش و بهداشت به پیشرفت های قابل توجهی

دست پیدا نموده و به عنوان الگو در کشورهای منطقه مطرح است. کشور ما به منظور حضور موثر در اجلاس ریو + ۲۰ و تحلیل پیشنهادات مطرح شده و به منظور موضع گیری مناسب، از طریق کمیته ملی توسعه پایدار، نشست های ویژه ای قبل از اجلاس برگزار نمود و نتایج آن را به هیات اعزامی سپرد. پس از اجلاس ریو + ۲۰، در راستای تدوین اهداف توسعه پایدار، ایران، در اواخر سال ۲۰۱۲ در لیست کشورهای مشورتی قرار گرفت. در همین خصوص، سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری برنامه عمران سازمان ملل متحد (UNDP)^۱، به منظور هم اندیشی با گروه ها و اقشار مختلف اجتماعی از قبیل نمایندگان بخش های دولتی، عمومی و خصوصی و سازمان های مردم نهاد با همراهی اساتید دانشگاه ها، اقدام به برگزاری نشست های مشورتی در سطح ملی نمود که نتایج بدست آمده از این مشورت ها به سازمان ملل ارائه داده شد.

در نشست سران کشورهای جهان در مجمع عمومی سازمان ملل که در مهر ماه سال ۹۴، به منظور تصویب دستور کار توسعه برگزار گردید، ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران شرکت نمودند و در سخنرانی خود ضمن اشاره بر تلاش ایران در تحقق اهداف توسعه هزاره و مشارکت فعالانه کشورمان در تدوین دستورکار توسعه پس از ۲۰۱۵، تاکید کردند که از این به بعد نیز همکاری سازنده برای اجرای تعهدات در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی، خواهیم داشت.

با توجه به اهمیت ویژه اهداف توسعه پایدار در سطح ملی و جهانی و به منظور همگامی کشور ایران با این اهداف و با عنایت به اهمیت همگامی با الگوی توسعه جهانی با تمرکز بر اولویت های ملی، دفتر توسعه پایدار و اقتصاد محیط زیست سازمان حفاظت محیط زیست، به منظور جمع آوری نظرات کلیه ذینفعان در مورد اهداف و شاخص ها، اقدام به شناسایی متولیان و برگزاری نشست های جریان سازی اهداف توسعه پایدار نمود. اهداف برگزاری این جلسات هماهنگی بین دستگاه ها، برای واردسازی اهداف توسعه پایدار در برنامه های کلان توسعه ای و آمادگی برای ارائه گزارش های کشوری در مجامع بین المللی بوده است. در این جلسات علاوه بر تشریح ابعاد علمی و مبنایی نظری برای شناسایی نیازها، در مورد مقدمات اجرایی مورد نظر نیز، بحث و تبادل نظر صورت گرفت و بدین منظور، متولیان اصلی، همکاران و ذینفعان مرتبط پیشنهاد گردیدند. قابلیت کمی شدن، امکان پذیری و مناسب بودن شاخص های پیشنهادی از موارد مورد بحث این جلسات بود. لازم به ذکر است از تاریخ ۱۳۹۴/۰۴/۱۰ تا ۱۳۹۴/۰۷/۱۵، هشت نشست جریان سازی اهداف توسعه پایدار با حضور بیش از ۱۳۰ نفر از مدیران و کارشناسان متخصص دستگاه های دولتی شامل ۱۶ وزارتخانه و ۱۸ سازمان برگزار گردید و به دنبال آن جلسات داخلی در برخی دستگاه ها، به منظور مشارکت تمامی بخش ها تشکیل شده است. نهایتاً در جلسه مورخ ۱۳۹۴/۰۸/۱۲، با حضور وزرا و نمایندگان عالی رتبه دستگاه های اجرایی، متولیان اصلی ۱۷ هدف توسعه پایدار تعیین و تصویب شد، هریک از متولیان اصلی وظیفه هماهنگی و همکاری با ذینفعان مرتبط و گزارش دهی نهایی در هدف مورد نظر را بر عهده دارند.

کمیته ملی توسعه پایدار وظیفه هماهنگی و نظارت بر چگونگی دستیابی به اهداف را بر عهده دارد. این کتاب، چشم انداز و برنامه توسعه پایدار ۱۵ سال آتی برای جهان است و فرصتی است که با توجه به اولویت های ملی، توسعه ای متوازن، هماهنگ و پایدار را برای کشور عزیزمان رقم بزنیم. بر اساس تصمیمات کمیته ملی توسعه پایدار، متولیان اصلی اجرای اهداف توسعه پایدار در نمودار شماره ۱ و همچنین دستگاه های همکار نیز در جدول شماره ۱ مشخص گردیده است.

نمودار ۱: متولیان اصلی ۱۷ هدف کلان توسعه پایدار در سطح ملی

جدول شماره ۱: اهداف توسعه پایدار با تعیین متولیان اصلی و دستگاه‌های همکار

ردیف	اهداف توسعه پایدار (SDGs)	متولی	دستگاه‌های همکار
۱	پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	وزارت اقتصاد و دارایی وزارت کشور، بانک مرکزی وزارت بهداشت(سازمان بهزیستی)
۲	پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار	وزارت جهاد کشاورزی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان ملی استاندارد
۳	ایجاد زندگی سالم و ارتقای رفاه برای همگان و در تمامی سنین	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	وزارت کشور، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت راه و شهر سازی، سازمان حفاظت محیط زیست
۴	فراهم‌سازی آموزش فراگیر و با کیفیت مساوی و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همگان	وزارت آموزش و پرورش	وزارت علوم، وزارت فرهنگ و ارشاد، وزارت ورزش و جوانان، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی(سازمان فنی و حرفه‌ای)، فرهنگستان علوم
۵	دستیابی به برابری جنسیتی و توانمند سازی تمامی زنان و دختران	معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری	وزارت کشور
۶	ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان	وزارت نیرو	وزارت بهداشت، وزارت جهادکشاورزی وزارت کشور، سازمان حفاظت محیط زیست
۷	ایجاد دسترسی به انرژی‌های پرداخت‌پذیر، مطمئن، پایدار و نوین برای همگان	وزارت نیرو	وزارت نفت، سازمان انرژی اتمی
۸	ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان	وزارت امور اقتصاد و دارایی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بانک مرکزی، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
۹	ایجاد زیرساخت‌های مقاوم، ارتقای فرآیند صنعتی‌سازی فراگیر و پایدار و توجه به نوآوری	وزارت صنعت، معدن و تجارت	وزارت علوم، وزارت نفت، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، بانک مرکزی، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
۱۰	کاهش نابرابری در داخل و میان کشورها	وزارت امور اقتصاد و دارایی	وزارت امور خارجه، وزارت کشور

جدول شماره ۱: اهداف توسعه پایدار با تعیین متولیان اصلی و دستگاه‌های همکار

ردیف	اهداف توسعه پایدار (SDGs)	متولی	دستگاه‌های همکار
۱۱	ایجاد شهرها و شهرک های فراگیر، ایمن، تاب آور و پایدار	وزارت راه و شهر سازی	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، وزارت نیرو، وزارت کشور
۱۲	ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (سازمان ملی بهره وری)	وزارت جهادکشاورزی، وزارت نفت، وزارت نیرو، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان ملی استاندارد
۱۳	اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت راه و شهر سازی (سازمان هواشناسی)، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (سازمان فضایی ایران)، وزارت نفت، اعضا، کارگروه ملی تغییر اقلیم
۱۴	حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها، دریاها و منابع دریایی با هدف توسعه پایدار	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت جهادکشاورزی (سازمان شیلات ایران)، وزارت علوم (پژوهشگاه ملی اقیانوس شناسی و علوم جوی)، وزارت راه و شهر سازی (سازمان بنادر و دریانوردی)، وزارت نیرو
۱۵	حراست، بازسازی و ترویج استفاده پایدار از اکوسیستم های خشکی، مدیریت پایدار جنگل ها، مبارزه با بیابان زایی و تغییر و متوقف سازی فرآیند تخریب زمین و متوقف سازی از بین رفتن تنوع زیستی	سازمان حفاظت محیط زیست	وزارت جهادکشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری)، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
۱۶	ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح	وزارت کشور	وزارت امور خارجه، وزارت دادگستری
۱۷	تقویت ابزارهای اجرا و احیا، مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار	سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور	اعضا، کمیته ملی توسعه پایدار

■ انطباق اهداف توسعه پایدار با سیاست‌های کلی محیط زیست نظام

جدول شماره ۲: سیاست‌های کلی محیط زیست با تعیین مسئول و مجری هر یک از سیاست‌ها و تطابق آن با اهداف توسعه پایدار

ردیف	سیاست های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری)	(موضوع نامه شماره ۲۸۶۳۸/۱۴۰۱/۲۱۴ - مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۳ - معاون اول ریاست جمهوری)			
		دستگاه مسئول	دستگاه های مجری		
۱	مدیریت جامع، هماهنگ و نظام‌مند منابع حیاتی (از قبیل هوا، آب، خاک و تنوع زیستی) مبتنی بر توان و پایداری زیست‌بوم بویژه با افزایش ظرفیت‌ها و توانمندی‌های حقوقی و ساختاری مناسب همراه با رویکرد مشارکت مردمی.	سازمان حفاظت محیط زیست	<ul style="list-style-type: none"> - وزارت کشور - وزارت نیرو - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت نفت - وزارت صنعت، معدن و تجارت - معاونت حقوقی ریاست جمهوری - سازمان حفاظت محیط زیست - معاونت زنان و امور خانواده - سازمان جنگل ها و مراتع - سازمان شیلات - سازمان بنادر و کشتیرانی - سازمان هواشناسی - شورای عالی استان ها 		
			<ul style="list-style-type: none"> - وزارت کشور - وزارت نیرو - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت نفت - وزارت صنعت، معدن و تجارت - معاونت حقوقی ریاست جمهوری - سازمان حفاظت محیط زیست - معاونت زنان و امور خانواده - سازمان جنگل ها و مراتع - سازمان شیلات - سازمان بنادر و کشتیرانی - سازمان هواشناسی - شورای عالی استان ها 		
			<ul style="list-style-type: none"> - وزارت کشور - وزارت نیرو - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت نفت - وزارت صنعت، معدن و تجارت - معاونت حقوقی ریاست جمهوری - سازمان حفاظت محیط زیست - معاونت زنان و امور خانواده - سازمان جنگل ها و مراتع - سازمان شیلات - سازمان بنادر و کشتیرانی - سازمان هواشناسی - شورای عالی استان ها 		
۲	ایجاد نظام یکپارچه ملی محیط زیست.	سازمان حفاظت محیط زیست	کلیه دستگاه های اجرایی		
			کلیه دستگاه های اجرایی		
۳	اصلاح شرایط زیستی به منظور برخوردار ساختن جامعه از محیط زیست سالم و رعایت عدالت و حقوق بین نسلی.	سازمان حفاظت محیط زیست	<ul style="list-style-type: none"> - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت دادگستری - سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور 		
			<ul style="list-style-type: none"> - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت دادگستری - سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور 		
			<ul style="list-style-type: none"> - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت دادگستری - سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور 		
هدف ۱ - پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای	هدف ۳- ایجاد زندگی سالم و ارتقای رفاه برای همگان و در تمامی سنین	هدف ۴- فراهم‌سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام العمر برای همگان	هدف ۵- دستیابی به برابری جنسیتی و توانمند سازی تمامی زنان و دختران		
				هدف ۱۶ - ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح	هدف ۱۷ - تقویت جهانی با هدف توسعه پایدار

جدول شماره ۲: سیاست‌های کلی محیط زیست با تعیین مسئول و مجری هر یک از سیاست‌ها و تطابق آن با اهداف توسعه پایدار (ادامه)

ردیف	سیاست‌های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری)	موضوع نامه شماره ۳۸/۲۶۳۸/۱۴۱۴ - مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۳۱ - معاون اول ریاست جمهوری	
		دستگاه مسئول	دستگاه‌های مجری
۴	پیشگیری و ممانعت از انتشار انواع آلودگی‌های غیرمجاز و جرم‌انگاری تخریب محیط زیست و مجازات مؤثر و بازدارنده آلوده‌کنندگان و تخریب‌کنندگان محیط زیست و الزام آنان به جبران خسارت.	سازمان حفاظت محیط زیست	<p>هدف ۱ - پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای</p> <p>هدف ۱۵ - حراست، بازسازی و ترویج استفاده پایدار از اکوسیستم‌های خشکی، مدیریت پایدار جنگل‌ها، مبارزه با بیابان‌زایی و تغییر و متوقف‌سازی فرآیند تخریب زمین و متوقف‌سازی از بین رفتن تنوع زیستی</p>
۵	پایش مستمر و کنترل منابع و عوامل آلاینده هوا، آب، خاک، آلودگی‌های موتی، امواج و اشعه‌های مخرّب و تغییرات نامساعد اقلیم و الزام به رعایت استانداردها و شاخص‌های زیست محیطی در قوانین و مقررات، برنامه‌های توسعه و آمایش سرزمین.	<p>سازمان حفاظت محیط زیست</p> <p>سازمان مدیریت و برنامه ریزی</p> <p>سازمان ملی استاندارد</p>	<p>هدف ۶ - ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان</p> <p>هدف ۱۲ - ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار</p>
۶	تهیه اطلس زیست‌بوم کشور و حفاظت، احیاء، بهسازی و توسعه منابع طبیعی تجدیدپذیر (مانند دریا، دریاچه، رودخانه، مخزن سدها، تالاب، آبخوان زیرزمینی، جنگل، خاک، مرتع و تنوع زیستی بویژه حیات وحش) و اعمال محدودیت قانونمند در بهره‌برداری از این منابع متناسب با توان اکولوژیک (ظرفیت قابل تحمل و توان بازسازی) آنها بر اساس معیارها و شاخص‌های پایداری، مدیریت اکوسیستم‌های حساس و ارزشمند (از قبیل پارک‌های ملی و آثار طبیعی ملی) و حفاظت از منابع ژنتیک و ارتقاء آنها تا سطح استانداردهای بین‌المللی.	<p>سازمان حفاظت محیط زیست</p> <p>سازمان فرهنگ و گردشگری</p> <p>سازمان میراث فرهنگی و گردشگری</p> <p>سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور</p>	<p>هدف ۱۴ - حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها، دریاها و منابع دریایی با هدف توسعه پایدار</p> <p>هدف ۱۵ - حراست، بازسازی و ترویج استفاده پایدار از اکوسیستم‌های خشکی، مدیریت پایدار جنگل‌ها، مبارزه با بیابان‌زایی و تغییر و متوقف‌سازی فرآیند تخریب زمین و متوقف‌سازی از بین رفتن تنوع زیستی</p>

جدول شماره ۲: سیاست‌های کلی محیط زیست با تعیین مسئول و مجری هر یک از سیاست‌ها و تطابق آن با اهداف توسعه پایدار (ادامه)

ردیف	سیاست‌های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری)	موضوع نامه شماره ۱۳۹۴/۱۱/۳ - معاون اول ریاست جمهوری	
		دستگاه مسنول	دستگاه‌های مجری
۷	مدیریت تغییرات اقلیم و مقابله با تهدیدات زیست محیطی نظیر بیابان‌زایی، گرد و غبار بویژه ریزگردها، خشکسالی و عوامل سرایت دهنده میکروبی و راديواکتیو و توسعه آینده‌نگری و شناخت پدیده‌های نوظهور زیست محیطی و مدیریت آن.	سازمان حفاظت محیط زیست	<p>وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح - وزارت نفت - وزارت نیرو - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - وزارت راه و شهرسازی - سازمان مدیریت و برنامه ریزی - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت اطلاعات - سازمان انرژی اتمی - سازمان جنگل‌ها و مراتع - سازمان هواشناسی - سازمان پدافند غیر عامل - سازمان مدیریت بحران</p>
			<p>هدف ۱۳ - اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن</p> <p>هدف ۱۵ - حراست، بازسازی و ترویج استفاده پایدار از اکوسیستم‌های خشکی، مدیریت پایدار جنگل‌ها، مبارزه با بیابان‌زایی و تغییر و متوقف‌سازی فرآیند تخریب زمین و متوقف‌سازی از بین رفتن تنوع زیستی</p>
۸	گسترش اقتصاد سبز با تاکید بر:	سازمان حفاظت محیط زیست - وزارت اقتصاد و دارایی	<p>وزارت نفت - وزارت نیرو - وزارت جهاد کشاورزی - سازمان امور مالیاتی - وزارت راه و شهرسازی - سازمان‌های شهری - ودهیاری‌ها - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت صنعت، معدن و تجارت</p>
			<p>هدف ۲ - پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار</p> <p>هدف ۸ - ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان</p>
۸	گسترش اقتصاد سبز با تاکید بر:	وزارت صنعت، معدن و تجارت - سازمان مدیریت و برنامه ریزی	<p>وزارت نفت - وزارت نیرو - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p>
			<p>هدف ۶ - ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان</p> <p>هدف ۷ - ایجاد دسترسی به انرژی‌های پرداخت‌پذیر، مطمئن، پایدار و نوین برای همگان</p> <p>هدف ۱۲ - ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار</p>
۸	گسترش اقتصاد سبز با تاکید بر:	وزارت کشور - سازمان حفاظت محیط زیست	<p>وزارت راه و شهرسازی - سازمان‌های شهری - دهیاری‌ها - شورای عالی استان‌ها</p>
			<p>هدف ۷ - ایجاد دسترسی به انرژی‌های پرداخت‌پذیر، مطمئن، پایدار و نوین برای همگان</p> <p>هدف ۱۱ - ایجاد شهرها و شهرک‌های فراگیر، ایمن، تاب‌آور و پایدار</p>

جدول شماره ۲: سیاست‌های کلی محیط زیست با تعیین مسئول و مجری هر یک از سیاست‌ها و تطابق آن با اهداف توسعه پایدار (ادامه)

ردیف	سیاست‌های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری)	(موضوع نامه شماره ۲۱۴۱/۱۴۲۶۳۸ - مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۳ - معاون اول ریاست جمهوری)	
		دستگاه مسئول	دستگاه‌های مجری
۹	تعادل بخشی و حفاظت کیفی آب‌های زیرزمینی از طریق اجرای عملیات آبخیزداری، آبخوانداری، مدیریت عوامل کاهش بهره‌برداری از آب‌های زیرزمینی و تبخیر و کنترل ورود آلاینده‌ها.	- سازمان حفاظت محیط زیست - وزارت نیرو - وزارت جهاد کشاورزی - وزارت صنعت، معدن و تجارت	هدف ۶- ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان
۱۰	استقرار نظام حسابرسی زیست‌محیطی در کشور با لحاظ ارزش‌ها و هزینه‌های زیست‌محیطی (تخریب، آلودگی و احیاء) در حساب‌های ملی.	- سازمان حفاظت محیط زیست - وزارت امور اقتصاد و دارایی - بانک مرکزی	هدف ۸- ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان
۱۱	حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری‌ها و فناوری‌های سازگار با محیط زیست با استفاده از ابزارهای مناسب از جمله عوارض و مالیات سبز.	- معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری - وزارت امور اقتصاد و دارایی	هدف ۹- ایجاد زیرساخت‌های مقاوم، ارتقای فرآیند صنعتی سازی فراگیر و پایدار و توجه به نوآوری
۱۲	تدوین منشور اخلاق محیط زیست و ترویج و نهادینه‌سازی فرهنگ و اخلاق زیست‌محیطی مبتنی بر ارزش‌ها و الگوهای سازنده ایرانی- اسلامی.	- سازمان حفاظت محیط زیست - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت آموزش پزشکی - سازمان صدا و سیما - معاونت زنان و امور خانواده - مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه - سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌ها	هدف ۱- پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای هدف ۴- فراهم‌سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همگان

جدول شماره ۲: سیاست‌های کلی محیط زیست با تعیین مسئول و مجری هر یک از سیاست‌ها و تطابق آن با اهداف توسعه پایدار (ادامه)

تطابق با اهداف توسعه پایدار (SDGs)	موضوع نامه شماره ۱۴۱/۱۴۲۶۳۸ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۳ - معاون اول ریاست جمهوری		سیاست‌های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری)	ردیف
	دستگاه‌های مجری	دستگاه مسئول		
هدف ۴- فراهم‌سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همگان	<p>معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری</p> <p>وزارت علوم، تحقیقات و فناوری</p> <p>وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی</p> <p>وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات</p> <p>وزارت صنعت، معدن و تجارت</p>	<p>سازمان حفاظت محیط زیست</p> <p>معاونت علمی و فناوری</p>	<p>ارتقاء مطالعات و تحقیقات علمی و بهره‌مندی از فناوری‌های نوآورانه زیست‌محیطی و تجارب سازنده بومی در زمینه حفظ تعادل زیست‌بوم‌ها و پیشگیری از آلودگی و تخریب محیط زیست.</p>	۱۳
هدف ۴- فراهم‌سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همگان	<p>سازمان حفاظت محیط زیست</p> <p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی</p> <p>وزارت آموزش و پرورش</p> <p>وزارت علوم، تحقیقات و فناوری</p> <p>سازمان تبلیغات اسلامی</p> <p>وزارت دادگستری</p> <p>ستاد ائمه جمعه و جماعات</p> <p>وزارت ورزش و جوانان</p> <p>وزارت کشور (نیروی انتظامی)</p>	<p>سازمان حفاظت محیط زیست</p> <p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی</p> <p>مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه</p>	<p>گسترش سطح آگاهی، دانش و بینش زیست‌محیطی جامعه و تقویت فرهنگ و معارف دینی مشارکت و مسئولیت‌پذیری اجتماعی به‌ویژه امر به معروف و نهی از منکر برای حفظ محیط زیست در تمام سطوح و اقشار جامعه.</p>	۱۴
هدف ۵- دستیابی به برابری جنسیتی و توانمندسازی تمامی زنان و دختران				

جدول شماره ۲: سیاست‌های کلی محیط زیست با تعیین مسئول و مجری هر یک از سیاست‌ها و تطابق آن با اهداف توسعه پایدار (ادامه)

تطابق با اهداف توسعه پایدار (SDGs)	موضوع نامه شماره ۲۱۴۱/۱۴۲۶۳۸ - مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۳ - معاون اول ریاست جمهوری		سیاست‌های کلی محیط زیست (ابلاغی مقام معظم رهبری)	ردیف
	دستگاه مسئول	دستگاه‌های مجری		
هدف ۱ - کاهش نابرابری در داخل و میان کشورها			۱-۱۵ - تلاش برای ایجاد و تقویت نهادهای منطقه‌ای برای مقابله با گرد و غبار و آلودگی‌های آبی.	۱۵
هدف ۱۳ - اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن			۲-۱۵ - توسعه‌ی مناسبات و جلب مشارکت و همکاری‌های هدفمند و تاثیرگذار دوجانبه، چندجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی در زمینه محیط زیست.	
هدف ۱۶ - ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح	- سازمان حفاظت محیط زیست - وزارت امور اقتصاد و دارایی	- سازمان حفاظت محیط زیست - وزارت امور خارجه	تقویت دیپلماسی محیط زیست با:	
هدف ۱۷ - تقویت ابزارهای اجرا و احیاء مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار	- وزارت نفت - وزارت نیرو - وزارت صنعت، معدن و تجارت	- وزارت امور خارجه		
هدف ۸ - ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان			۳-۱۵ - بهره‌گیری مؤثر از فرصت‌های و مشوق‌های بین‌المللی در حرکت به سوی اقتصاد کم‌کربن و تسهیل انتقال و توسعه فناوری‌ها و نوآوری‌های مرتبط.	
هدف ۹ - ایجاد زیرساخت‌های مقاوم، ارتقای فرآیند صنعتی‌سازی فراگیر و پایدار و توجه به نوآوری				

تغییر جهان ما: دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار

■ مقدمه سند

این دستور کار، برنامه اقدام مردم، کره زمین و سعادت بشری می‌باشد. این دستور کار در صدد تقویت صلح جهانی در قالب آزادی‌های بیشتر است. اذعان داریم که ریشه‌کن‌سازی فقر در همه اشکال و ابعاد آن، از جمله فقر مفرط، بزرگترین چالش جهانی و نیازی ضروری جهت توسعه پایدار می‌باشد.

تمامی کشورها و ذی‌نفعان، در مشارکتی گروهی، به اجرای این برنامه اقدام خواهند نمود. ما مصمم به نجات بشر از استبداد فقر و تنگدستی و احیاء کره زمین و حفاظت از آن می‌باشیم. اراده ما بر برداشتن گام‌های جسورانه و متحول‌کننده مورد نیاز در هدایت جهان کنونی به سمت پایداری و تاب‌آوری استوار شده است. اطمینان می‌دهیم که این حرکت گروهی تمامی کشورها را شامل خواهد شد.

۱۷ هدف کلان و ۱۶۹ هدف خرد توسعه پایدار که امروز معرفی خواهیم نمود نشان‌دهنده دامنه و بلندی‌روازی این دستور کار جدید می‌باشد. این اهداف بر اساس اهداف توسعه هزاره ایجاد شده‌اند و به دنبال تحقق اهدافی می‌باشند که در اهداف توسعه هزاره عملی نشده‌اند. این اهداف در صدد تحقق اجرای حقوق بشر برای تمامی انسان‌ها و دستیابی به برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران می‌باشد. این اهداف یکپارچه و تفکیک‌ناپذیر بوده و ابعاد سه‌گانه توسعه پایدار، یعنی جنبه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را متعادل می‌سازند. این اهداف کلان و خرد، در ۱۵ سال آینده، فعالیت‌هایی را در حوزه‌های ذیل ایجاد خواهند نمود که این حوزه‌ها از اهمیت فراوانی برای بشریت و کره زمین برخوردارند:

■ مردم

بر آنیم تا به فقر و گرسنگی، در تمام اشکال و ابعاد آن، خاتمه داده و از فعالیت شرافتمندانه و برابر تمامی انسان‌ها در محیطی سالم و مبتنی بر قابلیت‌های آنها اطمینان حاصل نماییم.

■ کره زمین

بر آنیم تا با ایجاد تولید و مصرف پایدار، مدیریت پایدار منابع طبیعی و اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی از کره زمین در برابر تخریب محافظت نماییم و از این طریق نیازهای نسل‌های کنونی و آتی را برآورده سازیم.

■ سعادت بشری

بر آنیم تا اطمینان حاصل نماییم که تمامی انسان‌ها از زندگی رضایت‌بخش و سعادت‌مندانه‌ای برخوردار بوده و پیشرفت‌های اقتصادی، اجتماعی و فناوری هماهنگ با طبیعت اتفاق می‌افتند.

■ صلح

برآنیم تا جوامعی صلح طلب، شایسته و فراگیر و عاری از ترس و خشونت، ایجاد نماییم. توسعه پایدار متکی بر صلح و صلح متکی بر توسعه پایدار می باشد.

■ مشارکت

برآنیم تا روش ها و ابزارهای مورد نیاز جهت اجرای این دستور کار را با احیاء مشارکت جهانی برای توسعه پایدار، براساس روحیه تقویت شده همبستگی جهانی، با تمرکز ویژه بر نیازهای فقیرترین و آسیب پذیرترین اقشار و با مشارکت تمامی کشورهای، تمامی ذی نفعان و تمامی انسان ها، به کار ببندیم. پیوندهای درونی و ماهیت یکپارچه اهداف توسعه پایدار از اهمیت بسیار بالایی در تحقق اهداف این دستور کار جدید برخوردارند. اگر بتوانیم آرمان های خود را در طول تمامی مراحل این دستور کار جدید تحقق ببخشیم، زندگی همه انسان ها به شدت بهبود خواهد یافت و جهان ما نیز شکل بهتری به خود خواهد گرفت.

■ اعلامیه

مقدمه

۱- ما، سران کشورها و دولت ها و نمایندگان عالی رتبه حاضر در نشست مورخ ۲۵ الی ۲۷ سپتامبر ۲۰۱۵ در مقر سازمان ملل متحد در شهر نیویورک، همزمان با گرامیداشت هفتادمین سالگرد تأسیس این سازمان، در مورد اهداف جدید جهانی توسعه پایدار تصمیم گیری نمودیم.

۲- ما، به نمایندگی از ملت های خود، تصمیمی تاریخی در خصوص مجموعه ای از اهداف کلان و خرد جهانی و تغییردهنده جامع، فراگیر و مردم محور اتخاذ نموده ایم. خود را متعهد به تلاش خستگی ناپذیر در جهت اجرای کامل این دستور کار تا پایان سال ۲۰۳۰ می دانیم. اذعان داریم که ریشه کن سازی فقر در همه اشکال و ابعاد آن، از جمله فقر مفرط، بزرگترین چالش جهانی و نیاز ضروری برای توسعه پایدار است. ما متعهد به تحقق توسعه پایدار در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی آن به شیوه ای متوازن و یکپارچه می باشیم. همچنین از دستاوردهای اهداف توسعه هزاره استفاده نموده و به دنبال تکمیل اقدامات نیمه تمام آن هستیم.

۳- تصمیم گرفتیم از حال حاضر تا سال ۲۰۳۰ به فقر و گرسنگی در هرکجای دنیا پایان دهیم؛ با نابرابری در داخل و میان کشورها مبارزه کنیم؛ جوامعی صلح طلب، شایسته و فراگیر ایجاد نماییم؛ از حقوق بشر حراست نموده و برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران را ارتقا ببخشیم و از سیاره زمین و منابع طبیعی آن حفاظت نماییم. همچنین تصمیم گرفتیم تا شرایط لازم جهت رشد اقتصادی پایدار، جامع و مستمر، سعادت همگانی و کار شایسته برای تمامی انسان ها را ضمن در نظر گرفتن سطوح مختلف توسعه و ظرفیت های ملی، ایجاد نماییم.

۴- متعهد می‌شویم که تمامی کشورها در این حرکت گروهی عظیم حضور خواهند داشت. ضمن اذعان به کرامت انسانی به عنوان یک اصل اساسی، امیدواریم که این اهداف کلان و خرد برای تمامی ملت‌ها، انسان‌ها و تمامی اقشار جوامع اجرایی شود. تلاش خواهیم کرد تا ابتدا به مکان‌های دور افتاده، بها دهیم.

۵- این دستور کار هدف و اهمیت بی‌سابقه‌ای دارد. تمامی کشورها آن را پذیرفته و این دستور کار، با در نظر گرفتن واقعیت‌ها، ظرفیت‌ها و سطوح مختلف ملی مربوط به توسعه و ضمن احترام به سیاست‌ها و اولویت‌های ملی کشورها، در تمامی کشورها قابل اجرا می‌باشد. این اهداف کلان و خرد جهانی بوده و تمامی کشورهای جهان، کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه را در بر می‌گیرد. این اهداف به صورت یکپارچه و تفکیک‌ناپذیر بوده و میان سه بعد مختلف توسعه پایدار توازن برقرار می‌نماید.

۶- این اهداف خرد و کلان حاصل بیش از دو سال رایزنی عمومی و فشرده و مشارکت جامعه مدنی و سایر ذی‌نفعان از سراسر جهان می‌باشد و توجه ویژه‌ای به اقشار فقیر و آسیب‌پذیر دارد. در این رایزنی، فعالیت‌های ارزشمندی توسط کارگروه عمومی هماهنگی مجمع عمومی در خصوص اهداف توسعه پایدار و سازمان ملل متحد انجام گرفت و دبیرکل سازمان ملل متحد نیز در دسامبر ۲۰۱۴ گزارشی تلفیقی در این زمینه ارائه نمود.

■ چشم انداز ما

۷- در این اهداف کلان و خرد، به دنبال تنظیم چشم‌اندازی بلندپروازانه و تحول‌آفرین می‌باشیم و به دنبال ایجاد جهانی عاری از فقر، گرسنگی، بیماری و تنگدستی هستیم تا همگان به زندگی سعادت‌مندانه در آن بپردازند. جهانی را در نظر خود متصور می‌شویم که عاری از ترس و خشونت باشد. جهانی که همه افراد آن باسواد باشند. جهانی با دسترسی همگانی و برابر به آموزش با کیفیت در تمامی سطوح، دسترسی به بهداشت و حمایت اجتماعی که در آن رفاه جسمی، ذهنی و اجتماعی وجود داشته باشد. تا یکبار دیگر تعهد خود را نسبت به ایجاد جهانی اعلام می‌نماییم که در آن حقوق بشر در خصوص تأمین آب شرب سالم، رعایت بهداشت محیط و ارتقای سطح بهداشت فردی رعایت شده و غذای کافی، سالم، پرداخت‌پذیر و مغذی وجود داشته باشد. جهانی که زیستگاه‌های انسانی آن امن، تاب‌آور و پایدار بوده و دسترسی همگانی به انرژی پرداخت‌پذیر، قابل اطمینان و پایدار وجود دارد.

۸- جهانی را در ذهن خود متصور می‌شویم که در آن همگان به حقوق بشر و شأن انسانی، حاکمیت قانون، عدالت، برابری و عدم تبعیض احترام بگذارند؛ به تفاوت‌های نژادی، قومی و فرهنگی احترام گذاشته و فرصت‌های برابری جهت تحقق کامل توانایی بشر فراهم نموده و به رسیدن به سعادت همگانی کمک نماید. جهانی که بر روی کودکان خود سرمایه‌گذاری نموده و در آن هر کودکی فارغ از خشونت و استثمار، آرزوهای رشد نماید. جهانی که در آن هر زن و دختری از برابری کامل جنسیتی بهره‌مند بوده و تمامی موانع قانونی، اجتماعی و اقتصادی موجود در مسیر توانمندسازی آنها برداشته شود. جهانی عدالت‌محور، برابر، بردبار، باز و از نظر

اجتماعی فراگیر که در آن به نیازهای افراد با آسیب پذیری بالا رسیدگی می‌شود.

۹- جهانی را در ذهن خود متصور می‌شویم که در آن هر کشوری از رشد اقتصادی مستمر، فراگیر و پایدار برخوردار بوده و کار شایسته برای تمامی مردم آنها وجود دارد. جهانی که در آن الگوهای تولید و مصرف و استفاده از تمامی منابع طبیعی - از هوا گرفته تا خاک، از رودخانه‌ها، دریاچه‌ها، سفره‌های آب زیرزمینی تا اقیانوس‌ها و دریاها - پایدار باشد. جهانی که در آن مردم سالاری، حکمرانی مناسب، حاکمیت قانون و همچنین توانمندسازی محیط زیست در سطوح ملی و بین المللی جهت توسعه پایدار، از جمله رشد اقتصادی مستمر و فراگیر، توسعه اجتماعی، حفاظت از محیط زیست و ریشه‌کن‌سازی فقر و گرسنگی ضروری است. جهانی که در آن مسئله توسعه و به‌کارگیری فناوری با اقلیم سازگار بوده و به تنوع محیط زیست و تاب آوری احترام گذاشته شود. جهانی که در آن زندگی انسان‌ها منطبق با محیط زیست بوده و از حیات وحش و سایر گونه‌های حیات محافظت می‌شود.

■ اصول و تعهدات مشترک ما

۱۰- این دستور کار جدید از اهداف و اصول مندرج در منشور سازمان ملل متحد تبعیت نموده و احترام کامل به قوانین بین المللی را نیز لحاظ دارد. این دستور کار از بیانیه جهانی حقوق بشر، توافق‌نامه‌های حقوق بین الملل، بیانیه هزاره و سند اجلاس جهانی ۲۰۰۵ تبعیت کرده و در اسناد دیگری نیز همانند اعلامیه حق توسعه به آن اشاره شده است.

۱۱- یکبار دیگر بر مصوبات تمامی کنفرانس‌های مهم و نشست سران سازمان ملل متحد تاکید داریم که پایه‌های استواری جهت توسعه پایدار بوده و به شکل‌گیری دستور کار جدید کمک نموده‌اند. این اهداف مصوبات بیانیه ریو پیرامون محیط زیست و توسعه، اجلاس جهانی توسعه پایدار، اجلاس جهانی توسعه اجتماعی، برنامه اقدام کنفرانس بین المللی جمعیت و توسعه، خط مشی اقدام یکن و کنفرانس سازمان ملل متحد با موضوع توسعه پایدار را شامل می‌شود. همچنین یکبار دیگر بر پیگیری این کنفرانس‌ها، از جمله مصوبات چهارمین کنفرانس سازمان ملل متحد در مورد کشورهای کمتر توسعه‌یافته، سومین کنفرانس بین المللی در خصوص جزایر کوچک در حال توسعه، دومین کنفرانس سازمان ملل متحد در خصوص کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه و سومین کنفرانس جهانی سازمان ملل متحد در زمینه کاهش خطر بلایای طبیعی تاکید داریم.

۱۲- یکبار دیگر بر تمامی اصول مندرج در بیانیه ریو در زمینه محیط زیست و توسعه، از جمله اصل مسئولیت‌های مشترک و در عین حال مجزا، تاکید داریم که در اصل ۷ آمده‌اند.

۱۳- چالش‌ها و تعهدات شناسایی شده در این کنفرانس‌ها و نشست‌های مهم با هم مرتبط بوده و به دنبال ایجاد راه حل‌های یکپارچه می‌باشند. جهت مقابله با این چالش‌ها و اجرای تعهدات به رویکرد جدیدی نیاز

داریم. توسعه پایدار باور دارد که ریشه‌کن‌سازی فقر در تمامی اشکال و ابعاد آن، مبارزه با نابرابری درون و میان کشورها، حفاظت از کره زمین، ایجاد رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار و تقویت شمول اجتماعی با هم مرتبط بوده و به یکدیگر وابسته هستند.

■ جهان امروز ما

۱۴ - این نشست زمانی اتفاق می‌افتد که چالش‌های عظیمی در مقابل توسعه پایدار قرار دارد. میلیاردها نفر از هم‌نوعان ما همچنان در فقر زندگی کرده و از زندگی عزت‌مندانه محرومند. نابرابری درون و میان کشورها در حال افزایش می‌باشد. اختلافات فاحشی در خصوص فرست‌ها، ثروت و قدرت وجود دارد. نابرابری جنسیتی همچنان به عنوان چالشی کلیدی باقی‌مانده است. بیکاری، علی‌الخصوص بیکاری میان جوانان، به یک نگرانی جدی تبدیل شده است. تهدیدات علیه بهداشت جهانی، بلایای طبیعی شایع‌تر و شدیدتر، تعارضات فزاینده، افراط‌گرایی خشونت‌آمیز، تروریسم و سایر بحران‌های بشری و آوارگی اجباری انسان‌ها پیشرفت‌های به دست آمده در چند دهه اخیر را تهدید می‌کنند. تقلیل منابع طبیعی و اثرات نامطلوب تخریب محیط زیست، از جمله بیابان‌زایی، خشکسالی، فرسایش زمین، کمبود آب شیرین و از بین رفتن تنوع زیستی را باید به فهرست چالش‌های پیش روی بشر اضافه نمود. تغییرات اقلیمی یکی از بزرگترین چالش‌های فعلی است و اثرات نامطلوب آن توانایی تمام کشورها جهت تحقق توسعه پایدار را تحلیل می‌برد. افزایش دمای جهانی، بالا رفتن سطح دریاها، اسیدی‌شدن اقیانوس‌ها و سایر پیامدهای تغییرات اقلیمی به شدت مناطق ساحلی و کشورهای ساحلی کم‌ارتفاع، از جمله بسیاری از کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته و کشورهای جزیره‌ای در حال توسعه را تهدید می‌کند. ادامه حیات بسیاری از جوامع و نظام‌های بیولوژیک مربوط به زمین در معرض خطر قرار دارند. ۱۵ - به هر حال، فرصت‌های فراوانی نیز در عصر حاضر وجود دارند. پیشرفت قابل توجهی به هنگام رویارویی با چالش‌های توسعه‌ای به دست آمده است. در نسل‌های گذشته، صد‌ه‌میلیون نفر از فقر مفرط نجات یافته‌اند. دسترسی به آموزش برای پسران و دختران افزایش فراوانی یافته است. انتشار اطلاعات، فناوری ارتباطات و ارتباط پیوسته جهانی توان بالقوه‌ای جهت سرعت بخشیدن به پیشرفت بشری، از میان بردن شکاف دیجیتالی و ایجاد جوامع علمی دارد که این امر به شکل نوآوری‌های علمی و فناوری در حوزه‌های متنوعی چون پزشکی و انرژی در حال بروز است.

۱۶ - حدود ۱۵ سال پیش، اهداف توسعه هزاره مورد توافق قرار گرفتند. این اهداف چارچوب مهمی جهت توسعه فراهم نمودند و در چندین زمینه نیز پیشرفت قابل توجهی به دست آمده است. اما این پیشرفت‌ها، علی‌الخصوص در قاره آفریقا، در کشورهای کم‌تر توسعه‌یافته، در کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه و جزایر در حال توسعه، یکسان نبوده است و برخی از اهداف توسعه هزاره، به طور خاص اهداف مرتبط با سلامت زنان باردار و جنین، سلامت نوزادان و کودکان، هنوز تحقق نیافته‌اند. یکبار دیگر، مطابق با برنامه‌های حمایتی

مرتبط، نسبت به تحقق تمامی اهداف توسعه هزاره، از جمله اهداف توسعه هزاره تحقق نیافته، به طور ویژه از طریق ارائه کمک‌های متمرکز و برنامه‌ریزی‌شده به کشورهای کمتر توسعه‌یافته و سایر کشورهای که در وضعیت خاصی به سر می‌برند، خود را متعهد می‌دانیم. این دستور کار جدید بر اساس اهداف توسعه هزاره بنا شده و هدف آن تحقق برنامه‌های ناموفق اهداف توسعه هزاره، علی‌الخصوص دسترسی به اقشار و مکان‌های شکننده می‌باشد.

۱۷ - با این وجود، دامنه چارچوبی که امروز معرفی می‌شود فراتر از اهداف توسعه هزاره خواهد بود. در این چارچوب، در کنار اولویت‌های توسعه‌ای موجود همانند ریشه‌کن‌سازی فقر، سلامت، آموزش، امنیت‌غذایی و تغذیه، محدوده وسیعی از اهداف اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی نیز دنبال خواهد شد. این چارچوب همچنین تشکیل جوامع صلح‌آمیز و فراگیر را وعده می‌دهد. در این چارچوب، به طور مشخص ابزارهای اجرا نیز تبیین شده‌اند. ضمن انعکاس رویکرد یکپارچه که ما بر اساس آن تصمیم‌گیری می‌نماییم، پیوندهایی عمیق و عناصر مشترک فراوانی در این اهداف کلان و خرد وجود دارد.

■ دستور کار جدید

۱۸ - امروز ۱۷ هدف کلان توسعه پایدار همراه با ۱۶۹ هدف خرد مرتبط به آن معرفی می‌شود که با یکدیگر منسجم بوده و از هم تفکیک‌ناپذیرند. تا به امروز رهبران جهان هیچ‌گاه اقدام و تلاش مشترکی برای یک دستور کار سیاست جهانی انجام نداده‌اند. برنامه‌ریزی‌های مشترکی به منظور تحقق توسعه پایدار ترسیم نموده‌ایم و به طور گروهي نسبت به پیگیری توسعه جهانی و ایجاد همکاری‌های «بُرد-بُرد» متعهد شده‌ایم که می‌تواند دستاوردهای عظیمی را برای تمامی کشورهای و تمامی قسمت‌های جهان به دنبال داشته باشد. مجدداً تأکید می‌نماییم که هر کشوری باید به طور کامل و آزادانه حق مالکیت بر تمامی ثروت، منابع طبیعی و فعالیت‌های اقتصادی خود را داشته باشد. این دستور کار با در نظر گرفتن مصلحت کامل تمامی انسان‌ها از جمله نسل‌های امروزی و نسل‌های آتی اجرا خواهد شد. در این مسیر، مجدداً تعهد خود نسبت به حقوق بین‌الملل را اعلام نموده و تأکید می‌نماییم که این دستور کار باید به نحوی اجرا شود که با حقوق و تعهدات ناشی از حقوق بین‌الملل کشورها مطابقت داشته باشد.

۱۹ - مجدداً بر اهمیت اعلامیه جهانی حقوق بشر و همچنین سایر اسناد بین‌المللی مرتبط با حقوق بشر و حقوق بین‌الملل تأکید می‌نماییم. ما، مطابق با منشور ملل متحد، بر مسئولیت تمامی کشورهای نسبت به رعایت، حرست و ارتقای حقوق بشر و آزادی‌های اساسی برای تمامی انسان‌ها، بدون در نظر گرفتن نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقاید سیاسی یا غیرسیاسی، خاستگاه اجتماعی یا ملی، دارایی‌ها، محل تولد، ناتوانی یا سایر شرایط تأکید داریم.

۲۰ - درک برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران کمک‌شایانی به پیشبرد تمامی اهداف کلان و خرد

خواهد نمود. تحقق کامل توان بالقوه انسان‌ها و توسعه پایدار با محرومیت نیمی از انسان‌ها از حقوق کامل و فرصت‌های خود میسر نخواهد شد. زنان و دختران باید از دسترسی برابر به آموزش مناسب، منابع اقتصادی و مشارکت سیاسی و همچنین فرصت‌های برابر با مردان و پسران در خصوص اشتغال، رهبری و تصمیم‌گیری در تمام سطوح بهره‌مند شوند. هدف ما افزایش چشمگیر سرمایه‌گذاری با هدف از میان بردن شکاف جنسیتی و توانمندسازی زنان در سطوح جهانی، منطقه‌ای و ملی می‌باشد. تمامی آشکال تبعیض و خشونت علیه زنان و دختران، از جمله با مشارکت مردان و پسران، از میان خواهد رفت. هدایت نظام‌مند این دیدگاه جنسیتی به هنگام اجرای این دستور کار بسیار حیاتی می‌باشد.

۲۱- اهداف کلان و خرد جدید از یکم ژانویه ۲۰۱۶ لازم‌الاجرا بوده و تصمیمات ۱۵ سال آتی ما را مشخص خواهند ساخت. همه ما جهت اجرای این دستور کار در کشورهای خود و در سطوح منطقه‌ای و جهانی، با در نظر گرفتن واقعیت‌ها، ظرفیت‌ها و سطوح مختلف توسعه ملی و با احترام به سیاست‌ها و اولویت‌های ملی، تلاش خواهیم نمود. ما به فضای سیاسی ملی مربوط به رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار کشورها، علی‌الخصوص در کشورهای در حال توسعه، ضمن مطابقت با قوانین و تعهدات بین‌المللی مرتبط، احترام خواهیم گذاشت. ما همچنین بر اهمیت ابعاد منطقه‌ای و ملی، یکپارچگی اقتصادی منطقه‌ای و ارتباطات به هم پیوسته در توسعه پایدار اذعان داریم. چارچوب‌های منطقه‌ای و ملی می‌توانند تبدیل‌کارآمد سیاست‌های توسعه پایدار به اقدامات عملی در سطح ملی را تسهیل بخشند.

۲۲- هر کشوری در مسیر تحقق اهداف توسعه پایدار با چالش‌های خاصی روبرو می‌شود. آسیب‌پذیرترین کشورها، علی‌الخصوص کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه یافته، کشورهای محصور در خشکی و یا جزایر کوچک در حال توسعه، همانند کشورهای در حال جنگ و پس از جنگ، نیازمند توجه ویژه‌ای می‌باشند. در بسیاری از کشورهای با درآمد متوسط نیز چالش‌های جدی وجود دارد.

۲۳- مردم آسیب پذیر باید توانمند شوند. افرادی که نیازهای آنها در این دستور کار منعکس شده‌اند، شامل بر همه کودکان، جوانان و افراد ناتوان (که بیش از ۸۰٪ از آنها در فقر زندگی می‌کنند)، افراد مبتلا به HIV/AIDS، سالمندان، افراد بومی، پناهندگان، آوارگان درون سرزمینی و مهاجران خواهد بود. ما سعی در اتخاذ اقدامات و فعالیت‌های موثرتر، منطبق بر حقوق بین‌الملل، جهت رفع موانع و محدودیت‌ها، تقویت پشتیبانی‌ها و ارضاء برخی نیازهای افراد ساکن در مناطق متأثر از بحران‌های انسانی پیچیده و مناطق متأثر از تروریسم را داریم.

۲۴- متعهد می‌شویم که به رفع فقر در تمامی اشکال و ابعاد آن، از جمله ریشه‌کن‌سازی فقر مفرط، تا سال ۲۰۳۰ ادامه دهیم. تمام مردم باید از استانداردهای اولیه زندگی، از جمله نظام‌های حمایت اجتماعی، بهره‌مند گردند. ما همچنین، به عنوان یک اولویت، مصمم به پایان دادن به گرسنگی و تحقق امنیت غذایی و پایان دادن به تمامی اشکال سوءتغذیه هستیم. در این زمینه، مجدداً بر نقش مهم و ماهیت فراگیر کمیته جهانی

امنیت غذایی تأکید نموده و از بیانیه رُم در رابطه با تغذیه و چارچوب اقدام آن قدردانی می‌نماییم. ما منابع جدیدی را برای مناطق روستایی در حال توسعه و کشاورزی و شیلات پایدار، حمایت از کشاورزان خرد، علی‌الخصوص کشاورزان، دامداران و ماهیگیران زن در کشورهای در حال توسعه، به ویژه در کشورهای کمتر توسعه‌یافته، اختصاص خواهیم داد.

۲۵- متعهد می‌شویم تا آموزش‌های مناسب فراگیر و عادلانه در تمامی سطوح، پیش‌دبستانی، ابتدایی، راهنمایی، دبیرستان و آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کار دانش فراهم نماییم. تمامی انسان‌ها، بدون در نظر گرفتن جنس، سن، نژاد یا قومیت و افراد ناتوان، مهاجران، افراد بومی، کودکان و جوانان، به ویژه افرادی که در موقعیت‌های آسیب پذیر قرار دارند، باید به فرصت‌های یادگیری بلندمدت دسترسی داشته باشند و این فرصت‌ها به آنها در کسب دانش و مهارت‌های لازم جهت مواجهه با فرصت‌ها و مشارکت کامل در جامعه کمک نمایند. تلاش خواهیم نمود که برای کودکان و جوانان یک محیط پرورشی سالم جهت تحقق کلیه حقوق و ظرفیت‌های آنها، شامل بر مدارس ایمن، جوامع منسجم و خانواده، فراهم نماییم.

۲۶- به منظور ارتقای سلامت جسمی، روحی و رفاه و افزایش امید به زندگی، باید نسبت به تکمیل پوشش بهداشت همگانی و دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی مناسب اقدام نماییم. هیچ فردی نباید از اجرای این دستور کار محروم بماند. متعهد می‌شویم که تا سال ۲۰۳۰ با متوقف نمودن مرگ و میرهای قابل پیشگیری نسبت به بهبود پیشرفت‌های ایجاد شده تا به امروز در کاهش مرگ و میر نوزادان، کودکان و زنان باردار تلاش نماییم. ما نسبت به ایجاد دسترسی همگانی به خدمات بهداشتی درماتی جنسی و باروری، از جمله تنظیم خانواده، اطلاعات خانواده و آموزش خانواده متعهد می‌شویم. ما به سرعت پیشرفت ایجاد شده در مبارزه با مالاریا، ایدز، سل، هیپاتیت، ابولا و سایر بیماری‌های واگیردار و همه گیر، از جمله بررسی مقاومت ضد میکروبی در حال افزایش و معضل بیماری‌های خاموش در کشورهای در حال توسعه را به طور همزمان تسریع می‌بخشیم. متعهد به پیشگیری و درمان بیماری‌های غیر واگیردار، از جمله اختلالات رفتاری، رشدی و عصبی می‌شویم که به عنوان چالش اساسی در مسیر توسعه پایدار به حساب می‌آیند.

۲۷- ما در صدد ایجاد پایه‌های اقتصادی قدرتمندی برای تمام کشورها می‌باشیم. رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار برای سعادت بشری الزامی است. این امر تنها زمانی امکان‌پذیر خواهد بود که داریی‌ها میان افراد تقسیم شده و نابرابری در آمد نیز حل و فصل شود. تلاش خواهیم نمود تا اقتصادهای پویا، پایدار، خلاق و مبتنی بر انسان‌ها تشکیل دهیم که به ارتقای اشتغال جوانان و توانمندسازی اقتصادی زنان، علی‌الخصوص ارائه کار شایسته برای همگان، بیانجامد. کار اجباری و قاچاق انسان را از میان برده و به تمامی اشکال کودکان کار پایان خواهیم داد. تمامی کشورها باید دارای نیروی کاری سالم و آموزش‌دیده همراه با دانش و مهارت‌های لازم جهت ایجاد مشاغل مولد و رضایت‌بخش و مشارکت کامل در جامعه باشند. ما متعهد به تقویت ظرفیت تولید کشورهای کمتر توسعه‌یافته در تمامی بخش‌ها، از جمله از طریق ایجاد تحول ساختاری، می‌باشیم. سیاست‌هایی

را اتخاذ خواهیم نمود که به افزایش ظرفیت تولید، اشتغال بهره‌ور و مولد؛ شمول مالی؛ کشاورزی پایدار، توسعه گله‌داری و شیلات؛ توسعه پایدار صنعتی؛ دسترسی همگانی به خدمات انرژی پرداخت‌پذیر، مطمئن، پایدار و مدرن؛ نظام‌های حمل و نقل پایدار و زیرساخت‌های با کیفیت و مقاوم بینجامد.

۲۸- متعهد می‌شویم که در روش‌های تولید و مصرف کالاها و خدمات در جوامع خود تغییراتی اساسی ایجاد نماییم. دولت‌ها، نهادهای بین‌المللی، بخش‌های تجاری و سایر بازیگران غیردولتی و افراد باید نسبت به تغییر الگوهای تولید و مصرف ناپایدار، از جمله از طریق بسیج تمامی منابع و مساعدت‌های مالی و فنی جهت تقویت ظرفیت‌های علمی، فناوری و نوآورانه کشورهای در حال توسعه جهت حرکت به سمت الگوهای پایدارتر تولید و مصرف مشارکت نمایند. ما از اجرای برنامه‌های چارچوب ده ساله الگوهای تولید و مصرف پایدار حمایت می‌نماییم. تمامی کشورها به رهبری کشورهای توسعه‌یافته باید ضمن در نظر گرفتن توسعه و ظرفیت‌های کشورهای در حال توسعه اقدام نمایند.

۲۹- ما سهم مثبت مهاجران در رشد فراگیر و توسعه پایدار را به رسمیت می‌شناسیم. همچنین تصدیق می‌نماییم که مهاجرت بین‌المللی واقعیتی چند بعدی تعاملی از ارتباط عمده در توسعه کشورهای مبدأ، ترانزیت و مقصد می‌باشد که نیازمند پاسخ‌های جامع و منسجمی است. ما در سطح بین‌الملل و با هدف اطمینان از انجام مهاجرت امن، باقاعده و منظم، مشتمل بر احترام کامل به حقوق بشر و رفتار انسانی با مهاجران، فارغ از وضعیت مهاجران، پناهندگان و آوارگان، با هم همکاری خواهیم نمود. چنین همکاری‌ای باید تاب‌آوری جوامع میزبان پناهندگان را به ویژه در کشورهای در حال توسعه، تقویت نماید. ما بر حق مهاجران نسبت به بازگشت به کشور خود تاکید نموده و یادآور می‌شویم که دولت‌ها باید پذیرش این افراد در سرزمین مادری خود را تضمین نمایند.

۳۰- از کشورها با قاطعیت خواسته می‌شود که از اتخاذ اعمال هرگونه اقدامات اقتصادی، مالی یا تجاری یک‌جانبه مغایر با حقوق بین‌الملل و منشور ملل متحد، که مانع از دستیابی کامل به توسعه اقتصادی و اجتماعی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه می‌گردد، اجتناب ورزند.

۳۱- تصدیق می‌نماییم که کنوانسیون چارچوب ملل متحد در خصوص تغییرات اقلیمی مهم‌ترین انجمن بین‌المللی و بین‌دولتی جهت مذاکره در رابطه با واکنش جهانی به تغییرات اقلیمی است. ما قاطعانه به دنبال مقابله جدی با تهدیدات ناشی از تغییرات اقلیمی و تخریب زیست‌محیطی می‌باشیم. ماهیت جهانی تغییرات اقلیمی نیازمند مشارکت حداکثری بین‌المللی ممکن با هدف تقویت کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و انطباق با اثرات نامطلوب تغییرات اقلیمی است. ما نگرانی شدید خود در خصوص شکاف بزرگ ایجاد شده میان تاثیر به هم پیوسته وعده‌های کاهش انتشار سالانه گازهای گلخانه‌ای از سوی طرفین تا سال ۲۰۲۰ و مسیرهای انتشار تجمیع‌شده مطابق با احتمال توقف افزایش متوسط دمای جهانی به کمتر از ۲ درجه سانتی‌گراد یا ۱/۵ درجه سانتی‌گراد بالاتر از سطوح پیش از دوران صنعتی شدن را اعلام می‌نماییم.

۳۲- با نگاهی به بیست و یکمین نشست کنفرانس طرفین در پاریس، بر تعهد تمامی کشورها در ایجاد توافق جهانی و بلندپروازانه در زمینه تغییرات اقلیمی تأکید می‌نماییم. یکبار دیگر تأکید می‌داریم که این پروتکل، به عنوان سندی قانونی یا مصوبه مورد توافق دارای قدرت اجرایی تحت این کنوانسیون قابل اجرا برای تمام اعضا، باید به نحوی متوازن به موضوعات کاهش، سازگاری، فاینانس، توسعه و انتقال فناوری و ظرفیت‌سازی و شفافیت در عمل و حمایت بپردازد.

۳۳- تصدیق می‌نماییم که توسعه اقتصادی و اجتماعی به مدیریت پایدار منابع طبیعی زمین بستگی دارد. بر این اساس، ما مصمم به حراست و استفاده پایدار از دریاها و اقیانوس‌ها، منابع آب شیرین و همچنین جنگل‌ها، کوه‌ها، اراضی خشک و حفاظت از تنوع زیستی، اکوسیستم‌ها و حیات وحش می‌باشیم. ما همچنین مصمم به ارتقای گردشگری پایدار، مقابله با کمبود و آلودگی آب، تقویت همکاری‌ها در مقابله با بیابان‌زایی، طوفان‌های گرد و غبار، تخریب زمین و خشکسالی و افزایش توان تاب‌آوری و کاهش خطرات بحران می‌باشیم. در این خصوص، منتظر برگزاری سیزدهمین نشست کنفرانس طرفین در کنوانسیون تنوع بیولوژیکی در مکزیک هستیم.

۳۴- تصدیق می‌نماییم که توسعه و مدیریت پایدار شهری در کیفیت زندگی انسان‌ها بسیار تأثیرگذار می‌باشد. ما با مقامات و جوامع محلی جهت نوسازی و برنامه‌ریزی شهرها و شهرک‌های انسانی با هدف ارتقای انسجام اجتماعی و امنیت شخصی و ایجاد نوآوری و اشتغال همکاری خواهیم نمود. بر آنیم تا تأثیرات منفی مربوط به فعالیت‌های شهری و مواد شیمیایی مضر برای سلامت انسان‌ها و محیط زیست را از طریق مدیریت صحیح زیست‌محیطی و استفاده ایمن از مواد شیمیایی، کاهش و بازیافت پسماند و استفاده کارآمدتر از آب و انرژی کاهش دهیم. تلاش خواهیم نمود تا تأثیر شهرها بر تغییرات اقلیمی جهان را به حداقل برسانیم. بر آنیم تا روند و برنامه‌های مدیریت جمعیتی را نیز در سیاست‌ها و استراتژی‌های توسعه ملی شهری و روستایی خود، لحاظ نماییم. ما منتظر برگزاری کنفرانس آتی سازمان ملل با موضوع مسکن و توسعه پایدار شهری در کیتو هستیم.

۳۵- توسعه پایدار بدون استقرار صلح و امنیت محقق نمی‌شود و صلح و امنیت نیز بدون توسعه پایدار در معرض خطر قرار می‌گیرد. در این دستور کار جدید نیاز به ایجاد جوامع صلح‌طلب، عادلانه و فراگیر به رسمیت شناخته شده است که این جوامع دسترسی برابر به عدالت مبتنی بر احترام به حقوق بشر (از جمله حق توسعه)، حاکمیت مطلوب قانون و حکمرانی عادلانه در تمامی سطوح و با استفاده از موسسات شفاف، موثر و پاسخگو به رسمیت شناخته شده است. مقابله با عواملی که منجر به افزایش خشونت، ناامنی و بی‌عدالتی می‌شود، از جمله نابرابری، فساد، حکمرانی ضعیف و جریان‌های نامشروع مالی و تسلیحات، در این دستور کار گنجانده شده‌اند. ما باید تلاش خود در حل و فصل یا جلوگیری از بروز مناقشات و حمایت از کشورهای جنگ‌زده را مضاعف نماییم و این کار را می‌توان از جمله با اطمینان از حضور زنان در استقرار صلح و تشکیل دولت میسر ساخت. ما خواستار اجرای برنامه‌ها و اقدامات موثرتر و مطابق با حقوق بین‌الملل با هدف حذف موانع موجود در مسیر تحقق حق

تعیین سر نوشت افرادی می‌باشیم که تحت استعمار و اشغال خارجی زندگی نموده و این شرایط تاثیراتی سوء بر توسعه اجتماعی و اقتصادی و همچنین محیط زیست آنها دارد.

۳۶- متعهد می‌شویم تا تفاهم بین فرهنگی، بردباری، احترام متقابل و اخلاق شهروندی و مسئولیت مشترک جهانی را توسعه ببخشیم. تنوع طبیعی و فرهنگی جهان را ارج نهاده و نقش حیاتی تمامی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها در توسعه پایدار را به رسمیت می‌شناسیم.

۳۷- ورزش نقشی توانمند در توسعه پایدار دارد. ما سهم روز افزون ورزش در تحقق توسعه و صلح در جهت ارتقای بردباری و احترام و مشارکت آن در توانمندسازی زنان و جوانان، انسان‌ها و جوامع و همچنین اهداف بهداشتی، آموزشی و شمول اجتماعی را به رسمیت می‌شناسیم.

۳۸- یکبار دیگر بر تعهد خود نسبت به ضرورت احترام به تمامیت ارضی و استقلال سیاسی کشورها تاکید می‌نماییم.

■ ابزارهای اجرای این دستور کار

۳۹- دامنه و بلندپروازی این دستور کار جدید نیازمند مشارکت جهانی احیاء شده جهت اطمینان از اجرای آن می‌باشد. ما به طور کامل نسبت به این مشارکت جهانی متعهد می‌باشیم. این مشارکت در قالب همبستگی جهانی، علی‌الخصوص همبستگی با مستضعفان و ساکنان مناطق آسیب‌پذیر، عملی خواهد بود. این مشارکت منجر به تسهیل همکاری تنگاتنگ جهانی در حمایت از اجرای تمامی اهداف کلان و خرد، ایجاد همکاری میان دولت‌ها، بخش خصوصی، جامعه مدنی، نظام سازمان ملل متحد و سایر بازیگران و بسیج تمامی منابع موجود می‌شود.

۴۰- ابزارهای اجرای اهداف خرد موضوع هدف کلان شماره ۱۷ و موضوع هر یک از اهداف توسعه پایدار کلید تحقق این دستورکار بوده و این ابزارها در اجرای سایر اهداف کلان و خرد نیز حائز اهمیت می‌باشند. این دستور کار، از جمله اهداف توسعه پایدار، می‌تواند در چارچوب مشارکت جهانی توسعه پایدار احیاء شده محقق شود، که از طریق سیاست‌ها و فعالیت‌های متمرکز که در سند تصویب شده در سومین کنفرانس بین‌المللی سرمایه‌گذاری توسعه در ۱۶-۱۳ جولای ۲۰۱۵ در آدیس آبابا، تاکید شده است. ما از توافقات گردهمایی عمومی در زمینه برنامه عمل آدیس آبابا خوشنودیم، چراکه این توافقات بخش اصلی از دستور کار ۲۰۳۰ برای توسعه پایدار است. تصدیق می‌نماییم که اجرای کامل برنامه عمل آدیس آبابا در تحقق اهداف کلان و اهداف خرد توسعه پایدار ضروری است.

۴۱- مسئولیت اصلی هر کشوری در توسعه اقتصادی و اجتماعی خود را به رسمیت می‌شناسیم. این دستور کار جدید با ابزارهای لازم جهت اجرای اهداف کلان و خرد توسعه پایدار ارتباط دارد. تصدیق می‌نماییم که این امر مستلزم بسیج منابع مالی و همچنین ظرفیت‌سازی و انتقال فناوری‌های مستدل زیست‌محیطی به کشورهای

در حال توسعه در شرایط مطلوب، از جمله شرایط حمایتی و ترجیحی و مورد توافق دو طرف می باشد. فاینانس دولتی، در سطح داخلی یا بین المللی، نقش مهمی در ارائه خدمات ضروری و کالاهای عمومی و در تسریع سایر منابع مالی ایفا می نماید. ما از نقش بخش های متنوع خصوصی، شامل بر شرکت های کوچک و تعاونی ها و شرکت های چندملیتی و سازمان های جامعه مدنی و سازمان های بشردوستانه در اجرای این دستور کار جدید قدر دانی می نماییم.

۴۲- ما اجرای استراتژی ها و برنامه های اقدام مرتبط، شامل بر بیانیه و برنامه اقدام استانبول، مدالیت های اقدام تسریع یافته (SIDS (SAMOA) و برنامه اقدام وین در خصوص کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه در دهه ۲۰۱۴ الی ۲۰۲۴ میلادی را مورد حمایت قرار داده و یکبار دیگر بر اهمیت حمایت از دستور کار ۲۰۶۳ اتحادیه آفریقا و برنامه مشارکت جدید در توسعه آفریقا تاکید می نماییم که تمامی آنها از اجزای اصلی این دستور کار جدید می باشد. ما چالش اصلی در دستیابی به صلح پایدار و توسعه پایدار در کشورهای درگیر جنگ یا جنگ زده را به رسمیت می شناسیم.

۴۳- بر این موضوع تاکید داریم که فاینانس عمومی بین المللی نقش مهمی را در تکمیل تلاش کشورهای در جهت بسیج منابع عمومی در درون کشورهای و علی الخصوص در کشورهای بسیار فقیر و آسیب پذیر دارای منابع محدود داخلی ایفا می نماید. یکی از کاربردهای ارزشمند از فاینانس عمومی بین المللی، شامل بر کمک های رسمی توسعه (ODA)، تسریع بسیج سایر منابع دولتی و خصوصی می باشد. ارائه دهندگان این گونه کمک ها یکبار دیگر بر تعهد مربوطه خود، شامل بر تعهد بسیاری از کشورهای توسعه یافته در تحقق تخصیص ۰/۷٪ از درآمد ناخالص ملی جهت ارائه کمک های رسمی توسعه (ODA/GNI) به کشورهای در حال توسعه و ۰/۱۵٪ تا ۰/۲٪ از این گونه کمک ها به کشورهای کمتر توسعه یافته، تاکید می نمایند.

۴۴- ما از توجه نهادهای بین المللی مالی مطابق با اختیارات خود در حمایت از فضای سیاسی کشورها، به خصوص کشورهای در حال توسعه، قدر دانی می نماییم. یکبار دیگر خود را نسبت به گسترش و تقویت صدای کشورهای در حال توسعه و مشارکت آنها شامل بر کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه یافته، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای با درآمد متوسط در تصمیم گیری های اقتصادی بین المللی، تنظیم هنجارها و نظارت بر اقتصاد جهان متعهد می دانیم.

۴۵- ما از نقش مهم مجالس کشورهای در تصویب قوانین و تدوین بوجه و نقش آنها در ایجاد مسئولیت پذیری در اجرای موثر تعهداتمان قدر دانی می نماییم. دولت ها و نهادهای عمومی همکاری نزدیکی در اجرا این دستور کار جدید با مقامات محلی و منطقه ای، نهادهای ملی، نهادهای بین المللی، دانشگاه ها، سازمان های بشردوستانه، گروه های داوطلب و سایر گروه ها خواهند داشت.

۴۶- ما بر نقش حیاتی و مزیت نسبی نظام دارای منابع مناسب، مرتبط، منسجم، کارآمد و موثر نظام سازمان ملل متحد در حمایت از دستاوردهای اهداف توسعه پایدار و توسعه پایدار تاکید می نماییم. ضمن تاکید بر اهمیت

مالکیت ملی و رهبری تقویت‌شده در سطح کشورها، حمایت خود را از مذاکرات کنونی در شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد با موضوع موضع بلندمدت‌تر نظام توسعه سازمان ملل متحد در چارچوب این دستور کار اعلان می‌داریم.

■ پیگیری و بازبینی دستور کار

۴۷- دولت‌های ما در طول پانزده سال آینده مسئولیت اصلی پیگیری و بررسی فرآیند پیشرفت در اجرای اهداف کلان و خرد در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی را بر عهده خواهند داشت. به منظور حمایت از شهروندان خود، ما پیگیری و بررسی‌های نظام‌مند خود را بر اساس این دستور کار و دستور کار آدیس آبابا انجام خواهیم داد. در همین رابطه، مجمع سیاسی بلندپایه، تحت نظارت مجمع عمومی و شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد سازمان ملل، نقش اصلی را در نظارت بر پیگیری و بازبینی در سطح جهانی ایفا خواهد نمود. ۴۸- شاخص‌هایی جهت کمک به این فرآیند در حال تدوین می‌باشند. داده‌های تفکیک‌شده باکیفیت، قابل‌دسترس، به‌هنگام و معتبر در اندازه‌گیری میزان پیشرفت و تضمین حضور تمامی کشورها در این برنامه مورد نیاز خواهد بود. چنین داده‌هایی به‌هنگام تصمیم‌گیری اهمیت حیاتی به خود می‌گیرند. داده‌ها و اطلاعات به دست آمده از ساز و کارهای گزارش‌های موجود نیز باید تا حد ممکن مورد استفاده قرار بگیرند. ما نسبت به تشدید تلاش‌های خود در جهت تقویت ظرفیت آماری کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه‌یافته، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای با درآمد متوسط توافق می‌نماییم. ما متعهد به توسعه سیاست‌های گسترده‌تری از ایجاد پیشرفت در تکمیل تولید ناخالص داخلی هستیم.

■ فراخوان عمل برای تغییر جهان ما

۴۹- هفتاد سال پیش، نسل پیشین رهبران جهان گرد هم آمدند تا سازمان ملل متحد را تشکیل دهند. آنها از میان خاکستر جنگ و تفرقه موجود این سازمان را بنا نهادند و بر اساس ارزش‌هایی چون صلح، گفتگو و همکاری بین‌المللی آن را بنا نهادند. منشور سازمان ملل متحد بزرگترین تجلی آن ارزش‌ها می‌باشد. ۵۰- امروز تصمیم بزرگ تاریخی خواهیم گرفت. ما بر آنیم تا آینده بهتری را برای تمامی انسان‌ها، از جمله میلیون‌ها انسانی که از فرصت داشتن زندگی شایسته، شرافتمندانه و گران‌بها و استفاده از توان بالقوه انسانی خود محروم بوده‌اند، فراهم نماییم. ما می‌توانیم اولین نسلی باشیم که در پایان دادن به فقر موفق عمل نموده است و آخرین نسلی باشیم که فرصت نجات زمین را دارد. اگر در تحقق اهداف خود موفق عمل نماییم، می‌توان جهان را به مکان بهتری در سال ۲۰۳۰ تبدیل نمود. ۵۱- آنچه که امروز اعلام خواهد شد- دستور کار اقدام جهانی در ۱۵ سال آینده - منشوری برای انسان‌ها و کره زمین در قرن بیست و یکم می‌باشد. کودکان، زنان و مردان جوان مهمترین عاملان ایجاد تغییر بوده و بستر

لازم جهت هدایت ظرفیت‌های عملی نامتناهی خود در ایجاد جهانی بهتر را در اهداف کلان فعلی خواهند یافت.

۵۲- عبارت «ما ملت‌ها» به عنوان آغازین کلمات برجسته منشور سازمان ملل مورد خطاب قرار می‌گیرد. «ما ملت‌ها» امروز در مسیری به سمت سال ۲۰۳۰ قدم برمی داریم. در این سفر دولت‌ها و همچنین مجالس، نظام سازمان ملل و سایر نهادهای بین المللی، مقامات محلی، افراد بومی، جامعه مدنی، کسب و کار و بخش خصوصی، جامعه علمی و دانشگاهی و تمامی انسان‌ها ما را همراهی خواهند نمود. هم‌اکنون میلیون‌ها نفر درگیر این دستور کار هستند و مالک آن خواهند بود. این دستور کار مردم، توسط مردم و برای مردم است و باور داریم که این موفقیت آن را تضمین خواهد نمود.

۵۳- آینده بشریت و کره زمین در دستان ماست. آینده همچنین در دستان نسل جوان امروزی است که مشعل را به نسل‌های آتی انتقال خواهند داد. ما نقشه راه توسعه پایدار را ترسیم نموده‌ایم؛ این وظیفه ماست که موفقیت این سفر و دستاوردهای برگشت ناپذیر آن را تضمین نماییم.

اهداف کلان و خرد توسعه پایدار

۵۴- پیرو فرآیند فراگیر مذاکرات میان دولت‌ها و بر اساس پیشنهاد گروه کاری باز اهداف توسعه پایدار ملل متحد، که شامل سرفصلی می‌شود که مورد دوم را نیز در بر می‌گیرد، در ذیل اهداف کلان و خرد مورد توافق را تبیین می‌نماید.

۵۵- اهداف کلان و خرد توسعه پایدار، با در نظر گرفتن واقعیت‌ها، ظرفیت‌ها و سطوح مختلف ملی توسعه و ضمن احترام به سیاست‌ها و اولویت‌های ملی، منسجم و تفکیک‌ناپذیر بوده، ماهیت جهانی داشته و در سطح جهانی قابل اجرا می‌باشند. اهداف خرد به صورت جهانی و آرمانی تعریف شده‌اند و هر دولتی می‌تواند اهداف خرد ملی خود را بر اساس سطح جهانی آرمان و با در نظر گرفتن شرایط ملی خود تعیین نماید. هر دولتی همچنین می‌تواند در خصوص نحوه ادغام این اهداف آرمانی و جهانی در فرآیندهای برنامه ریزی، سیاست‌ها و استراتژی‌های ملی تصمیم‌گیری نماید. به رسمیت شناختن پیوند میان توسعه پایدار و سایر فرآیندهای در حال انجام در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد.

۵۶- به هنگام تصمیم‌گیری بر اساس این اهداف خرد و کلان، چالش‌های خاصی که کشورها در تحقق توسعه پایدار با آنها روبرو می‌شوند را به رسمیت شناخته و بر چالش‌های خاص پیش روی آسیب‌پذیرترین کشورها و به خصوص کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه‌یافته، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و جزایر کوچک در حال توسعه و همچنین چالش‌های خاص پیش روی کشورهای با درآمد متوسط تأکید داریم. کشورهای درگیر جنگ نیز نیازمند توجه ویژه‌ای می‌باشند.

۵۷- تصدیق می‌نماییم که اطلاعات پایه برای بسیاری از اهداف خرد در دسترس نمی‌باشد و خواستار افزایش حمایت از تقویت جمع‌آوری داده و ظرفیت‌سازی در کشورهای عضو می‌باشیم تا از این طریق به ایجاد

اهداف کلان توسعه پایدار

- هدف کلان ۱. پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای
- هدف کلان ۲. پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار
- هدف کلان ۳. ایجاد زندگی سالم و ارتقای رفاه برای همگان و در تمامی سنین
- هدف کلان ۴. فراهم‌سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرست‌های یادگیری مادام‌العمر برای همگان
- هدف کلان ۵. دستیابی به برابری جنسیتی و توانمندسازی تمامی زنان و دختران
- هدف کلان ۶. ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان
- هدف کلان ۷. ایجاد دسترسی به انرژی‌های پرداخت‌پذیر، مطمئن، پایدار و نوین برای همگان
- هدف کلان ۸. ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان
- هدف کلان ۹. ایجاد زیرساخت‌های مقاوم، ارتقای فرآیند صنعتی‌سازی فراگیر و پایدار و توجه به نوآوری
- هدف کلان ۱۰. کاهش نابرابری در داخل و میان کشورها
- هدف کلان ۱۱. ایجاد شهرها و شهرک‌های فراگیر، ایمن، تاب‌آور و پایدار
- هدف کلان ۱۲. ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار
- هدف کلان ۱۳. اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن
- هدف کلان ۱۴. حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس‌ها، دریاها و منابع دریایی با هدف توسعه پایدار
- هدف کلان ۱۵. حراست، بازسازی و ترویج استفاده پایدار از اکوسیستم‌های خشکی، مدیریت پایدار جنگل‌ها، مبارزه با بیابان‌زایی و تغییر و متوقف‌سازی فرآیند تخریب زمین و متوقف‌سازی از بین رفتن تنوع زیستی
- هدف کلان ۱۶. ترویج جوامع فراگیر و صلح‌آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح
- هدف کلان ۱۷. تقویت ابزارهای اجرا و احیاء مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار

■ هدف کلان ۱. پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای

- ۱-۱ - ریشه‌کن‌سازی فقر مفرط میان همه مردم و در سرتاسر جهان تا سال ۲۰۳۰، که در حال حاضر خط فقر مفرط در آمد روزانه کمتر از ۱/۲۵ دلار تعیین شده است.
- ۱-۲ - کاهش دست کم نیمی از جمعیت مردان، زنان و کودکان فقیر در تمامی گروه‌های سنی و در تمامی ابعاد آن بر اساس تعاریف ملی تا سال ۲۰۳۰
- ۱-۳ - اجرای نظام‌ها و سیاست‌های حمایت اجتماعی مناسب در سطح ملی برای همگان، علی‌الخصوص مستمندان و پوشش قابل ملاحظه افراد مستمند و آسیب پذیر تا سال ۲۰۳۰
- ۱-۴ - ایجاد اطمینان از دسترسی برابر تمامی زنان و مردان، علی‌الخصوص اقشار فقیر و آسیب پذیر، تا سال ۲۰۳۰ به منابع اقتصادی و همچنین دسترسی به خدمات اولیه، مالکیت و کنترل بر اراضی و سایر دارایی‌ها، میراث، منابع طبیعی، فناوری‌های جدید و مناسب و خدمات مالی، از جمله سرمایه‌گذاری‌های کوچک
- ۱-۵ - ایجاد تاب‌آوری برای اقشار فقیر و آسیب پذیر و کاهش مواجهه و آسیب پذیری آنها در برابر رخدادهای شدید آب و هوایی و سایر صدمات و بلایای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی تا سال ۲۰۳۰
- ۱-الف - بسیج منابع قابل توجهی از منابع، از جمله از طریق همکاری‌های مترقی توسعه، با هدف ارائه ابزارهای کافی و قابل پیش‌بینی در کشورهای در حال توسعه، به خصوص کشور های کمتر توسعه یافته، جهت اجرای برنامه‌ها و سیاست‌ها در پایان دادن به فقر در تمامی ابعاد آن
- ۱-ب - ایجاد چارچوب‌های سیاسی مناسب در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی بر اساس استراتژی‌های توسعه‌ای حامی فقرا و طرفدار برابری جنسیتی، با هدف حمایت از سرمایه‌گذاری سریع در اقدامات فقرزدایانه

■ هدف کلان ۲. پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار

- ۲-۱ - پایان دادن به گرسنگی و ایجاد دسترسی همگانی، به ویژه برای فقرا و افراد ساکن در موقعیت‌های آسیب پذیر، از جمله اطفال، به مواد غذایی ایمن، مغذی و کافی در تمامی طول سال تا ۲۰۳۰
- ۲-۲ - پایان دادن به اشکال مختلف سوء تغذیه تا سال ۲۰۳۰ و تحقق اهداف خرد مورد توافق بین‌المللی در خصوص کوتاهی قد و لاغری کودکان زیر ۵ سال و توجه به نیازهای تغذیه‌ای دختران نوجوان، زنان باردار، زنان شیرده و افراد مسن تا سال ۲۰۲۵
- ۲-۳ - افزایش دو برابری بهره‌وری کشاورزی و درآمد تولیدکنندگان خرد محصولات غذایی، به ویژه زنان، افراد بومی، خانواده‌های کشاورز، دامداران و ماهیگیران، از جمله از طریق تأمین دسترسی ایمن و برابر به زمین، سایر منابع تولیدی و نهاده‌ها، دانش، خدمات مالی، بازارها و فرمت‌های ارزش افزوده و اشتغال در بخش‌های غیرکشاورزی تا سال ۲۰۳۰

۲-۴- ایجاد نظام های پایدار تولید غذا و اجرای سیاست های تاب آور کشاورزی تا سال ۲۰۳۰ که به حفظ اکوسیستم هایی کمک می نماید که ظرفیت سازگاری با تغییرات اقلیمی، شرایط آب و هوایی سخت، خشکسالی، سیل و سایر بلایا را تقویت نموده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را ارتقا می بخشد.

۲-۵- حفظ تنوع ژنتیکی بذرها، گیاهان زراعی و حیوانات اهلی و گونه های وحشی مرتبط با آنها، از جمله از طریق مدیریت کارآمد بانک های متنوع بذر و گیاه در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی و ارتقای دسترسی و تقسیم عادلانه و منصفانه مزایای ناشی از استفاده از منابع ژنتیکی و دانش سنتی مرتبط، مطابق با توافق های بین المللی تا سال ۲۰۲۰

۲-الف- افزایش سرمایه گذاری، از جمله از طریق افزایش همکاری های بین المللی، در زیرساخت های روستایی، تحقیقات کشاورزی و خدمات توسعه، توسعه فن آوری و بانک های ژن گیاهی و دامی با هدف افزایش ظرفیت تولید کشاورزی در کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته

۲-ب- اصلاح و پیشگیری از محدودیت ها و تحریف های تجاری در بازارهای محصولات کشاورزی در سرتاسر جهان، از جمله از طریق حذف همزمان تمامی اشکال یارانه های صادرات محصولات کشاورزی و تمامی سیاست های صادراتی دارای تاثیر مشابه، مطابق با اختیارات مذاکرات توسعه در اجلاس دوحه

۲-ج- اتخاذ سیاست های لازم جهت اطمینان از عملکرد مناسب بازار مواد غذایی و مشتقات آنها و تسهیل دسترسی به موقع به اطلاعات بازار، از جمله اطلاعات مربوط به ذخایر مواد غذایی، با هدف کمک به محدود سازی نوسانات شدید قیمت مواد غذایی

■ هدف کلان ۳. ایجاد زندگی سالم و ارتقای رفاه برای همگان و در تمامی سنین

۳-۱- کاهش جهانی میزان مرگ و میر مادران باردار به کمتر از ۷۰ مورد در هر ۱۰۰۰/۰۰۰ مورد تولد زنده تا سال ۲۰۳۰

۳-۲- پایان دادن به مرگ و میرهای قابل پیشگیری نوزادان و کودکان زیر ۵ سال، در همه کشورها با هدف کاهش مرگ و میر نوزادان حداقل به پایین تر از ۱۲ مورد در هر ۱۰۰۰ مورد تولد زنده و مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال حداقل به پایین تر از ۲۵ مورد در هر ۱۰۰۰ مورد تولد زنده تا سال ۲۰۳۰

۳-۳- پایان دادن به بیماری های همه گیر ایدز، سل، مالاریا و بیماری های فراموش شده گرمسیری و مبارزه با هپاتیت، بیماری های آب برد و سایر بیماری های واگیردار تا سال ۲۰۳۰

۳-۴- کاهش مرگ و میرهای زودرس ناشی از بیماری های غیرواگیر به یک سوم، از طریق پیشگیری، درمان و ارتقای سلامت روان و تندرستی

۳-۵- تقویت پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد، از جمله سوء مصرف مواد مخدر و استفاده نابجا از الکل

۳-۶- کاهش نیمی از تعداد مرگ و میرها و صدمات ناشی از حوادث رانندگی تا سال ۲۰۲۰

۷-۳- ایجاد دسترسی همگانی به خدمات بهداشت جنسی و باروری، از جمله تنظیم خانواده، اطلاعات و آموزش و تلفیق بهداشت باروری در استراتژی ها و برنامه های ملی تا سال ۲۰۳۰

۸-۳- تحقق پوشش همگانی سلامت، شامل بر حفاظت در مقابل خطرات مالی، دسترسی به خدمات بهداشتی-درمانی ضروری و با کیفیت و فراهم نمودن داروها و واکسن های حیاتی ایمن، موثر، با کیفیت و پرداخت پذیر برای همگان

۹-۳- کاهش چشمگیر شمار مرگ و میرها و بیماری های ناشی از مواد شیمیایی خطرناک و آلودگی هوا، آب و خاک تا سال ۲۰۳۰

۳-الف- تقویت اجرای کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی با موضوع کنترل تنباکو به نحو مقتضی در تمامی کشورها

۳-ب- حمایت از تحقیقات و توسعه تولید واکسن و دارو برای بیماری های واگیر و غیر واگیر که در درجه اول کشورهای در حال توسعه را تحت تاثیر قرار می دهند، ارائه دسترسی به دارو و واکسن های ضروری پرداخت پذیر، بر اساس بیانیه دوحه در خصوص توافقنامه TRIPS و سلامت عمومی که بر حق کشورهای در حال توسعه جهت استفاده کامل از مفاد توافق مربوط به جنبه های تجاری حق مالکیت معنوی در خصوص انعطاف پذیری در حفاظت از بهداشت عمومی و به ویژه، ارائه دسترسی به دارو برای همگان تأکید دارد.

۳-ج- افزایش چشمگیر بودجه سلامت و استخدام، توسعه، آموزش و ابقاء نیروی کار حوزه سلامت در کشورهای در حال توسعه، به ویژه در کشورهای کمتر توسعه یافته و جزایر کوچک در حال توسعه

۳-د- تقویت ظرفیت تمامی کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، در خصوص هشدار زودهنگام، کاهش خطر و مدیریت مخاطرات سلامت در سطوح ملی و جهانی

■ هدف کلان ۴. فراهم سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرمت های یادگیری مادام العمر برای همگان

۴-۱- ایجاد تحصیلات ابتدایی و متوسطه کاملاً رایگان، برابر و با کیفیت برای تمامی دختران و پسران تا سال ۲۰۳۰ به نحوی که منجر به یادگیری پیوسته و موثر شود.

۴-۲- ایجاد دسترسی برابر به امکانات رشد مناسب در دوران کودکی، خدمات و آموزش پیش دبستانی برای تمامی دختران و پسران تا سال ۲۰۳۰ با هدف آماده سازی آنها برای تحصیلات ابتدایی

۴-۳- ایجاد دسترسی برابر به آموزش فنی، کار و دانش و دانشگاهی، از جمله حضور در دانشگاه ها، برای تمامی زنان و مردان تا سال ۲۰۳۰

۴-۴- افزایش چشمگیر شمار جوانان و بزرگسالان دارای مهارت های مرتبط، از جمله مهارت های فنی و کار و دانش، جهت اشتغال، داشتن شغل شایسته و کار آفرینی تا سال ۲۰۳۰

۴-۵- برطرف سازی تبعیض جنسیتی در آموزش و ایجاد دسترسی برابر به تمامی سطوح آموزش و آموزش فنی و حرفه ای برای قشر آسیب پذیر، از جمله افراد دارای معلولیت، افراد بومی و کودکان ساکن در موقعیت های آسیب پذیر تا سال ۲۰۳۰

۴-۶- فراهم سازی امکانات سوادآموزی و حساب آموزی برای تمامی جوانان و نسبت قابل توجهی از بزرگسالان، زنان و مردان، تا سال ۲۰۳۰

۴-۷- فراهم سازی مقدمات کافی جهت یادگیری دانش و مهارت های لازم جهت ارتقای توسعه پایدار، از جمله از طریق آموزش توسعه پایدار و سبک های زندگی پایدار، حقوق بشر، تساوی جنسی، ارتقای فرهنگ صلح دوستی و عدم خشونت، شهروند جهانی و درک تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگ ها در توسعه پایدار برای تمامی فراگیران تا سال ۲۰۳۰

۴-الف- ساخت و ارتقای امکانات آموزشی که توجه ویژه ای به کودکان، معلولین و جنسیت داشته و فراهم سازی محیط های آموزشی سالم، دور از خشونت، فراگیر و مؤثر برای همگان

۴-ب- گسترش چشمگیر شمار بورس های تحصیلی در سطح جهانی برای کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای آفریقایی، جهت ثبت نام در آموزش عالی، از جمله آموزش های فنی و حرفه ای و فن آوری اطلاعات و ارتباطات، برنامه های فنی و مهندسی در کشورهای توسعه یافته و دیگر کشورهای در حال توسعه تا سال ۲۰۲۰

۴-ج- افزایش چشمگیر تربیت معلمان واجد شرایط، از جمله از طریق همکاری های بین المللی جهت تربیت معلمان در کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته و جزایر کوچک در حال توسعه تا سال ۲۰۳۰

■ هدف کلان ۵. دستیابی به برابری جنسیتی و توانمند سازی تمامی زنان و دختران

۵-۱- پایان دادن به تمامی اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جای جهان
۵-۲- از میان بردن تمامی اشکال خشونت علیه زنان و دختران در حوزه های عمومی و خصوصی، از جمله قاچاق انسان و سوء استفاده جنسی و انواع دیگر بهره کشی ها

۵-۳- از میان بردن تمامی اقدامات مضر، همانند ازدواج کودکان، زود هنگام و اجباری و قطع عضو آلت تناسلی زنان

۵-۴- به رسمیت شناختن و بهادادن به فعالیت بدون دستمزد و کار در خانه از طریق ارائه خدمات عمومی، زیرساخت ها و سیاست های حمایت اجتماعی و ارتقای مسئولیت مشترک در خانوار و خانواده به نحو مقتضی و مناسب با شرایط کشورها

۵-۵- تضمین مشارکت کامل و مؤثر زنان و ایجاد فرصت های برابر رهبری در تمامی سطوح تصمیم گیری در

زندگی سیاسی، اقتصادی و عمومی

- ۵-۶- ایجاد دسترسی همگانی به بهداشت جنسی و حقوق باروری بر اساس برنامه عمل کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه و ختمی اقدام یکن و اسناد تدوین شده در کنفرانس‌های متعاقب آنها
- ۵-الف- اجرای اصلاحات با هدف اعطای حقوق برابر به زنان در منابع اقتصادی و همچنین دسترسی به مالکیت و کنترل اراضی و سایر دارایی‌ها، خدمات مالی، میراث و منابع طبیعی مطابق با قوانین ملی
- ۵-ب- افزایش استفاده از فناوری‌های توانمندساز، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات با هدف افزایش قدرت زنان
- ۵-ج- اتخاذ و تقویت سیاست‌های معقول و قوانین لازم‌الاجرا جهت ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران در تمامی سطوح

■ هدف کلان ۶. ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان

- ۶-۱- ایجاد دسترسی عمومی و عادلانه به آب آشامیدنی سالم و پرداخت‌پذیر برای همگان تا سال ۲۰۳۰
- ۶-۲- ایجاد دسترسی به بهداشت و نظافت کافی و برابر برای همگان و پایان دادن به دفع مدفوع در فضای باز، معطوف نمودن توجه خاص به نیازهای زنان و دختران و ساکنان در مناطق آسیب‌پذیر تا سال ۲۰۳۰
- ۶-۳- ارتقای کیفیت آب از طریق کاهش آلودگی، حذف زباله و به حداقل رساندن انتشار مواد شیمیایی خطرناک، به نصف رساندن مقدار فاضلاب تصفیه نشده و افزایش چشمگیر میزان بازیافت و استفاده مجدد و ایمن در سطح جهانی تا سال ۲۰۳۰
- ۶-۴- افزایش چشمگیر بهره‌وری مصرف آب در تمامی بخش‌ها و اطمینان از برداشت پایدار آب و تامین آب شیرین برای پاسخگویی به کمبود آب و کاهش قابل‌ملاحظه تعداد افرادی که از کم‌آبی رنج می‌برند تا سال ۲۰۳۰
- ۶-۵- اجرای مدیریت یکپارچه منابع آب در تمامی سطوح، از جمله از طریق همکاری فرامرزی مقتضی تا سال ۲۰۳۰
- ۶-۶- حفاظت و احیاء اکوسیستم‌های مرتبط با آب، از جمله کوه‌ها، جنگل‌ها، تالاب‌ها، رودخانه‌ها، آبخوان‌ها و دریاچه‌ها تا سال ۲۰۲۰
- ۶-الف- گسترش همکاری‌های بین‌المللی و حمایت از ظرفیت‌سازی در کشورهای در حال توسعه در فعالیت‌ها و برنامه‌های مرتبط با آب و بهداشت، از جمله استحصال آب، شیرین‌سازی آب، بهره‌وری آب، تصفیه فاضلاب، بازیابی و فناوری‌های استفاده مجدد تا سال ۲۰۳۰
- ۶-ب- حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در ارتقای مدیریت آب و بهداشت

■ هدف کلان ۷. ایجاد دسترسی به انرژی‌های پرداخت‌پذیر، مطمئن، پایدار و نوین برای همگان

۱-۷ - ایجاد دسترسی عمومی به خدمات انرژی پرداخت‌پذیر، مطمئن و نوین تا سال ۲۰۳۰
 ۲-۷ - افزایش چشمگیر سهم انرژی‌های تجدید پذیر در ترکیب انرژی جهانی تا سال ۲۰۳۰
 ۳-۷ - افزایش دوبرابری نرخ جهانی بهبود بهره‌وری انرژی تا سال ۲۰۳۰
 ۷-الف - افزایش همکاری‌های بین‌المللی با هدف تسهیل دسترسی به پژوهش‌ها و فناوری‌های انرژی پاک، از جمله انرژی‌های تجدید پذیر، بهره‌وری انرژی و فناوری سوخت‌های فسیلی پیشرفته و پاک‌تر و افزایش سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های انرژی و فناوری‌های پاک تا سال ۲۰۳۰
 ۷-ب - گسترش زیرساخت‌ها و بروزرسانی فناوری جهت ارائه خدمات انرژی‌های نو و پایدار برای همگان در کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی تا سال ۲۰۳۰، مطابق با برنامه‌ای حمایتی مربوطه

■ هدف کلان ۸. ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان

۱-۸ - تداوم رشد اقتصادی سرانه مطابق با شرایط ملی و به ویژه، دست کم ۷٪ رشد سالانه تولید ناخالص داخلی در کشورهای کمتر توسعه‌یافته
 ۲-۸ - تحقق سطوح بالاتری از بهره‌وری اقتصادی از طریق تنوع بخشی، ارتقای فناوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بر بخش‌های با ارزش افزوده بالا و نیروی کار فراوان
 ۳-۸ - تدوین سیاست‌های توسعه‌گرایی که از فعالیت‌های مولد، ایجاد شغل شایسته، کارآفرینی، خلاقیت و نوآوری حمایت نموده و رسمی‌سازی و رشد موسسات خرد، کوچک و متوسط اقتصادی را از جمله از طریق دسترسی به خدمات مالی، ترغیب می‌نمایند.
 ۴-۸ - ارتقای تدریجی بهره‌وری منابع جهانی در تولید و مصرف تا سال ۲۰۳۰ و تلاش در جهت انفصال رشد اقتصادی از تخریب محیط زیست، مطابق با چارچوب برنامه‌های ۱۰ ساله در زمینه تولید و مصرف پایدار با رهبری کشورهای توسعه یافته
 ۵-۸ - دستیابی هم‌زمان و مردان، از جمله جوانان و معلولان، به اشتغال کامل و مولد و کار شایسته و پرداخت دستمزد به مشاغل یکسان تا سال ۲۰۳۰
 ۶-۸ - کاهش چشمگیر نسبت جوانان بیکار، بی‌سواد و فاقد مهارت تا سال ۲۰۲۰
 ۷-۸ - اتخاذ اقدامات فوری و موثر جهت ریشه‌کن‌سازی کار اجباری، پایان دادن به برده‌داری مدرن و قاچاق انسان و ممنوع‌سازی و از میان بردن بدترین اشکال کودکان کار، از جمله استخدام و استفاده از کودکان سرباز و پایان دادن به موضوع کودکان کار تا ۲۰۲۵ در تمامی اشکال آن

۸-۸- حمایت از حقوق کار و ترویج محیط کار امن و مطمئن برای تمامی کارگران، از جمله کارگران مهاجر به ویژه زنان مهاجر و کسانی که مشاغل مخاطره آمیز دارند.

۸-۹- تدوین و اجرای سیاست های ترویج گردشگری پایدار تا سال ۲۰۳۰ که به ایجاد شغل و ترویج فرهنگ و محصولات محلی می انجامد.

۸-۱۰- تقویت ظرفیت موسسات مالی داخلی با هدف ترغیب و توسعه دسترسی به خدمات بانکی، بیمه و خدمات مالی برای همگان

۸-الف- افزایش کمک با هدف حمایت تجاری برای کشورهای در حال توسعه به ویژه کشورهای کمتر توسعه یافته از جمله از طریق چارچوب یکپارچه پیشرفته جهت کمک رسانی فنی تجاری به کشورهای کمتر توسعه یافته

۸-ب- توسعه و عملیاتی سازی راهبردی جهانی با هدف اشتغال جوانان و اجرای پیمان مشاغل جهانی سازمان بین المللی کار تا سال ۲۰۲۰

■ هدف کلان ۹. ایجاد زیرساخت های مقاوم، ارتقای فرآیند صنعتی سازی فراگیر و پایدار و توجه به نوآوری

۹-۱- توسعه زیرساخت های باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و تاب آور، از جمله زیرساخت های منطقه ای و فرامرزی، با هدف حمایت از توسعه اقتصادی و رفاه بشر با تمرکز بر دسترسی پرداخت پذیر و برابر برای همگان

۹-۲- ترویج صنعتی سازی فراگیر و پایدار و افزایش قابل توجه سهم صنعت از اشتغال و تولید ناخالص داخلی تا سال ۲۰۳۰، هم راستا با شرایط ملی و دو برابر شدن سهم آن در کشورهای کمتر توسعه یافته

۹-۳- افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب وکارها، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، به خدمات مالی، از جمله اعتبارات پرداخت پذیر و ادغام آنها در زنجیره ها و بازارهای ارزش

۹-۴- بروزرسانی زیرساخت ها و مقاوم سازی صنایع به منظور پایدارسازی آنها، همراه با افزایش بهره وری استفاده از منابع و به کارگیری بیشتر از فناوری ها و فرآیندهای صنعتی پاک و سازگار با محیط زیست، همراه با اقدام هماهنگ تمامی کشورها در اقدام متناسب با ظرفیت های خود تا سال ۲۰۳۰

۹-۵- افزایش تحقیقات علمی، بروزرسانی قابلیت های فناوری بخش های صنعتی تمامی کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، تا سال ۲۰۳۰، از جمله با تشویق به نوآوری و افزایش قابل توجه تعداد نیروهای بخش تحقیق و توسعه به ازای هر یک میلیون نفر و افزایش قابل توجه هزینه های تحقیق و توسعه در بخش دولتی و خصوصی

۹-الف- تسهیل توسعه زیرساخت های پایدار و تاب آور در کشورهای در حال توسعه از طریق افزایش حمایت های مالی، فناوری و فنی از کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه یافته، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و جزایر کوچک در حال توسعه

۹-ب- حمایت از توسعه فناوری داخلی، پژوهش و نوآوری در کشورهای در حال توسعه، از جمله از طریق ایجاد

جو سیاسی مساعد با اهدافی چون تنوع بخشی صنعتی و افزودن ارزش کالاها

۹-ج - افزایش قابل توجه دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات و تلاش در جهت ارائه دسترسی عمومی و پرداخت‌پذیر به اینترنت در کشورهای کمتر توسعه‌یافته تا سال ۲۰۲۰

■ هدف کلان ۱۰. کاهش نابرابری در داخل و میان کشورها

۱۰-۱ - افزایش تدریجی و رشد پایدار درآمد مربوط به ۴۰٪ از جمعیت پایین‌ترین گروه‌های جامعه با نرخ بالاتر از میانگین درآمد ملی تا سال ۲۰۳۰

۱۰-۲ - توانمندسازی و ارتقای شمول اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تمامی افراد بدون در نظر گرفتن سن، جنسیت، معلولیت، نژاد، قومیت، اصالت، مذهب یا وضعیت اقتصادی یا سایر موارد تا سال ۲۰۳۰

۱۰-۳ - ایجاد فرصت‌های برابر و کاهش نابرابری‌های درآمدی، از جمله از طریق حذف قوانین، سیاست‌ها و اقدامات تبعیض‌آمیز و ارتقای قوانین، سیاست‌ها و اقدامات مناسب در این خصوص

۱۰-۴ - اتخاذ سیاست‌ها به ویژه سیاست‌های مالی، حقوق و حمایت اجتماعی و تحقق تدریجی برابری بیشتر

۱۰-۵ - ارتقای قوانین و پایش بازارها و موسسات مالی جهان و تقویت اجرایی چنین مقرراتی

۱۰-۶ - تقویت وضعیت کشورهای در حال توسعه به هنگام تصمیم‌گیری نهادهای اقتصادی و مالی بین المللی با هدف ایجاد نهادهای با تاثیر، اعتبار، پاسخگویی و مشروعیت بیشتر

۱۰-۷ - تسهیل جابجایی و مهاجرت منظم، ایمن، باقاعده و مسئولانه افراد، از جمله از طریق اجرای سیاست‌های برنامه‌ریزی شده و با مدیریت مطلوب مهاجرت

۱۰-الف - اجرای اصل مرتبط با تدابیر خاص و متمایز در قبال کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته، مطابق با توافقات سازمان تجارت جهانی

۱۰-ب - تشویق کمک‌های توسعه‌ای رسمی و جریان‌های مالی، از جمله سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، در کشورهای با نیاز مبرم، به ویژه در کشورهای کمتر توسعه‌یافته، کشورهای آفریقایی، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه، مطابق با طرح‌ها و برنامه‌های ملی آنها

۱۰-ج - کاهش هزینه‌های جابجایی پرداخت مهاجران به کمتر از ۳٪ و رفع موانع ارسال پول مهاجران و هزینه‌های آن با هزینه‌های بیش از ۵٪ تا سال ۲۰۳۰

■ هدف کلان ۱۱. ایجاد شهرها و شهرک‌های فراگیر، ایمن، تاب آور و پایدار

۱۱-۱ - ایجاد دسترسی به مسکن مناسب، امن و پرداخت‌پذیر و خدمات پایه و ارتقای مناطق نابسامان شهری برای همگان تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۲ - ایجاد دسترسی به سیستم حمل و نقل ایمن، پرداخت‌پذیر، در دسترس و پایدار برای همه افراد، ارتقای ایمنی جاده‌ها، به ویژه از طریق گسترش حمل و نقل عمومی، با توجه ویژه به نیازهای افراد ساکن در

مناطق آسیب‌پذیر، زنان، کودکان، افراد ناتوان و مسن تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۳- افزایش شهرنشینی جامع و پایدار و ظرفیت برنامه‌ریزی و مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی

سکونتگاه‌های انسانی در تمامی کشورها تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۴- تقویت تلاش‌ها در جهت حمایت و حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان

۱۱-۵- کاهش چشمگیر تعداد مرگ و میر افراد متأثر و کاهش چشمگیر زیان‌های مستقیم اقتصادی مرتبط با

تولید ناخالص داخلی جهانی ناشی از بلایای طبیعی، از جمله بلایای مرتبط با آب، با تمرکز بر حمایت از فقرا و افراد

ساکن در مناطق آسیب‌پذیر تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۶- کاهش سرانه اثرات نامطلوب زیست‌محیطی در شهرها، از جمله با توجه ویژه به کیفیت هوا و مدیریت

زباله‌های شهری و سایر موارد مشابه تا سال ۲۰۳۰

۱۱-۷- ایجاد دسترسی جهانی به فضاهای ایمن، جامع و قابل دسترس، سرسبز و عمومی، به ویژه برای زنان و

کودکان، افراد ناتوان و مسن تا سال ۲۰۳۰

۱۱-الف- حمایت از پیوندهای مثبت اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی میان مناطق شهری، حومه شهری و

روستایی از طریق تقویت برنامه‌ریزی توسعه ملی و منطقه‌ای

۱۱-ب- افزایش چشمگیر شمار شهرها و سکونتگاه‌های انسانی که به کارگیری و اجرای سیاست‌ها و

برنامه‌های یکپارچه در راستای شمول، کارآیی منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی،

تاب‌آوری در برابر بلایای طبیعی و توسعه و اجرا مطابق با چارچوب سند کاهش خطرات بلایای سندی

۲۰۳۰-۲۰۱۵ و مدیریت همه جانبه خطرات بلایای طبیعی در تمامی سطوح

۱۱-ج- حمایت از کشورهای کمتر توسعه‌یافته، از جمله از طریق ارائه کمک‌های مالی و فنی در ایجاد

ساختمان‌های پایدار و تاب‌آور با استفاده از مصالح ساختمانی محلی

■ هدف کلان ۱۲. ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار

۱۲-۱- اجرای چارچوب ۱۰ ساله برنامه‌های مربوط به الگوهای تولید و مصرف پایدار با مشارکت تمامی کشورها

و با رهبری کشورهای توسعه یافته، با در نظر گرفتن میزان توسعه و قابلیت‌های کشورهای در حال توسعه

۱۲-۲- تحقق مدیریت پایدار و استفاده کارآمد از منابع طبیعی تا سال ۲۰۳۰

۱۲-۳- کاهش سرانه ضایعات غذایی تا ۵۰٪ در سرتاسر جهان در سطوح توزیع کننده خرد و مصرف کننده و

کاهش تلفات مواد غذایی در طول زنجیره تولید و عرضه تا سال ۲۰۳۰، از جمله تلفات پس از برداشت

۱۲-۴- تحقق مدیریت مطلوب مواد شیمیایی و تمامی مواد زائد از منظر زیست‌محیطی در طول چرخه حیات آنها،

مطابق با چارچوب‌های بین‌المللی مورد توافق و کاهش چشمگیر انتشار آنها در هوا، آب و خاک با هدف کاهش

حداکثری عوارض نامطلوب آنها بر سلامت انسان‌ها و محیط زیست تا سال ۲۰۲۰

۱۲-۵- کاهش چشمگیر تولید زباله تا سال ۲۰۳۰ از طریق پیشگیری، کاهش، بازیافت و استفاده مجدد

۱۲-۶- تشویق شرکت ها، به ویژه شرکت های بزرگ و فراملی، جهت اتخاذ شیوه های پایدار و یکپارچه سازی اطلاعات مربوط به پایداری در چرخه گزارش دهی

۱۲-۷- ترویج شیوه های تدارکات عمومی پایدار، مطابق با سیاست ها و اولویت های ملی

۱۲-۸- تضمین دسترسی مردم در همه نقاط جهان به اطلاعات و آگاهی مرتبط با توسعه پایدار و سبک زندگی سازگار با طبیعت تا سال ۲۰۳۰

۱۲-الف- حمایت از کشورهای در حال توسعه جهت تقویت ظرفیت های علمی و فنی خود با هدف حرکت به سمت الگوهای تولید و مصرف پایدارتر

۱۲-ب- توسعه و اجرای ابزارهایی با هدف پایش تاثیرات توسعه پایدار بر گردشگری پایدار که موجب ایجاد شغل و ترویج فرهنگ و محصولات محلی می شود.

۱۲-ج- معقول سازی یارانه های پرداختی به سوخت های فسیلی ناکارآمدی که با حذف انحراف بازار، مطابق با شرایط ملی کشورها، از جمله تجدید ساختار مالیاتی و حذف یارانه های ناکارآمد، در محل هایی که آنها وجود دارند، منجر به اتلاف انرژی می شوند. با این کار می توان، ضمن در نظر گرفتن کامل نیازهای خاص و شرایط ویژه کشورهای در حال توسعه و کاهش حداکثری تاثیرات نامطلوب ممکن بر فرآیند توسعه این کشورها به نحوی که از جوامع فقیر و تاثیرپذیر حمایت نماید، تاثیرات زیست محیطی این سوخت ها را به نمایش گذاشت.

تا حد امکان و در پاسخ به کاهش اثرات محیط زیستی آن ها و توجه کامل به نیازها و شرایط کشورهای در حال توسعه و به حداقل رساندن اثرات سوء، ممکن بر موانع توسعه ای تا فقر و جوامع آسیب دیده را محافظت کند.*

* اذعان داریم کنوانسیون ملل متحد در خصوص تغییرات اقلیمی، اولین نشست بین المللی و بین الدولی جهت مذاکره و واکنش جهانی به تغییرات اقلیمی است.

■ هدف کلان ۱۳. اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن

۱۳-۱- تقویت تاب آوری و ظرفیت سازگاری در برابر مخاطرات مرتبط با تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی در تمامی کشورها

۱۳-۲- یکپارچه سازی تدابیر مربوط به تغییرات اقلیمی با سیاست ها راهبردها و برنامه ریزی های ملی

۱۳-۳- ارتقای سطح آموزش، اطلاع رسانی و ظرفیت انسانی و سازمانی در خصوص کاهش تغییرات اقلیمی، سازگاری، کاهش تاثیرات و هشداردهی زودهنگام

۱۳-الف- اجرای تعهدات کشورهای توسعه یافته در قبال کنوانسیون چارچوب ملل متحد در خصوص تغییرات اقلیمی با هدف اختصاص مشترک سالانه ۱۰۰ میلیارد دلار از تمامی منابع تا سال ۲۰۲۰ به منظور رفع نیاز کشورهای در حال توسعه در زمینه اقدامات مربوط به کاهش معنادار و شفافیت در اجرا و عملیاتی سازی کامل

سندوق اقلیم سبز از طریق سرمایه گذاری در اولین فرصت ممکن

۱۳- ب- ارتقای ساز و کارهای مرتبط با افزایش ظرفیت در خصوص برنامه‌ریزی و مدیریت موثر تغییرات اقلیمی در کشورهای کمتر توسعه‌یافته و جزایر کوچک در حال توسعه، از جمله با تمرکز بر زنان، جوانان و جوامع محلی و به حاشیه رانده‌شده

■ هدف کلان ۱۴. حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها، دریاها و منابع دریایی با هدف توسعه پایدار

۱۴- ۱- پیشگیری و کاهش قابل توجه انواع آلودگی دریایی، به ویژه آلودگی‌های ناشی از فعالیت در خشکی، از جمله زباله‌های دریایی و آلودگی مواد غذایی تا سال ۲۰۲۵

۱۴- ۲- مدیریت و حفاظت پایدار از اکوسیستم‌های دریایی و ساحلی با هدف جلوگیری از عمده تاثیرات نامطلوب، از جمله از طریق تقویت توان تاب‌آوری آن‌ها و اتخاذ اقدام در جهت بازسازی آنها با هدف ایجاد اقیانوس‌های سالم و مولد تا سال ۲۰۲۰

۱۴- ۳- کاهش حداکثری و مقابله با تاثیرات اسیدی‌شدن اقیانوس ها، از جمله با افزایش همکاری‌های علمی در تمام سطوح

۱۴- ۴- تنظیم موثر قوانین مربوط به میزان برداشت محصول و پایان دادن به صید بی‌رویه، ماهیگیری غیرقانونی، گزارش نشده و کنترل نشده و شیوه‌های مخرب ماهیگیری و اجرای طرح‌های مدیریت علمی تا سال ۲۰۲۰، با هدف احیای ذخایر شیلاتی در کوتاه‌ترین زمان ممکن، دست کم در سطوحی که بتواند بیشترین نتایج پایدار را مطابق با ویژگی‌های زیست‌شناختی ایجاد نماید

۱۴- ۵- حفظ حداقل ۱۰٪ از مناطق ساحلی و دریایی تا سال ۲۰۲۰، مطابق با قوانین ملی و بین‌المللی و بر اساس بهترین اطلاعات علمی موجود

۱۴- ۶- ممنوع‌سازی آن دسته از یارانه‌های مربوط به شیلات که به صید بی‌رویه و بیش از ظرفیت کمک می‌کند، حذف یارانه‌هایی که به صید غیرقانونی، گزارش نشده و کنترل نشده منجر می‌شود و اجتناب از تخصیص یارانه‌های جدید تا سال ۲۰۲۰، با اذعان به این که برخورد متناسب و موثر ویژه و افتراقی با کشورهای در حال توسعه و کشورهای کمتر توسعه‌یافته باید بخش لاینفکی از مذاکرات مربوط به یارانه‌های شیلاتی در سازمان تجارت جهانی باشد^۱.

۱۴- ۷- افزایش مزایای اقتصادی جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای کمتر توسعه‌یافته با استفاده پایدار از منابع دریایی تا سال ۲۰۳۰، از جمله از طریق مدیریت پایدار شیلات، آبریز پروری و گردشگری

۱۴- الف- افزایش دانش علمی، توسعه ظرفیت پژوهشی و انتقال فناوری‌های دریایی، با در نظر گرفتن معیارها و رهنمودهای کمیسیون اقیانوس‌شناسی بین‌الدولی مربوط به انتقال فناوری‌های دریایی با هدف بهبود سلامت

۱- با توجه به مذاکرات در حال انجام سازمان توسعه تجارت جهانی، دستور کار توسعه دوحه و دستور وزارتی هنگ کنگ

اقیانوس ها و افزایش سهم تنوع زیستی دریایی جهت توسعه کشور های در حال توسعه، به ویژه جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای کمتر توسعه یافته

۱۴- ب- ارائه دسترسی به منابع دریایی و بازار برای ماهیگیران صنعتی خرد
 ۱۴- ج- تقویت حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها و منابع آنها از طریق اجرای قوانین بین المللی بر اساس "کنوانسیون حقوق دریاها" ملل متحد جهت ایجاد چارچوبی قانونی با هدف حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها و منابع آنها، مطابق با بند ۱۵۸ برنامه "آینده ای که ما به دنبال آنیم".

■ هدف کلان ۱۵. حفاظت، بازسازی و ارتقای استفاده پایدار از اکوسیستم های خشکی، مدیریت پایدار جنگل ها، مبارزه با بیابان زایی و متوقف و معکوس ساختن تخریب زمین و توقف از دست رفتن تنوع زیستی

۱۵- ۱- حفاظت، بازسازی و استفاده پایدار از اکوسیستم های آب شیرین خشکی و درون سرزمینی و خدمات آنها، به ویژه جنگل ها، تالاب ها، کوه ها و مناطق خشک، تا سال ۲۰۲۰ در راستای تعهدات ناشی از موافقت نامه های بین المللی

۱۵- ۲- پیشبرد اجرای مدیریت پایدار تمامی انواع جنگل ها، متوقف سازی جنگل زدایی، احیای جنگل های تخریب شده و افزایش چشمگیر جنگل کاری و احیای جنگل ها در سرتاسر جهان تا سال ۲۰۲۰

۱۵- ۳- مبارزه با بیابان زایی، احیای زمین و خاک تخریب شده، از جمله زمین های متاثر از بیابان زایی، خشکسالی و سیل تا سال ۲۰۳۰ و تلاش در جهت تحقق جهانی بدون تخریب زمین

۱۵- ۴- حفاظت از اکوسیستم های کوهستانی، از جمله تنوع زیستی آنها، با هدف افزایش ظرفیت آنها در ارائه مزایای لازم جهت تحقق توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰

۱۵- ۵- اتخاذ اقدامات فوری و عمده جهت کاهش میزان تخریب زیستگاه های طبیعی، متوقف سازی نابودی تنوع زیستی و حفاظت و پیشگیری از انقراض گونه های در معرض خطر تا سال ۲۰۲۰

۱۵- ۶- افزایش به اشتراک گذاری عادلانه و منصفانه مزایای حاصل از بهره وری منابع ژنتیکی و گسترش دسترسی مناسب به چنین منابعی بر اساس توافق های بین المللی

۱۵- ۷- اتخاذ اقدامات فوری جهت پایان دادن به شکار غیر قانونی و قاچاق گونه های حفاظت شده گیاهی و جانوری و حل مسئله عرضه و تقاضای محصولات غیر قانونی حیات وحش

۱۵- ۸- ارائه اقداماتی با هدف جلوگیری از ورود گونه های مهاجم خارجی و کاهش چشمگیر اثرات آنها بر اکوسیستم های آبی و سرزمینی و کنترل یا ریشه کن سازی گونه های اولویت دار تا سال ۲۰۲۰

۱۵- ۹- یکپارچه سازی ارزش اکوسیستم و تنوع زیستی در برنامه ریزی های ملی و محلی، فرآیندهای توسعه و استراتژی ها و حساب های کاهش فقر تا سال ۲۰۲۰

۱۵- الف- بسیج و افزایش چشمگیر منابع مالی در تمامی حوزه‌ها با هدف حفاظت و استفاده پایدار از تنوع زیستی و اکوسیستم‌ها

۱۵- ب- بسیج منابع قابل توجهی از تمامی حوزه‌ها و در تمامی سطوح با هدف مدیریت پایدار جنگل و ارائه مشوق‌های کافی به کشورهای در حال توسعه جهت پیشبرد مدیریتی از این نوع، از جمله جهت حفاظت منابع طبیعی و احیای جنگل

۱۵- ج- افزایش حمایت جهانی از تلاش‌های انجام گرفته جهت مبارزه با شکار غیر قانونی و قاچاق گونه‌های حفاظت شده، از جمله از طریق افزایش ظرفیت جوامع محلی با هدف پیگیری فرصت‌های زندگی پایدار

هدف کلان ۱۶. ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح

۱۶- ۱- کاهش قابل توجه تمام اشکال خشونت و مرگ و میر مربوط به آن در همه جا

۱۶- ۲- پایان دادن به سوء استفاده، بهره‌کشی، قاچاق و تمام اشکال خشونت و شکنجه علیه کودکان

۱۶- ۳- ارتقای حاکمیت قانون در سطوح ملی و بین‌المللی و تضمین دسترسی به عدالت برای همه

۱۶- ۴- تا سال ۲۰۳۰، کاهش قابل توجه جریان‌های مالی و تسلیحاتی غیر قانونی، تقویت بازاریابی و بازگردانی دارایی‌های به سرقت رفته و مبارزه با تمام اشکال جرایم سازمان یافته

۱۶- ۵- کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه خواری در تمام اشکال آن

۱۶- ۶- توسعه نهادهای موثر، پاسخگو و شفاف در تمام سطوح

۱۶- ۷- حصول اطمینان از تصمیم‌گیری پاسخگو، جامع و مشارکتی در تمام سطوح

۱۶- ۸- گسترش و تقویت مشارکت کشورهای در حال توسعه در نهادهای حکمرانی جهانی

۱۶- ۹- تا سال ۲۰۳۰ فراهم کردن هویت قانونی برای همه از جمله ثبت مولد

۱۶- ۱۰- حصول اطمینان از دسترسی عموم به اطلاعات و حمایت از آزادی‌های ذاتی و بنیادین، مطابق با قوانین ملی و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی

۱۶- الف- تقویت نهاد‌های ملی مربوطه، از طریق همکاری‌های بین‌المللی، برای ظرفیت‌سازی در تمام سطوح، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، برای جلوگیری از خشونت و مبارزه با تروریسم و جرایم

۱۶- ب- ترویج و اعمال قانون و سیاست‌های غیر تبعیض‌آمیز برای توسعه پایدار

هدف کلان ۱۷. تقویت ابزارهای اجرا و احیاء مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار

امور مالی

۱۷- ۱- تقویت کردن بسیج منابع داخلی، از جمله از طریق حمایت بین‌المللی از کشورهای در حال توسعه با

هدف ارتقای ظرفیت داخلی مربوط به اخذ مالیات و سایر درآمدها

۱۷-۲- کشورهای توسعه‌یافته باید به طور کامل تعهدات کمک‌های توسعه‌ای رسمی خود، از جمله تعهد بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته جهت تحقق هدف تخصیص ۷٪ از درآمدهای ناخالص ملی به کمک‌های توسعه‌ای رسمی به کشورهای در حال توسعه و تخصیص ۱۵٪ تا ۲۰٪ از درآمدهای ناخالص ملی به کمک‌های توسعه‌ای رسمی به کشورهای کمتر توسعه‌یافته؛ ارائه‌دهندگان این کمک‌ها تشویق می‌شوند تا تمهیدات مربوط به تنظیم هدف ارائه حداقل ۲۰٪ از درآمدهای ناخالص ملی به کمک‌های توسعه‌ای رسمی به کشورهای کمتر توسعه‌یافته را در نظر بگیرند.

۱۷-۳- بسیج سایر منابع مالی برای کشورهای در حال توسعه از میان سایر منابع

۱۷-۴- کمک به کشورهای در حال توسعه در تحقق تداوم‌پذیری بلندمدت دیون از طریق اتخاذ سیاست‌های هماهنگ با هدف تسریع تأمین مالی دیون، بخشودگی دیون، کاهش دیون به نحو مقتضی و بررسی میزان دیون خارجی کشورهای فقیر با دیون بالا جهت کاهش فشار بر آنها

۱۷-۵- اتخاذ و اجرای رژیم‌های توسعه سرمایه‌گذاری در کشورهای کمتر توسعه‌یافته

فناوری

۱۷-۶- افزایش همکاری‌های شمال-جنوب، جنوب-جنوب و همکاری‌های سه‌جانبه منطقه‌ای و بین‌المللی و دسترسی به علم، فناوری و نوآوری و تقویت تبادل دانش طبق شرایط مورد توافق، از جمله از طریق همکاری

بهبتر میان ساز و کارهای موجود، به ویژه در سطح سازمان ملل و از طریق ساز و کار جهانی تسهیل فناوری

۱۷-۷- ارتقای توسعه، انتقال، انتشار و عرضه فناوری‌های سازگار با محیط زیست در کشورهای توسعه‌یافته

مبتنی بر شرایط مطلوب، از جمله شرایط ترجیحی و امتیازی مورد توافق طرفین

۱۷-۸- عملیاتی‌سازی کامل بانک فناوری و علم، ساز و کارهای ظرفیت‌سازی برای فناوری و نوآوری در کشورهای

کمتر توسعه‌یافته تا سال ۲۰۱۷ و تقویت استفاده از فناوری‌های توانمندساز، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات

ظرفیت‌سازی

۱۷-۹- افزایش حمایت بین‌المللی از اجرای موثر و هدفمند ظرفیت‌سازی در کشورهای در حال توسعه جهت

حمایت از برنامه‌های ملی آنها جهت اجرای تمامی اهداف توسعه پایدار، از جمله از طریق همکاری‌های شمال-جنوب، جنوب-جنوب و همکاری‌های سه‌جانبه

جنوب، جنوب-جنوب و همکاری‌های سه‌جانبه

تجارت

۱۷-۱۰- ترویج نظام تجارت چندجانبه جهانی، مبتنی بر قانون، باز، عاری از تبعیض و عادلانه تحت نظر سازمان

تجارت جهانی، از جمله با استفاده از نتیجه مذاکرات دستور کار توسعه دوحه

۱۷-۱۱- افزایش چشمگیر صادرات کشورهای در حال توسعه، به ویژه توجه به دوبرابر شدن سهم کشورهای

کمتر توسعه‌یافته از صادرات جهانی تا سال ۲۰۲۰

۱۷-۱۲ - تحقق به‌هنگام اجرای معافیت گمرکی و بدون سهمیه دستیابی به بازار به صورت پایدار برای تمامی کشورهای کمتر توسعه‌یافته، مطابق با تصمیمات سازمان تجارت جهانی، از جمله از طریق اطمینان از این موضوع که قوانین ترجیحی مبدأ، مناسب واردات از کشورهای کمتر توسعه‌یافته شفاف و ساده بوده و به تسهیل دسترسی به بازار کمک می‌نماید.

مسائل نظام‌مند

انسجام سیاست و سازمان

۱۷-۱۳ - افزایش ثبات جهانی اقتصاد کلان، از جمله از طریق ایجاد هماهنگی در سیاست و انسجام در سیاست‌گذاری

۱۷-۱۴ - ارتقای انسجام سیاست‌گذاری در توسعه پایدار

۱۷-۱۵ - احترام به فضای سیاست‌گذاری و رهبری کشورها جهت ایجاد و اجرای سیاست‌های مربوط با ریشه‌کن‌سازی فقر و اجرای توسعه پایدار

مشارکت‌های چند ذی‌نفعی

۱۷-۱۶ - افزایش مشارکت جهانی در توسعه پایدار که با مشارکت‌های چند ذی‌نفعی تکمیل شده و دانش، تخصص، فناوری و منابع مالی را با هدف حمایت از تحقق اهداف توسعه پایدار در تمامی کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، بسیج نموده و به اشتراک می‌گذارد.

۱۷-۱۷ - تشویق و ترویج موثر مشارکت دولتی، دولتی-بخش خصوصی و مشارکت جامعه مدنی، مبتنی بر تجربه و راهبردهای منابع مشارکت

نظارت بر داده‌ها و پاسخگویی

۱۷-۱۸ - افزایش حمایت‌های ظرفیت‌سازی در کشورهای در حال توسعه، از جمله کشورهای کمتر توسعه‌یافته و جزایر کوچک در حال توسعه، با هدف افزایش چشمگیر دسترسی به داده‌های با کیفیت، به‌هنگام و معتبر تا سال ۲۰۲۰ که بر اساس درآمد، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، ناتوانی، موقعیت جغرافیایی و سایر ویژگی‌های مرتبط در زمینه‌های ملی جداسازی شده‌اند.

۱۷-۱۹ - پیشبرد روش اندازه‌گیری میزان پیشرفت توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰ که تولید ناخالص داخلی را تکمیل نموده و از ظرفیت‌سازی آماری در کشورهای در حال توسعه حمایت می‌نماید.

■ ابزارهای اجرای دستور کار و مشارکت جهانی

۶۰ - یک‌بار دیگر بر تعهد راسخ خود مبنی بر اجرای این دستور کار تأکید می‌نماییم. تصدیق می‌کنیم که بدون

ایجاد مشارکت جهانی احیاء شده و مستحکم و همچنین ابزارهای نسبتاً بلندپروازانه اجرای این دستور کار نمی‌توان اهداف کلان و خرد بلندپروازانه خود را تحقق بخشیم. مشارکت جهانی احیاء شده منجر به تسهیل مشارکت گسترده جهانی در حمایت از اجرای تمامی اهداف کلان و خرد، همکاری دولت‌ها، جامعه مدنی، بخش خصوصی و نظام سازمان ملل متحد و سایر بازیگران و بسیج تمامی منابع موجود خواهد شد.

۶۱- اهداف کلان و خرد این دستور کار با ابزارهای لازم جهت تحقق اهداف بلندپروازانه جمعی ما سر و کار دارند. ابزارهای اجرای اهداف خرد موضوع هر یک از اهداف کلان توسعه پایدار و هدف کلان شماره ۱۷، که در بالا به آنها اشاره شد، عامل اصلی تحقق این دستور کار بوده و برای سایر اهداف کلان و خرد نیز از اهمیت یکسانی برخوردارند. به هنگام تلاش در جهت اجرا و در چارچوب شاخص جهانی مربوط به پایش پیشرفت ما اولویت یکسانی را برای آنها قائل خواهیم شد.

۶۲- این دستور کار و همچنین اهداف توسعه پایدار را می‌توان در چارچوب مشارکت جهانی توسعه پایدار احیاء شده و با پشتیبانی سیاست‌ها و برنامه‌های عملی مندرج در دستور کار اقدام آدابا تحقق بخشید که به عنوان بخش لاینفکی از دستور کار توسعه پایدار ۲۰۳۰ می‌باشد. دستور کار اقدام آدابا به حمایت از، تکمیل و کمک به بررسی ابزارهای اجرای اهداف دستور کار ۲۰۳۰ می‌انجامد. این سند با منابع عمومی داخلی، امور مالی و تجارت بخش خصوصی داخلی و بین‌المللی، همکاری‌های بین‌المللی توسعه، تجارت بین‌المللی به عنوان موتور توسعه، دیون و تداوم‌پذیری دیون، بررسی مسائل نظامی و علم، فناوری، نوآوری و ظرفیت‌سازی و داده، پایش و پیگیری مرتبط می‌باشد.

۶۳- راهبردهای ملی منسجم توسعه پایدار، حمایت‌شده با چارچوب‌های یکپارچه مالی ملی، در کانون اصلی توجه ما قرار خواهند گرفت. تصریح می‌نماییم که هر کشوری مسئول اصلی توسعه اقتصادی و اجتماعی خود بوده و نمی‌توان تأکید بیش از حد بر نقش سیاست‌های ملی و راهبردهای توسعه ای ملی را در نظر داشت. ما به فضای سیاسی و رهبری کشورهای، منوط به مطابقت آنها با قوانین و تعهدات مرتبط بین‌الملل، در اجرای سیاست‌های ریشه‌کن‌سازی فقر و ایجاد توسعه پایدار احترام می‌گذاریم. در عین حال، لازم است که تلاش‌های ملی توسعه با حمایت یک فضای اقتصادی بین‌المللی قدرتمند، از جمله تجارت جهانی منسجم و همگرا نظام‌های پولی و مالی و یک نظام قدرتمند و ارتقا یافته نظارت بر اقتصاد جهانی همراه باشد. فرآیندهای توسعه و تسهیل دسترسی به دانش و فناوری‌های مناسب در سطح جهان و همچنین ظرفیت‌سازی، نیز از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. ما متعهد به تحقق انسجام سیاسی، ایجاد محیط مربوط به توسعه پایدار در تمامی سطوح و از سوی تمامی بازیگران و تقویت مشارکت جهانی توسعه پایدار می‌شویم.

۶۴- ما از اجرای راهبردها و برنامه‌های عمل مرتبط، از جمله بیانیه و برنامه عمل استانبول، مدالیته‌های اقدام تسهیل شده مسیر (SIDS) (SAMOA)، برنامه عمل وین در خصوص کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه در دهه ۲۰۱۴ الی ۲۰۲۴ حمایت نموده و مجدداً بر اهمیت حمایت از دستور کار ۲۰۶۳ اتحادیه آفریقا و برنامه

مشارکت جدید در توسعه آفریقا تاکید می‌نماییم که تمامی آنها برای این دستور کار جدید از اهمیت بالایی برخوردارند. ما چالش‌های اصلی موجود در کشورهای درگیر جنگ و جنگ‌زده در مسیر دستیابی به صلح پایدار و توسعه پایدار را به رسمیت می‌شناسیم.

۶۵- تصدیق می‌نماییم که کشورهای با درآمد متوسط هنوز نیز با چالش‌های بزرگی در تحقق توسعه پایدار روبه‌رو هستند. باید ضمن تقویت تلاش‌های مربوط به چالش‌های موجود از طریق تبادل تجارب، ارتقای همکاری‌ها و حمایت بهتر و دقیق‌تر از نظام توسعه سازمان ملل متحد، موسسات مالی بین‌المللی، سازمان‌های منطقه‌ای و سایر ذی‌نفعان به تداوم این دستاوردها کمک نماییم.

۶۶- تاکید می‌نماییم که سیاست‌های عمومی، بسیج و استفاده موثر از منابع داخلی، مورد تاکید اصل مالکیت ملی، از اهمیت بسیار بالایی در پیگیری مشترک توسعه پایدار، از جمله تحقق اهداف کلان توسعه برای تمام کشورهای برخوردار می‌باشد. تصدیق می‌نماییم که منابع داخلی اولین و مهم‌ترین محصول رشد اقتصادی می‌باشند که لازمه آن ایجاد محیطی توانمندساز در تمامی سطوح است.

۶۷- فعالیت تجاری، سرمایه‌گذاری و نوآوری بخش خصوصی از مهمترین محرک‌های بهره‌وری، رشد جامع اقتصادی و اشتغال‌زایی می‌باشد. ما از تنوع موجود در بخش خصوصی، از جمله مشاغل کوچک تا تعاونی‌ها و مجموعه‌های چندملیتی، تمجید می‌نماییم. از تمامی فعالان تجاری می‌خواهیم تا خلاقیت و نوآوری خود را جهت حل و فصل چالش‌های توسعه پایدار به کار ببندند. ما، ضمن حر است از حقوق کار و استانداردهای محیطی و بهداشتی مطابق با استانداردها و توافقات مرتبط بین‌الملل و سایر پیشنهادات موجود در این حوزه، همانند اصول راهنمای تجارت و حقوق بشر و استانداردهای سازمان بین‌المللی کار، کنوانسیون حقوق کودک و توافقات مهم چندجانبه محیطی، به ایجاد بخش تجاری پویا و با عملکرد مناسب برای طرفین این توافق‌نامه‌ها خواهیم پرداخت.

۶۸- تجارت بین‌المللی به عنوان موتور رشد جامع اقتصادی و کاهش فقر بوده و به پیشبرد توسعه پایدار کمک می‌نماید. ما به تلاش‌های خود جهت ایجاد یک نظام تجارت چندجانبه جهانی، قانون‌مدار، باز، شفاف، قابل پیش‌بینی، فراگیر، عاری از تبعیض و برابر زیر نظر سازمان تجارت جهانی و همچنین آرا‌دسازی معنادار تجارت خواهیم پرداخت. از تمامی اعضا، سازمان تجارت جهانی می‌خواهیم تا تلاش‌های خود جهت به نتیجه رسیدن هر چه سریع‌تر دستور کار توسعه دوحه را مضاعف نمایند. ما اهمیت به‌سزایی به ارائه ظرفیت‌سازی مرتبط با تجارت به کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه‌یافته، کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای با درآمد متوسط، از جمله با هدف ارتقای یکپارچگی و ارتباط اقتصادی منطقه‌ای، قائل می‌باشیم.

۶۹- تصدیق می‌نماییم که کشورهای در حال توسعه جهت تحقق تداوم‌پذیری بلند مدت دیون از طریق اتخاذ سیاست‌های هماهنگ با هدف تقویت تأمین دیون، بخشودگی دیون، کاهش دیون و مدیریت صحیح دیون به

نحو مقتضی، به کمک نیاز دارند. بسیاری از کشورها همچنان نسبت به بحران بدهی‌ها آسیب‌پذیر بوده و برخی دیگر نیز تا حدی به این بحران‌ها مبتلا شده‌اند، که از جمله آنها می‌توان به کشورهای کمتر توسعه‌یافته، جزایر کوچک در حال توسعه و برخی کشورهای توسعه‌یافته اشاره نمود. یک‌بار دیگر تأکید داریم که بدهکاران و بستانکاران باید با هم جهت جلوگیری از بروز و حل و فصل شرایط ناپایدار دیون همکاری نمایند. حفظ سطوح مداوم دیون مسئولیت کشورهای وام‌گیرنده می‌باشد؛ با این حال اذعان داریم که وام‌دهندگان نیز تا حدی که تداوم دیون یک کشور را تضعیف نکند، مسئول می‌باشند. از حفظ تداوم دیون کشورهای دریافت‌کننده کمک و موفق در تحقق سطوح دیون مداوم حمایت می‌نماییم.

۷۰- بدین وسیله ساز و کار تسهیل فناوری که توسط دستور کار اقدام آدیس آبابا ایجاد شده بود را با هدف حمایت از اهداف توسعه پایدار آغاز می‌نماییم. ساز و کار تسهیل فناوری مبتنی بر مشارکت تمامی ذی‌نفعان میان کشورهای عضو، جامعه مدنی، بخش خصوصی، جامعه علمی، نهادهای سازمان ملل و سایر ذی‌نفعان خواهد بود و از کارگروه علمی، فناوری و نوآوری درون سازمانی ملل متحد برای اهداف توسعه پایدار تشکیل خواهد شد که یک مجمع گروهی چند ذی‌نفعی مربوط به علوم، فناوری و نوآوری اهداف توسعه پایدار و یک سامانه برخط می‌باشد.

- کارگروه درون سازمانی ملل متحد با موضوع علوم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار به ارتقای هماهنگی، انسجام و همکاری درون نظام‌های سازمان ملل در رابطه با موضوعات مرتبط به علوم، فناوری و نوآوری خواهد پرداخت و کارایی و هم افزایی، به خصوص در زمینه افزایش پیشنهادات ظرفیت سازی را افزایش خواهد داد. این کارگروه بر اساس منابع موجود تشکیل شده و با همکاری ۱۰ نماینده از جامعه مدنی، بخش خصوصی و جامعه علمی جهت آماده سازی جلسات انجمن چند ذی‌نفعی با موضوع علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار و همچنین توسعه و عملیاتی‌سازی سامانه‌های برخط، از جمله آماده سازی پیشنهادات مربوط به مدل‌های این انجمن و سامانه برخط همکاری می‌نماید. این ۱۰ نماینده توسط دبیرکل و به مدت دو سال انتخاب می‌شوند. تمامی آژانس‌های زیر مجموعه سازمان ملل، صندوق‌ها و برنامه‌ها و کمیسیون کارکردی شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد می‌توانند در جلسات این کارگروه حضور داشته باشند و این کارگروه در وهله اول از نهادهایی، همچون اداره امور اقتصادی و اجتماعی دبیرخانه، برنامه محیط زیست ملل متحد، سازمان توسعه صنعتی ملل متحد، سازمان علمی، فرهنگی و تربیتی ملل متحد، سازمان توسعه و تجارت ملل متحد، اتحادیه بین‌المللی مخابرات، سازمان جهانی مالکیت فکری و بانک جهانی تشکیل خواهد یافت که در حال حاضر کارگروه غیررسمی تسهیل فناوری را ادغام می‌نماید.

- از این سامانه برخط به عنوان دروازه تدوین نقشه‌ای جامع از اطلاعات مربوط به پیشنهادات علمی، فناوری و نوآوری، ساز و کارها و برنامه‌های داخل و بیرون از سازمان ملل استفاده خواهد شد. این سامانه برخط دسترسی به اطلاعات، دانش، تجارب و همچنین بهترین رویه‌ها و آموزه‌های موجود، با موضوع پیشنهادات و سیاست‌های

تسهیل علم، فناوری و نوآوری را تسهیل می‌بخشد. این سامانه بر خط همچنین امکان توزیع مطالب علمی مرتبط در دسترس تولید شده در سراسر جهان را تسهیل می‌بخشد. این سامانه بر خط بر پایه ارزیابی فنی مستقلی توسعه خواهد یافت که بهترین رویه‌ها و آموزه‌های به دست آمده از سایر پیشنهادات درون و فراتر از سازمان ملل متحد را با هدف اطمینان از تکمیل، تسهیل دسترسی و ارائه اطلاعات کافی در خصوص سامانه‌های علمی، فناوری و نوآوری، ضمن اجتناب از موازی‌کاری و با ارتقای همگرایی، در بر می‌گیرد.

- نشست ذی‌نفعان در رابطه با علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار هر ساله به مدت دو روز و با هدف بحث و بررسی راجع به همکاری‌های علم، فناوری و نوآوری در خصوص حوزه‌های موضوعی مربوط به اجرای اهداف توسعه پایدار تشکیل خواهد شد و تمامی ذی‌نفعان مرتبط را با هدف مشارکت فعالانه در حوزه‌های تخصصی خود دور هم جمع خواهد کرد. این نشست محل تسهیل تعاملات، یافت شرکا و تشکیل شبکه‌هایی میان ذی‌نفعان مربوطه و مشارکت‌های چند ذینفعی با هدف شناسایی و بررسی نیازها و خلاءهای فناوری، از جمله همکاری‌های علمی، نوآوری و ظرفیت‌سازی و همچنین با هدف کمک به تسهیل توسعه، انتقال و توزیع فناوری‌های مرتبط با اهداف توسعه پایدار خواهند بود. جلسات این کارگروه، پیش از نشست مجمع بلندپایه سیاسی زیر نظر شورایا، متناوباً، در همکاری با سایر مجامع یا کنفرانس‌ها به نحو مقتضی و با در نظر گرفتن موضوع مورد بررسی و بر اساس همکاری با برگزارکنندگان سایر مجامع یا کنفرانس‌ها، به ریاست رئیس شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد تشکیل خواهد شد. جلسات این مجمع با ریاست مشترک دو کشور عضو سازمان ملل متحد انجام گرفته و نتیجه آن خلاصه مباحث تدقیق شده توسط این دو عضو خواهد بود که به عنوان آورده مجمع سیاسی بلندپایه به هنگام پیگیری و بررسی اجرای دستور کار توسعه پس از ۲۰۱۵ از آن نام برد.

- مطالب مربوط به نشست‌های مجمع سیاسی بلندپایه از طریق گزارش خلاصه مجمع چند ذی‌نفعان اطلاع‌رسانی خواهد شد. موضوعات مربوط به نشست‌های آتی ذی‌نفعان در ارتباط با علم، فناوری و نوآوری برای اهداف توسعه پایدار توسط مجمع بلندپایه سیاسی مربوط به اهداف توسعه، با در نظر گرفتن آورده‌های کارشناسی کارگروه مورد بررسی قرار می‌گیرند.

۷۱- یک‌بار دیگر تأکید می‌کنیم که این دستور کار و اهداف کلان و خرد توسعه پایدار، شامل ابزارهای اجرای آنها، عمومی، به هم پیوسته و با یکدیگر آمیخته می‌باشند.

■ پیگیری و بررسی دستور کار

۷۲- متعهد می‌شویم تا در پیگیری‌ها و بررسی‌های نظام‌مند مربوط به اجرای این دستور کار در طی پانزده سال آینده مشارکت داشته باشیم. تشکیل چارچوب پیگیری و بررسی مستحکم، داوطلبانه، موثر، مشارکتی، شفاف و یکپارچه کمک فراوانی به اجرای این دستور کار نموده و به کشورها در به حداکثر رسانی و رهگیری میزان پیشرفت کار به هنگام اجرای این دستور کار به منظور شمول این برنامه بر تمامی کشورها یاری می‌رساند.

۷۳- اجرای این دستور کار در سطوح ملی، منطقه ای و جهانی منجر به ارتقای مسئولیت‌پذیری در برابر شهروندان، حمایت از همکاری‌های موثر بین‌المللی در تحقق اهداف این دستور کار و تسریع در تبادل بهترین رویه‌ها و یادگیری مشترک خواهد شد. اجرای این دستور کار به بسیج حمایت‌ها جهت غلبه بر چالش‌های مشترک و شناسایی مسائل جدید و در حال ظهور منجر می‌شود. از آنجایی که این دستور کار جهانی است، اعتماد و درک متقابل میان تمامی ملت‌ها از اهمیت بالایی برخوردار خواهد بود.

۷۴- فرآیند پیگیری و بررسی این دستور کار در تمامی سطوح بر اساس اصول ذیل انجام خواهد شد:
 الف) این امر به صورت داوطلبانه و با رهبری کشورها، ضمن در نظر گرفتن واقعیت‌ها، ظرفیت‌ها و سطوح مختلف توسعه ملی انجام گرفته و به فضای سیاسی و اولویت‌ها احترام می‌گذارد. از آنجایی که مالکیت ملی عامل اصلی تحقق توسعه پایدار می‌باشد، ضمن در نظر گرفتن این موضوع که بررسی‌های جهانی عمدتاً مبتنی بر منابع داده‌های رسمی کشورها انجام خواهد گرفت، در نتیجه دستاورد فرآیندهای ملی مبنای بررسی منطقه‌ای و جهانی خواهد بود.

ب) این فرآیندها، به نحوی که ماهیت همگانی، تلفیقی و به هم پیوسته آنها رعایت شده و ضمن احترام به سه بعد مختلف توسعه پایدار، به رهگیری میزان پیشرفت کار در حین اجرای اهداف کلان و خرد جهانی، از جمله ابزارهای اجرای دستور کار، در تمامی کشورها خواهند پرداخت.

ج) این فرآیندها جهت گیری بلندمدت‌تری اتخاذ نموده، دستاوردها، چالش‌ها، شکاف‌ها و عوامل حیاتی موفقیت را شناسایی نموده و از سایر کشورها در انتخاب آگاهانه گزینه‌های سیاسی حمایت خواهند کرد. آنها به بسیج ابزارهای لازم جهت اجرای این دستور کار و مشارکت در آن، حمایت از شناسایی راه حل‌ها و بهترین رویه‌ها و ارتقای هماهنگی و تاثیرگذاری نظام توسعه بین‌المللی کمک خواهند نمود.

د) این فرآیندها برای همه مردم باز، فراگیر، مشارکتی و شفاف خواهند بود و از گزارش‌دهی تمامی ذی‌نفعان مربوطه حمایت خواهند نمود.

ه) این فرآیندها مردم محور و حساس به برابری جنسیتی بوده، به حقوق بشر احترام گذاشته و تمرکز ویژه‌ای بر فقیرترین، آسیب‌پذیرترین و عقب مانده‌ترین افراد خواهند داشت.

و) این فرآیندها، در صورت امکان، بر اساس برنامه‌ها و فرآیندهای موجود ساخته شده و از موازی‌کاری و واکنش به شرایط، ظرفیت‌ها، نیازها و اولویت‌های ملی اجتناب خواهند ورزید. آنها، با در نظر گرفتن موضوعات در حال ظهور و توسعه روش‌های جدید، در طول زمان تکامل یافته و بار گزارش‌دهی مقامات ملی را به حداقل خواهند رساند.

ز) این فرآیندها بسیار دقیق و مبتنی بر شواهد بوده و از ارزیابی‌ها و داده‌های با کیفیت، قابل دسترس، به هنگام و معتبر کشورها استفاده خواهند نمود که بر اساس میزان درآمد، جنس، سن، نژاد، قومیت، شرایط مهاجرت، ناتوانی و محل جغرافیایی و سایر خصوصیات مرتبط با بافت‌های ملی تقسیم‌بندی شده‌اند.

ح) این فرآیندها به حمایت‌های ظرفیت‌سازی فراوانی در کشورهای در حال توسعه، از جمله جهت تقویت نظام‌های داده‌ای ملی و برنامه‌های ارزیابی، علی‌الخصوص در کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه‌یافته، جزایر کوچک در حال توسعه، کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه و کشورهای با درآمد متوسط، نیاز دارند. این فرآیندها از حمایت فعالانه نظام سازمان ملل و سایر موسسات چندجانبه سود خواهند برد.

۷۵- اهداف کلان و خرد، با استفاده از مجموعه‌ای از شاخص‌های جهانی پیگیری و بررسی خواهند شد. این شاخص‌های جهانی، در کنار نتایج فعالیت مربوط به توسعه پایه‌های اهدافی که هنوز در پایگاه داده‌های ملی و جهانی وجود ندارند، با استفاده از شاخص‌های سطوح منطقه‌ای و ملی‌ای تکمیل خواهند شد که توسط کشورهای عضو تدوین می‌شوند. چارچوب شاخص جهانی، که توسط گروه درون سازمانی و کارشناسی شاخص‌های اهداف توسعه پایدار تدوین خواهد شد، مطابق با مجوزهای موجود، تا ماه مارس ۲۰۱۶ به تأیید کمیسیون آمار ملل متحد رسیده و پس از آن به تصویب شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد و مجمع عمومی سازمان ملل خواهد رسید. این چارچوب در عین حال ساده اما مستحکم بوده و تمامی اهداف خرد و کلان توسعه پایدار، شامل بر ابزارهای اجرا را مورد توجه قرار داده و تعادل سیاسی، یکپارچگی و بلندپروازی موجود در آن را حفظ خواهد نمود. ۷۶- ما از کشورهای در حال توسعه، بویژه کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه‌یافته، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه، در تقویت ظرفیت‌های ادارات آمار ملی و نظام‌های داده‌ای جهت حصول اطمینان از دسترسی به داده‌های با کیفیت، به هنگام، معتبر و تفکیک شده حمایت می‌نمایم. ضمن هم‌راه‌سازی مالکیت ملی در حمایت و رهگیری میزان پیشرفت کار، افزایش متناسب مشارکت شفاف و مسئولانه میان بخش دولتی و خصوصی با هدف بهره‌گیری از دامنه وسیعی از داده‌ها، شامل بر مشاهده زمین و اطلاعات فضای مینی را ارتقا خواهیم بخشید.

۷۷- متعهد می‌شویم که به طور کامل در اجرای منظم و جامع بررسی میزان پیشرفت کار در سطح محلی، ملی، منطقه‌ای و جهانی مشارکت داشته باشیم. ما تا حد امکان از شبکه موجود نهادها و ساز و کارهای بررسی و پیگیری استفاده خواهیم نمود. ارائه گزارش‌های ملی امکان ارزیابی میزان پیشرفت کار و شناسایی چالش‌ها در سطح ملی و جهانی را فراهم می‌نماید. این گزارش‌ها، علاوه بر کاربرد خود در گفتگوهای منطقه‌ای و بررسی‌های جهانی، در سطوح مختلفی از پیگیری نیز می‌توان جهت ارائه پیشنهادات از آنها استفاده نمود.

■ سطح ملی

۷۸- تمامی کشورهای عضو را به توسعه هر چه سریع‌تر واکنش‌های ملی بلندپروازانه و عملی در قبال اجرای کامل این دستور کار ترغیب می‌نماییم. این واکنش‌ها می‌توانند از تحول اهداف توسعه پایدار حمایت نموده و بر اساس اسناد برنامه‌ریزی موجود، همانند راهبردهای توسعه ملی و توسعه پایدار، به نحو مقتضی، تنظیم شوند.

۷۹- ما همچنین کشورهای عضو را به انجام بررسی‌های منظم و جامع از میزان پیشرفت کار در سطوح ملی و محلی ترغیب می‌نماییم که این بررسی‌ها توسط خود کشورها و به صورت داوطلبانه صورت می‌گیرد. چنین بررسی‌هایی باید بر اساس مشارکت افراد بومی، جامعه مدنی، بخش خصوصی و سایر ذی‌نفعان و مطابق با شرایط، سیاست‌ها و اولویت‌های ملی انجام پذیرد. مجالس ملی و همچنین سایر نهادها نیز می‌توانند از این فرآیندها حمایت نمایند.

■ سطح منطقه ای

۸۰- پیگیری‌ها و بررسی‌های منطقه‌ای و ملی می‌تواند فرصت‌های مفیدی جهت یادگیری مشارکتی، از جمله از طریق بررسی‌های داوطلبانه، تبادل بهترین رویه‌ها و بحث پیرامون اهداف مشترک را به نحو مقتضی فراهم نماید. در این خصوص، ما همکاری سازمان‌ها و کمیسیون‌های منطقه‌ای و ملی را ارج می‌نهمیم. فرآیندهای منطقه‌ای جامع بر اساس بررسی‌هایی ملی انجام خواهند گرفت و به پیگیری‌ها و بررسی‌های جهانی، از جمله در مجمع سیاسی بلند پایه با موضوع توسعه پایدار، کمک می‌نمایند.

۸۱- ما، ضمن تصدیق اهمیت تقویت ساز و کارهای پیگیری و بررسی در سطح منطقه‌ای و ایجاد فضای سیاسی کافی، تمامی اعضا، ملل متحد را به شناسایی بهترین مجامع منطقه‌ای و مشارکت در آنها ترغیب می‌نماییم. کمیسیون‌های منطقه‌ای ملل متحد آماده حمایت از کشورهای عضو در این زمینه می‌باشند.

■ سطح جهانی

۸۲- مجمع سیاسی بلندپایه نقشی محوری را در نظارت بر شبکه فرآیندهای پیگیری و بررسی در سطح جهانی ایفا خواهد نمود و مطابق با مجوزهای موجود همکاری‌های منسجمی با مجمع عمومی، شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد و سایر نهادها و مجامع مربوطه خواهد داشت. این امر تبادل تجارب، شامل بر موفقیت‌ها، چالش‌ها و آموزه‌ها را تسهیل بخشیده و رهبری سیاسی، رهنمودها و توصیه‌هایی مربوط به پیگیری را فراهم می‌سازد. این امر منجر به ارتقای انسجام در کل نظام و هماهنگی سیاست‌های توسعه پایدار می‌شود. این مجمع باید تضمین نماید که این دستور کار همچنان بلندپروازانه و مرتبط بوده و باید بر ارزیابی میزان پیشرفت کار، دستاوردها و چالش‌های پیش روی کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته و همچنین مسائل جدید و در حال ظهور تمرکز داشته باشد. پیوندهای خوب و مناسبی با تمهیدات مربوط به پیگیری و بررسی تمامی کنفرانس‌ها و فرآیندهای مرتبط ملل متحد، از جمله کنفرانس‌ها و فرآیندهای مربوط به کشورهای کمتر توسعه‌یافته، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی، ایجاد خواهد شد.

۸۳- پیگیری و بررسی مجمع سیاسی بلندپایه در گزارش پیشرفت سالانه مربوط به اهداف توسعه پایدار اطلاع‌رسانی خواهند شد که توسط دبیرکل و با همکاری نظام سازمان ملل و بر اساس چارچوب شاخص جهانی، داده‌های ایجاد شده توسط نظام‌های آمار ملی و اطلاعات جمع‌آوری شده در سطح منطقه‌ای تهیه می‌شود.

اطلاع رسانی به مجمع سیاسی بلندپایه نیز با استفاده از گزارش جهانی توسعه پایدار انجام خواهد گرفت که باید به تقویت ارتباط علمی-سیاسی منجر شده و می‌تواند سند قدرتمندی مبتنی بر شواهد را جهت حمایت از سیاست‌گذاران در تقویت ریشه‌کن‌سازی فقر و توسعه پایدار فراهم آورد. از رئیس شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد دعوت به عمل می‌آوریم تا فرآیندی مشورتی را در خصوص دامنه، روش و بسامد گزارش‌های جهانی و همچنین ارتباط آن با گزارش میزان پیشرفت کار تنظیم نماید که نتایج آن باید در بیانیه سطح وزیران جلسه مجمع سیاسی بلندپایه در سال ۲۰۱۶ منعکس شود.

۸۴- مجمع سیاسی بلندپایه، تحت نظارت شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد، باید بررسی‌های منظم خود را مطابق با قطعنامه شماره ۶۷/۲۹۰ مجمع عمومی مورخ ۹ جولای ۲۰۱۳ انجام دهد. این بررسی‌ها داوطلبانه خواهند بود و در عین ترغیب گزارش‌دهی، کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه و همچنین نهادهای مرتبط سازمان ملل و سایر ذی‌نفعان، از جمله جامعه مدنی و بخش خصوصی را در بر خواهند گرفت. این بررسی‌ها توسط کشورهای و از طریق وزرا و سایر شرکت‌کنندگان ارشد انجام می‌گیرند. آنها باید برنامه‌ای جهت مشارکت، از جمله از طریق مشارکت گروه‌های اصلی و سایر ذی‌نفعان مربوطه، فراهم نمایند.

۸۵- بررسی‌های موضوعی مربوط به میزان پیشرفت اهداف توسعه پایدار، شامل بر مسائل اساسی مرتبط، نیز در مجمع سیاسی بلندپایه صورت خواهد گرفت. این بررسی‌ها توسط کمیسیون‌های کاربردی شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد و سایر نهادها و مجامع میان‌دولتی انجام خواهد گرفت که باید منعکس‌کننده ماهیت یکپارچه اهداف و همچنین پیوندهای موجود میان آنها باشد. آنها شامل تمامی ذی‌نفعان مرتبط شده و تا حد امکان در مجمع سیاسی بلندپایه تعبیه شده و با آن هماهنگ خواهند بود.

۸۶- همانگونه که در دستور کار اقدام آدیس آبابا ترسیم شده است، ما از پیگیری و بررسی‌های مربوط به تأمین مالی نتایج توسعه‌ای و همچنین تمامی ابزارهای اجرای اهداف توسعه پایدار استقبال می‌نماییم که با چارچوب پیگیری و بررسی این دستور کار همخوانی دارند. نتایج توافق شده میان دولت‌ها و توصیه‌های مجمع سالانه شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد با موضوع تأمین مالی توسعه در پیگیری و بررسی‌های کلی مجمع سیاسی بلندپایه از اجرای این دستور کار تعبیه خواهد شد.

۸۷- مجمع سیاسی بلندپایه در نشست‌های هر چهار سال یک بار خود تحت نظارت مجمع عمومی سازمان ملل متحد، رهنمودهای سیاسی بلندپایه‌ای را مرتبط با این دستور کار و اجرای آن، شناسایی میزان پیشرفت کار و چالش‌های در حال ظهور فراهم نموده و به بسیج فعالیت‌های بیشتر جهت تسهیل و تسریع اجرای این دستور کار اقدام خواهد نمود. نشست آتی مجمع سیاسی بلندپایه، تحت نظارت مجمع عمومی، در سال ۲۰۱۹ برگزار خواهد شد، که هدف از برگزاری این جلسات دوره‌ای افزایش هر چه بیشتر انسجام با فرآیند بررسی سیاست‌های جامع چهار ساله می‌باشد.

۸۸- ما همچنین بر اهمیت برنامه‌ریزی راهبردی در کل نظام، اجرا و گزارش‌دهی با هدف ایجاد حمایت منسجم

و یکپارچه از اجرای این دستور کار جدید توسط نظام توسعه ملل متحد تأکید می‌نماییم. نهادهای نظارتی مرتبط باید جهت بررسی وجود چنین حمایتی از اجرای این دستور کار اقدام نموده و میزان پیشرفت کار و موانع موجود را گزارش نمایند. ما از گفتگوهای جاری در شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد با موضوع موضع بلند مدت‌تر نظام توسعه ملل متحد استقبال نموده و امیدواریم اقدامات مناسب در این زمینه به نحو مقتضی اتخاذ شود.

۸۹- مجمع سیاسی بلندپایه از مشارکت در فرآیندهای پیگیری و بررسی توسط گروه‌های اصلی و سایر ذی‌نفعان مرتبط مطابق با قطعنامه شماره ۶۷/۲۹۰ حمایت خواهد کرد. از این بازیگران می‌خواهیم تا مشارکت خود در اجرای این دستور کار را گزارش نمایند.

۹۰- از دبیرکل سازمان ملل متحد می‌خواهیم، با مشورت کشورهای عضو، گزارشی را جهت بررسی در هفتادمین نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد به عنوان مقدمه نشست مجمع سیاسی بلندپایه در سال ۲۰۱۶ آماده نماید که در آن نقاط عطف حیاتی جهت افزایش پیگیری منسجم، کارآمد و جامع و بررسی آنها در سطح جهانی ترسیم خواهد شد. در این گزارش باید طرح پیشنهادی مربوط به تمهیدات سازمانی بررسی دولت‌ها در مجمع سیاسی بلندپایه تحت نظارت شورای اجتماعی و اقتصادی ملل متحد گنجانده شده باشد که توصیه‌های مربوط به راهنمای گزارش‌دهی مشترک داوطلبانه را نیز در برمی‌گیرد. در این گزارش باید مسئولیت‌های سازمانی مشخص شده و راهنمایی‌های لازم در خصوص موضوع سال، بر اساس ترتیب بررسی‌های موضوعی و گزینه‌های بررسی دوره‌ای مجمع سیاسی بلندپایه وجود داشته باشد.

۹۱- یک‌بار دیگر بر تعهد راسخ خود در تحقق این دستور کار و به‌کارگیری کامل آن در تبدیل جهان کنونی به جهانی بهتر تا سال ۲۰۳۰ تأکید می‌نماییم.

■ شاخص‌های اهداف توسعه پایدار

شاخص‌های اهداف توسعه پایدار باید تا حد ممکن بر اساس میزان در آمد، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، ناتوانی و موقعیت جغرافیایی یا سایر خصوصیات و مطابق با اصول اساسی آمار رسمی (قطعه‌نامه شماره ۶۸/۲۶۱ مجمع عمومی ملل متحد) تفکیک شوند.

هدف کلان ۱. پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای

اهداف خرد	شاخص
۱-۱ ریشه‌کن‌سازی فقر مفرط میان همه مردم و در سرتاسر جهان تا سال ۲۰۳۰، که در حال حاضر خط فقر مفرط در آمد روزانه کمتر از ۱/۲۵ دلار تعیین شده است.	۱-۱-۱ نسبت جمعیت زیر خط بین‌المللی فقر بر اساس جنسیت، سن، وضعیت اشتغال و موقعیت جغرافیایی (شهری یا روستایی)
۲-۱ کاهش دست کم نیمی از جمعیت مردان، زنان و کودکان فقیر در تمامی گروه‌های سنی و در تمامی ابعاد آن بر اساس تعاریف ملی تا سال ۲۰۳۰	۱-۲-۱ نسبت جمعیت زیر خط ملی فقر بر اساس جنسیت و سن ۲-۲-۱ نسبت مردان، زنان و کودکانی که در فقر زندگی می‌کنند در تمامی سنین و در تمامی ابعاد آن و بر اساس تعاریف ملی
۳-۱ اجرای نظام‌ها و سیاست‌های حمایت اجتماعی مناسب در سطح ملی برای همگان، علی‌الخصوص مستمندان و پوشش قابل ملاحظه افراد مستمند و آسیب پذیر تا سال ۲۰۳۰	۱-۳-۱ نسبت جمعیت تحت پوشش نظام‌ها، سازمان‌های حمایت اجتماعی بر اساس جنسیت، ضمن متمایز ساختن کودکان، افراد فاقد شغل، سالمندان، معلولان، زنان باردار، نوزادان، قربانیان مدمات شغلی، فقرا و افراد آسیب‌پذیر
۴-۱ ایجاد اطمینان از دسترسی برابر تمامی زنان و مردان، علی‌الخصوص اقشار فقیر و آسیب پذیر، تا سال ۲۰۳۰ به منابع اقتصادی و همچنین دسترسی به خدمات اولیه، مالکیت و کنترل بر اراضی و سایر دارایی‌ها، میراث، منابع طبیعی، فناوری‌های جدید و مناسب و خدمات مالی، از جمله سرمایه گذاری های کوچک	۱-۴-۱ نسبت جمعیت خانوارها بر اساس دسترسی آنها به خدمات اولیه ۲-۴-۱ نسبت کل جمعیت بزرگسال دارای حق مسلم تملک بر اراضی با اسناد رسمی که حق آنها نسبت به اراضی محفوظ است، بر اساس جنسیت افراد و نوع تملک
۵-۱ ایجاد تاب آوری برای اقشار فقیر و آسیب پذیر و کاهش مواجهه و آسیب پذیری آنها در برابر رخداد های شدید آب و هوایی و سایر مدمات و بلایای اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی تا سال ۲۰۳۰	۱-۵-۱ تعداد مرگ و میرها، مفقودین و افراد متاثر از بحران‌ها در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر ۲-۵-۱ خسارت‌های اقتصادی مستقیم ناشی از بحران نسبت به تولید ناخالص داخلی (GDP) جهانی ۳-۵-۱ تعداد کشورهای دارای راهبردهای کاهش خطرات بحران‌های ملی و محلی
۱-الف بسیج منابع قابل توجهی از منابع، از جمله از طریق همکاری‌های مترقی توسعه، با هدف ارائه ابزارهای کافی و قابل پیش‌بینی در کشورهای در حال توسعه، به خصوص کشور های کمتر توسعه یافته، جهت اجرای برنامه‌ها و سیاست‌ها در پایان دادن به فقر در تمامی ابعاد آن	۱-الف-۱ نسبت منابع مستقیم تخصیص یافته از سوی دولت در برنامه‌های کاهش فقر ۱-الف-۲ نسبت مجموع مخارج دولت‌ها در خدمات ضروری (آموزش، سلامت و حمایت اجتماعی)

هدف کلان ۱. پایان دادن به فقر در تمامی اشکال آن و در هر نقطه‌ای (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱-ب ایجاد چارچوب‌های سیاسی مناسب در سطوح ملی، منطقه ای و بین‌المللی، بر اساس استراتژی‌های توسعه‌ای حامی فقرا و طرفدار برابری جنسیتی، با هدف حمایت از سرمایه‌گذاری سریع در اقدامات فقرزدایانه	۱-ب-۱ نسبت هزینه‌های سرمایه‌ای و پرداختی دولت‌ها در بخش‌هایی که زنان، فقرا و گروه‌های آسیب‌پذیر به طرز نابرابری از آنها سود می‌برند.

هدف کلان ۲. پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار

۱-۲ پایان دادن به گرسنگی و ایجاد دسترسی همگانی، به ویژه برای فقرا و افراد ساکن در موقعیت‌های آسیب‌پذیر، از جمله اطفال، به مواد غذایی ایمن، مغذی و کافی در تمامی طول سال تا ۲۰۳۰	۱-۲-۱ شیوع سوء تغذیه ۱-۲-۲ شیوع عدم امنیت غذایی شدید یا متوسط در میان جمعیت، بر اساس شاخص تجربه ناامنی غذایی (FIES)
۲-۲ پایان دادن به اشکال مختلف سوء تغذیه تا سال ۲۰۳۰ و تحقق اهداف خرد مورد توافق بین‌المللی در خصوص کوتاهی قد و لاغری کودکان زیر ۵ سال و توجه به نیازهای تغذیه‌ای دختران نوجوان، زنان باردار، زنان شیرده و افراد مسن تا سال ۲۰۲۵	۲-۲-۱ شیوع کوتاهی قد (انحراف معیار نسبت قد به سن) از میان استانداردهای رشد کودک سازمان جهانی بهداشت (WHO) در میان کودکان زیر ۵ سال ۲-۲-۲ شیوع سوء تغذیه (انحراف معیار نسبت وزن به قد) <۲+ یا >۲ از میان استانداردهای رشد کودک سازمان جهانی بهداشت) در میان کودکان زیر ۵ سال بر اساس نوع (مصرف بی‌رویه و اضافه وزن)
۳-۲ افزایش دو برابری بهره‌وری کشاورزی و درآمد تولیدکنندگان خرد محصولات غذایی، به ویژه زنان، افراد بومی، خانواده‌های کشاورز، دامداران و ماهیگیران، از جمله از طریق تأمین دسترسی ایمن و برابر به زمین، سایر منابع تولیدی و نهاده‌ها، دانش، خدمات مالی، بازارها و فرصت‌های ارزش افزوده و اشتغال در بخش‌های غیرکشاورزی تا سال ۲۰۳۰	۳-۲-۱ حجم تولید سرانه واحد کار بر اساس بزرگی سرمایه‌گذاری در گروه‌های کشاورزی، دامداری، جنگلداری ۳-۲-۲ میانگین درآمد تولیدکنندگان کوچک مقیاس محصولات غذایی بر اساس جنسیت و وضعیت بومی
۴-۲ ایجاد نظام‌های پایدار تولید غذا و اجرای سیاست‌های تاب‌آور کشاورزی تا سال ۲۰۳۰ که به حفظ اکوسیستم‌هایی کمک می‌نماید که ظرفیت سازگاری با تغییرات اقلیمی، شرایط آب و هوایی سخت، خشکسالی، سیل و سایر بلایا را تقویت نموده و به تدریج کیفیت زمین و خاک را ارتقا می‌بخشد.	۴-۲-۱ نسبت مناطق کشاورزی بر اساس کشاورزی مولد و پایدار
۵-۲ حفظ تنوع ژنتیکی بذرها، گیاهان زراعی و حیوانات اهلی و گونه‌های وحشی مرتبط با آنها، از جمله از طریق مدیریت کارآمد بانک‌های متنوع بذر و گیاه در سطوح ملی، منطقه ای و بین‌المللی و ارتقای دسترسی و تقسیم عادلانه و منصفانه مزایای ناشی از استفاده از منابع ژنتیکی و دانش سنتی مرتبط، مطابق با توافق‌های بین‌المللی تا سال ۲۰۲۰	۵-۲-۱ تعداد منابع ژنتیک گیاهی و حیوانی مرتبط با خواربار و کشاورزی مورد اعتماد با تسهیلات حفاظتی میان مدت یا بلند مدت ۵-۲-۲ نسبت نژادهای محلی طبقه بندی شده به عنوان نژادهای در معرض خطر، امن یا در سطح ناشناخته‌ای از خطر انقراض

هدف کلان ۲. پایان دادن به گرسنگی، دستیابی به امنیت غذایی و تغذیه بهتر و ترویج کشاورزی پایدار (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۲-الف افزایش سرمایه‌گذاری، از جمله از طریق افزایش همکاری‌های بین‌المللی، در زیرساخت‌های روستایی، تحقیقات کشاورزی و خدمات توسعه، توسعه فناوری و بانک‌های ژن گیاهی و دامی با هدف افزایش ظرفیت تولید کشاورزی در کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته	۲-الف-۱ شاخص گرایش کشاورزی در هزینه‌های دولت ۲-الف-۲ مجموع جریان‌های رسمی (کمک‌های رسمی توسعه به علاوه سایر جریان‌های رسمی) در بخش کشاورزی
۲-ب اصلاح و پیشگیری از محدودیت‌ها و تحریف‌های تجاری در بازارهای محصولات کشاورزی در سرتاسر جهان، از جمله از طریق حذف همزمان تمامی اشکال یارانه‌های صادرات محصولات کشاورزی و تمامی سیاست‌های صادراتی دارای تاثیر مشابه، مطابق با اختیارات مذاکرات توسعه در اجلاس دوحه	۲-ب-۱ برآورد حمایت از تولیدکننده ۲-ب-۲ یارانه صادرات محصولات کشاورزی
۲-ج اتخاذ سیاست‌های لازم جهت اطمینان از عملکرد مناسب بازار مواد غذایی و مشتقات آنها و تسهیل دسترسی به موقع به اطلاعات بازار، از جمله اطلاعات مربوط به ذخایر مواد غذایی، با هدف کمک به محدود سازی نوسانات شدید قیمت مواد غذایی	۲-ج-۱ شاخص ناهنجاری‌های قیمت مواد غذایی

هدف کلان ۳. ایجاد زندگی سالم و ارتقای رفاه برای همگان و در تمامی سنین

۳-۱ کاهش جهانی میزان مرگ و میر مادران باردار به کمتر از ۷۰ مورد در هر ۱۰۰/۰۰۰ مورد تولد زنده تا سال ۲۰۳۰	۳-۱-۱ نسبت مرگ و میر مادران در حین زایمان ۳-۱-۲ نسبت تولدهای انجام گرفته توسط کادر حرفه‌ای سلامت
۳-۲ پایان دادن به مرگ و میرهای قابل پیشگیری نوزادان و کودکان زیر ۵ سال، در همه کشورها با هدف کاهش مرگ و میر نوزادان حداقل به پایین تر از ۱۲ مورد در هر ۱۰۰۰ مورد تولد زنده و مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال حداقل به پایین تر از ۲۵ مورد در هر ۱۰۰۰ مورد تولد زنده تا سال ۲۰۳۰	۳-۲-۱ نرخ مرگ و میر کودکان زیر ۵ سال ۳-۲-۲ نرخ مرگ و میر نوزادان
۳-۳ پایان دادن به بیماری‌های همه‌گیر ایدز، سل، مالاریا و بیماری‌های فراموش شده گرمسیری و مبارزه با هپاتیت، بیماری‌های آب‌بُرد و سایر بیماری‌های واگیردار تا سال ۲۰۳۰	۳-۳-۱ تعداد موارد جدید ابتلا به بیماری ایدز در هر ۱۰۰۰ نفر جمعیت اصلی ۳-۳-۲ شیوع بیماری سل در هر ۱۰,۰۰۰ نفر ۳-۳-۳ شیوع بیماری مالاریا در هر ۱۰,۰۰۰ نفر ۳-۳-۴ شیوع بیماری هپاتیت ب در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفر ۳-۳-۵ تعداد افراد نیازمند مداخله در برابر بیماری‌های فراموش شده مناطق حاره

هدف کلان ۳. ایجاد زندگی سالم و ارتقای رفاه برای همگان و در تمامی سنین (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۳-۴ کاهش مرگ و میرهای زودرس ناشی از بیماری های غیر واگیر به یک سوم، از طریق پیشگیری، درمان و ارتقای سلامت روان و تندرستی	۳-۴-۱ نرخ مرگ و میر مربوط به بیماری های قلبی-عروقی، سرطان، دیابت یا بیماری مزمن تنفسی ۳-۴-۲ نرخ مرگ و میر ناشی از خودکشی
۳-۵ تقویت پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد، از جمله سوء مصرف مواد مخدر و استفاده نابجا از الکل	۳-۵-۱ پوشش مداخلات درمانی (خدمات دارویی، روانی-اجتماعی، بازپروری و مراقبت های دوران نقاهت) جهت ناهنجاری های ناشی از سوء مصرف مواد ۳-۵-۲ استفاده مضر از الکل، بر اساس تعاریف ملی کشورها به صورت میزان مصرف سرانه الکل (در افراد ۱۵ سال و بالاتر) در سال تقویمی به صورت هر لیتر الکل خالص
۳-۶ کاهش نیمی از تعداد مرگ و میرها و صدمات ناشی از حوادث رانندگی تا سال ۲۰۲۰	۳-۶-۱ نرخ مرگ و میر ناشی از حوادث جاده ای
۳-۷ ایجاد دسترسی همگانی به خدمات بهداشت جنسی و باروری، از جمله تنظیم خانواده، اطلاعات و آموزش و تلفیق بهداشت باروری در استراتژی ها و برنامه های ملی تا سال ۲۰۳۰	۳-۷-۱ نسبت زنان در سن باروری (۱۵ تا ۴۹ سال) نیازمند روش های مدرن تنظیم خانواده ۳-۷-۲ نرخ زایمان در نوجوانان (۱۰ تا ۱۴ سال؛ ۱۵ تا ۱۹ سال) در هر ۱۰۰۰۰ نفر زن در این گروه های سنی
۳-۸ تحقق پوشش همگانی سلامت، شامل بر حفاظت در مقابل خطرات مالی، دسترسی به خدمات بهداشتی-درمانی ضروری و با کیفیت و فراهم نمودن داروها و واکسن های حیاتی ایمن، موثر، باکیفیت و پرداخت پذیر برای همگان	۳-۸-۱ پوشش خدمات اولیه بهداشتی (که به صورت میانگین پوشش خدمات اولیه مبتنی بر مداخلات ردیابی کننده از جمله باروری، سلامت مادر، نوزاد و کودک، بیماری های عفونی، بیماری های غیر واگیر و ظرفیت خدمات و دسترسی در میان عموم مردم و محروم ترین اقشار جامعه تعریف شده است) ۳-۸-۲ تعداد افراد تحت پوشش بیمه سلامت یا نظام سلامت عمومی در هر ۱۰۰۰۰ نفر
۳-۹ کاهش چشمگیر شمار مرگ و میرها و بیماری های ناشی از مواد شیمیایی خطرناک و آلودگی هوا، آب و خاک تا سال ۲۰۳۰	۳-۹-۱ نرخ مرگ و میر مربوط به خانوارها و آلودگی هوای محیطی ۳-۹-۲ نرخ مرگ و میر مربوط به آب ناسالم، عدم رعایت بهداشت و نظافت (عدم دسترسی به خدمات آب سالم و رعایت بهداشت و نظافت برای همگان (WASH)) ۳-۹-۳ نرخ مرگ و میر مربوط به مسمومیت غیر عمدی

هدف کلان ۳. ایجاد زندگی سالم و ارتقای رفاه برای همگان و در تمامی سنین (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۳-الف تقویت اجرای کنوانسیون چارچوب سازمان بهداشت جهانی با موضوع کنترل تنباکو به نحو مقتضی در تمامی کشورها	۳-الف-۱ میزان فعلی استفاده از تنباکو بر اساس سن تعیین شده در میان افراد ۱۵ سال و بالاتر
۳-ب حمایت از تحقیقات و توسعه تولید واکسن و دارو برای بیماری‌های واگیر و غیرواگیر که در جبهه اول کشورها در حال توسعه را تحت تاثیر قرار می‌دهند، ارائه دسترسی به دارو و واکسن‌های ضروری پرداخت‌پذیر، بر اساس بیانیه دوحه در خصوص توافقنامه TRIPS و سلامت عمومی که بر حق کشورها در حال توسعه جهت استفاده کامل از مفاد توافق مربوط به جنبه‌های تجاری حق مالکیت معنوی در خصوص انعطاف‌پذیری در حفاظت از بهداشت عمومی و به ویژه، ارائه دسترسی به دارو برای همگان تاکید دارد.	۳-ب-۱ نسبت جمعیت بر اساس دسترسی پایدار آنها به داروها و واکسن‌های قابل خرید ۳-ب-۲ مجموع خالص کمک‌های رسمی توسعه به بخش تحقیقات پزشکی و بخش‌های اصلی سلامت
۳-ج افزایش چشمگیر بوجه سلامت و استخدام، توسعه، آموزش و ابقا، نیروی کار حوزه سلامت در کشورهای در حال توسعه، به ویژه در کشورهای کمتر توسعه‌یافته و جزایر کوچک در حال توسعه	۳-ج-۱ تراکم و توزیع مددکاران سلامت
۳-د تقویت ظرفیت تمامی کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، در خصوص هشدار زودهنگام، کاهش خطر و مدیریت مخاطرات سلامت در سطوح ملی و جهانی	۳-د-۱ ظرفیت ضوابط بین‌المللی سلامت (IHR) و آمادگی برای وضعیت اضطراری سلامت

هدف کلان ۴. فراهم‌سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرمت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همگان

۴-۱ ایجاد تحصیلات ابتدایی و متوسطه کاملاً رایگان، برابر و با کیفیت برای تمامی دختران و پسران تا سال ۲۰۳۰ به نحوی که منجر به یادگیری پیوسته و موثر شود.	۴-۱-۱ نسبت کودکان و جوانان بر اساس جنسیت آنها و در الف) کلاس‌های دوم و سوم؛ ب) پس از اتمام دوره ابتدایی و ج) پس از اتمام دوره راهنمایی و با کسب حداقل سطح تسلط در (۱) خواندن و (۲) ریاضی
۴-۲ ایجاد دسترسی برابر به امکانات رشد مناسب در دوران کودکی، خدمات و آموزش پیش‌دبستانی برای تمامی دختران و پسران تا سال ۲۰۳۰ با هدف آماده‌سازی آنها برای تحصیلات ابتدایی	۴-۲-۱ نسبت کودکان زیر ۵ سال که از نظر سلامت روان، تندرستی و یادگیری در حال رشد هستند، بر اساس جنسیت. ۴-۲-۲ نرخ مشارکت در یادگیری سازمان‌دهی شده بر اساس جنسیت (یک سال پیش از سن رسمی حضور در مدارس ابتدایی)
۴-۳ ایجاد دسترسی برابر به آموزش فنی، کار و دانش و دانشگاهی، از جمله حضور در دانشگاه‌ها، برای تمامی زنان و مردان تا سال ۲۰۳۰	۴-۳-۱ نرخ مشارکت جوانان و بزرگسالان در دوره‌های آموزشی و تعلیمی رسمی و غیررسمی در ۱۲ ماه گذشته بر اساس جنسیت آنها

هدف کلان ۴. فراهم‌سازی آموزش فراگیر و باکیفیت مساوی و ترویج فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای همگان (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۴-۴ افزایش چشمگیر شمار جوانان و بزرگسالان دارای مهارت‌های مرتبط، از جمله مهارت‌های فنی و کار و دانش، جهت اشتغال، داشتن شغل شایسته و کار آفرینی تا سال ۲۰۳۰	۴-۴-۱ نسبت جوانان و بزرگسالان مطلع و دارای مهارت در فناوری ارتباطات و اطلاعات (ICT) بر اساس نوع مهارت آنها
۴-۵ برطرف‌سازی تبعیض جنسیتی در آموزش و ایجاد دسترسی برابر به تمامی سطوح آموزش و آموزش فنی و حرفه‌ای برای قشر آسیب‌پذیر، از جمله افراد دارای معلولیت، افراد بومی و کودکان ساکن در موقعیت‌های آسیب‌پذیر تا سال ۲۰۳۰	۴-۵-۱ شاخص‌های برابری (پنجگ رفاه زنان-مردان، شهر-روستا، بالا-پایین و سایر موارد مانند وضعیت معلولیت، افراد بومی و درگیر مناقشات، به صورت داده قابل دسترس) در تمامی شاخص‌های آموزشی موجود در این فهرست که قابل تفکیک می‌باشند.
۴-۶ فراهم‌سازی امکانات سوادآموزی و حساب‌آموزی برای تمامی جوانان و نسبت قابل توجهی از بزرگسالان، زنان و مردان، تا سال ۲۰۳۰	۴-۶-۱ درصد افراد در یک گروه سنی خاص که دست کم به سطح معینی از مهارت در (الف) سواد و (ب) مهارت‌های حساب کاربردی رسیده باشند بر اساس جنسیت آنها
۴-۷ فراهم‌سازی مقدمات کافی جهت یادگیری دانش و مهارت‌های لازم جهت ارتقای توسعه پایدار، از جمله از طریق آموزش توسعه پایدار و سبک‌های زندگی پایدار، حقوق بشر، تساوی جنسیتی، ارتقای فرهنگ صلح دوستی و عدم خشونت، شهروند جهانی و درک تنوع فرهنگی و مشارکت فرهنگ‌ها در توسعه پایدار برای تمامی فراگیران تا سال ۲۰۳۰	۴-۷-۱ میزان ایجاد جریان کلی (۱) آموزش شهروندی جهانی و (۲) آموزش توسعه پایدار، شامل برابری جنسیتی و حقوق بشر در تمامی سطوح: (الف) سیاست‌های ملی آموزش، (ب) برنامه‌های درسی، (ج) تربیت معلم و (د) ارزشیابی دانش‌آموزان
۴-۸ الف ساخت و ارتقای امکانات آموزشی که توجه ویژه‌ای به کودکان، معلولین و جنسیت داشته و فراهم‌سازی محیط‌های آموزشی سالم، دور از خشونت، فراگیر و مؤثر برای همگان	۴-۸ الف-۱ نسبت مدارس بر اساس میزان دسترسی آنها به: (الف) برق؛ (ب) اینترنت با اهداف آموزشی؛ (ج) رایانه با اهداف آموزشی؛ (د) زیرساخت‌ها و ابزارهای مناسب برای دانش‌آموزان معلول؛ (ه) آب نوشیدنی اولیه؛ (و) امکانات بهداشتی اولیه جهت جنسیت‌های مختلف و (ز) امکانات اولیه جهت شستن دست‌ها (بر اساس تعاریف شاخص WASH)
۴-۹ ب گسترش چشمگیر شمار بورس‌های تحصیلی در سطح جهانی برای کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای آفریقایی، جهت ثبت نام در آموزش عالی، از جمله آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و فناوری اطلاعات و ارتباطات، برنامه‌های فنی و مهندسی در کشورهای توسعه‌یافته و دیگر کشورهای در حال توسعه تا سال ۲۰۲۰	۴-۹ ب-۱ حجم جریان کمک‌های رسمی توسعه در ارائه بورس به بر اساس بخش و نوع مطالعه
۴-۱۰ ج افزایش چشمگیر تربیت معلمان واجد شرایط، از جمله از طریق همکاری‌های بین‌المللی جهت تربیت معلمان در کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته و جزایر کوچک در حال توسعه تا سال ۲۰۳۰	۴-۱۰ ج-۱ نسبت معلمان در: (الف) پیش دبستانی؛ (ب) ابتدایی؛ (ج) راهنمایی و (د) دبیرستان که حداقل دوره‌های تربیت معلم (برای مثال تعلیم معلمی) ضروری پیش از خدمت یا حین خدمت را برای تدریس در کشور مربوطه گذرانده‌اند.

هدف کلان ۵. دستیابی به برابری جنسیتی و توانمند سازی تمامی زنان و دختران

اهداف خرد	شاخص
۵-۱ پایان دادن به تمامی اشکال تبعیض علیه زنان و دختران در همه جای جهان	۵-۱ ارتقا، تقویت و نظارت بر برابری و عدم تبعیض بدون در نظر گرفتن وجود یا عدم وجود چارچوب‌های قانونی بر اساس جنسیت
۵-۲ از میان بردن تمامی اشکال خشونت علیه زنان و دختران در حوزه‌های عمومی و خصوصی، از جمله قاچاق انسان و سوء استفاده جنسی و انواع دیگر بهره‌کشی‌ها	۵-۲ نسبت زنان و دختران ۱۵ سال و بالاتر دارای زندگی مشترک و موضوع خشونت‌های جسمی، جنسی یا روانی از سوی شریک زندگی فعلی یا سابق آنها در ۱۲ ماه گذشته بر اساس شکل خشونت و سن آنها ۵-۲-۲ نسبت زنان و دختران ۱۵ سال و بالاتر که در ۱۲ ماه گذشته از سوی افرادی غیر از شرکای زندگی خود مورد آزار و اذیت جنسی قرار گرفته‌اند بر اساس سن آنها و محل وقوع خشونت
۵-۳ از میان بردن تمامی اقدامات مضر، همانند ازدواج کودکان، زود هنگام و اجباری و قطع عضو آلت تناسلی زنان	۵-۳-۱ نسبت زنان ۲۰ تا ۲۴ سال که پیش از ۱۵ سالگی ازدواج نموده یا پیش از ۱۸ سالگی با دیگران ارتباط داشته‌اند. ۵-۳-۲ نسبت دختران و زنان ۱۵ تا ۴۹ سال که ختنه آلت تناسلی خود را تجربه نموده‌اند بر اساس سن آنها
۵-۴ به رسمیت شناختن و بها دادن به فعالیت بدون دستمزد و کار در خانه از طریق ارائه خدمات عمومی، زیرساخت‌ها و سیاست‌های حمایت اجتماعی و ارتقای مسئولیت مشترک در خانوار و خانواده به نحو مقتضی و مناسب با شرایط کشورها	۵-۴-۱ نسبت میزان زمان سپری شده در انجام کارهای منزل و اقدامات مراقبتی بدون دریافت دستمزد بر اساس جنسیت، سن و موقعیت افراد
۵-۵ تضمین مشارکت کامل و مؤثر زنان و ایجاد فرصت‌های برابر رهبری در تمامی سطوح تصمیم‌گیری در زندگی سیاسی، اقتصادی و عمومی	۵-۵-۱ نسبت تعداد کرسی‌های در اختیار زنان در مجالس ملی و دولت‌های محلی ۵-۵-۲ نسبت زنان در مناصب مدیریتی
۵-۶ ایجاد دسترسی همگانی به بهداشت جنسی و حقوق باروری بر اساس برنامه عمل کنفرانس بین‌المللی جمعیت و توسعه و ختم‌شده اقدام پکن و اسناد تدوین شده در کنفرانس‌های متعاقب آنها	۵-۶-۱ نسبت زنان ۱۵ تا ۴۹ سال که تصمیماتی آگاهانه در خصوص روابط جنسی خود، استفاده از داروهای پیشگیری از بارداری و استفاده از خدمات سلامت باروری می‌گیرند. ۵-۶-۲ تعداد کشورهای دارای قوانین و مقررات تضمین‌کننده دسترسی زنان ۱۵ تا ۴۹ سال به خدمات سلامت جنسی و باروری، اطلاعات و آموزش

هدف کلان ۵. دستیابی به برابری جنسیتی و توانمند سازی تمامی زنان و دختران (ادامه)

شخص	اهداف خرد
<p>۵-الف-۱ (الف) نسبت مجموع کل کشاورزان دارای حق مالکیت یا حق تضمینی بر زمین‌های کشاورزی خود بر اساس سن افراد و (ب) سهم زنان در میان این مالکان یا افراد دارای حق زمین‌های کشاورزی بر اساس نوع حق</p> <p>۵-الف-۲ نسبت کشورهایی که در آنها چارچوب قانونی (و همچنین حقوق عرف) حقوق برابر زنان نسبت به مالکیت و کنترل اراضی تضمین شده است.</p>	<p>۵-الف اجرای اصلاحات با هدف اعطای حقوق برابر به زنان در منابع اقتصادی و همچنین دسترسی به مالکیت و کنترل اراضی و سایر دارایی‌ها، خدمات مالی، میراث و منابع طبیعی مطابق با قوانین ملی</p>
<p>۵-ب-۱ نسبت افراد دارای تلفن همراه بر اساس جنسیت آنها</p>	<p>۵-ب افزایش استفاده از فناوری‌های توانمندساز، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات با هدف افزایش قدرت زنان</p>
<p>۵-ج-۱ نسبت کشورهای دارای نظام‌های رهگیری و ایجاد تخصیص‌های عمومی با هدف برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان</p>	<p>۵-ج اتخاذ و تقویت سیاست‌های معقول و قوانین لازم‌الاجرا جهت ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان و دختران در تمامی سطوح</p>

هدف کلان ۶. ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان

<p>۶-۱-۱ نسبت جمعیت استفاده کننده از خدمات آب نوشیدنی سالم و مدیریت شده</p>	<p>۶-۱ ایجاد دسترسی عمومی و عادلانه به آب آشامیدنی سالم و پرداخت‌پذیر برای همگان تا سال ۲۰۳۰</p>
<p>۶-۲-۱ نسبت جمعیت استفاده کننده از خدمات بهداشتی سالم و مدیریت شده، از جمله امکانات شستشوی دست‌ها با استفاده از آب و مابون</p>	<p>۶-۲ ایجاد دسترسی به بهداشت و نظافت کافی و برابر برای همگان و پایان دادن به دفع مدفوع در فضای باز، معطوف نمودن توجه خاص به نیازهای زنان و دختران و ساکنان در مناطق آسیب پذیر تا سال ۲۰۳۰</p>
<p>۶-۳-۱ نسبت فاضلاب تصفیه شده</p> <p>۶-۳-۲ نسبت پهنه های آبی دارای آب با کیفیت</p>	<p>۶-۳ ارتقای کیفیت آب از طریق کاهش آلودگی، حذف زیاده و به حداقل رساندن انتشار مواد شیمیایی خطرناک، به نصف رساندن مقدار فاضلاب تصفیه نشده و افزایش چشمگیر میزان بازیافت و استفاده مجدد و ایمن در سطح جهانی تا سال ۲۰۳۰</p>
<p>۶-۴-۱ تغییر در نسبت بهره وری استفاده از آب در طول زمان</p> <p>۶-۴-۲ سطح تنش آبی: برداشت آب شیرین به عنوان بخشی از منابع موجود</p>	<p>۶-۴ افزایش چشمگیر بهره‌وری مصرف آب در تمامی بخش‌ها و اطمینان از برداشت پایدار آب و تامین آب شیرین برای پاسخگویی به کمبود آب و کاهش قابل ملاحظه تعداد افرادی که از کم آبی رنج می‌برند تا سال ۲۰۳۰</p>

هدف کلان ۶. ایجاد دسترسی و مدیریت پایدار آب و بهداشت برای همگان (ادامه)

شاخص	اهداف خرد
۶-۵-۱ میزان اجرای مدیریت یکپارچه منابع آب (۱۰۰ تا ۱۰۰)	۶-۵ اجرای مدیریت یکپارچه منابع آب در تمامی سطوح، از جمله از طریق همکاری فرامرزی مقتضی تا سال ۲۰۳۰
۶-۵-۲ نسبت مناطق برون مرزی حوضه آبریز که دارای تمهیدات عملیاتی جهت همکاری در زمینه آب هستند.	۶-۶ حفاظت و احیاء اکوسیستم های مرتبط با آب، از جمله کوه ها، جنگل ها، تالاب ها، رودخانه ها، آبخوان ها و دریاچه ها تا سال ۲۰۳۰
۶-الف-۱ میزان کمک های رسمی توسعه مرتبط با آب و بهداشت به عنوان بخشی از طرح هزینه های هماهنگ شده با دولت	۶-الف گسترش همکاری های بین المللی و حمایت از ظرفیت سازی در کشورهای در حال توسعه در فعالیت ها و برنامه های مرتبط با آب و بهداشت، از جمله استحصال آب، شیرین سازی آب، بهره وری آب، تصفیه فاضلاب، بازیابی و فناوری های استفاده مجدد تا سال ۲۰۳۰
۶-ب-۱ نسبت واحدهای اجرایی محلی دارای رویه ها و سیاستهای اجرایی رسمی و عملیاتی برای جذب مشارکت جوامع محلی در مدیریت آب و بهداشت	۶-ب حمایت و تقویت مشارکت جوامع محلی در ارتقای مدیریت آب و بهداشت

هدف کلان ۷. ایجاد دسترسی به انرژی های پرداخت پذیر، مطمئن، پایدار و نوین برای همگان

۷-۱-۱ نسبت جمعیتی که به برق دسترسی دارند	۷-۱ ایجاد دسترسی عمومی به خدمات انرژی پرداخت پذیر، مطمئن و نوین تا سال ۲۰۳۰
۷-۱-۲ نسبت جمعیت بر اساس اتکای عمده بر سوخت و فناوری پاک	۷-۲ افزایش چشمگیر سهم انرژی های تجدید پذیر در ترکیب انرژی جهانی تا سال ۲۰۳۰
۷-۳-۱ شدت انرژی محاسبه شده بر حسب انرژی اولیه و تولید ناخالص داخلی	۷-۳ افزایش دوبرابری نرخ جهانی بهبود بهره وری انرژی تا سال ۲۰۳۰
۷-الف-۱ انتقال مقدار دلار آمریکا هر سال از سال ۲۰۲۰ با هدف تحقق تعهد ۱۰۰ میلیارد دلاری	۷-الف افزایش همکاری های بین المللی با هدف تسهیل دسترسی به پژوهش ها و فناوری های انرژی پاک، از جمله انرژی های تجدید پذیر، بهره وری انرژی و فناوری سوخت های فسیلی پیشرفته و پاک تر و افزایش سرمایه گذاری در زیرساخت های انرژی و فناوری انرژی های پاک تا سال ۲۰۳۰

هدف کلان ۷. ایجاد دسترسی به انرژی‌های پرداخت‌پذیر، مطمئن، پایدار و نوین برای همگان (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۷-ب گسترش زیرساخت‌ها و بروزرسانی فناوری جهت ارائه خدمات انرژی‌های نو و پایدار برای همگان در کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی تا سال ۲۰۳۰، مطابق با برنامه‌های حمایتی مربوطه	۷-ب-۱ سرمایه‌گذاری در بهره‌وری انرژی به عنوان درصدی از تولید ناخالص داخلی و میزان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در نقل و انتقال مالی مربوط به زیرساخت‌ها و فناوری در خدمات توسعه پایدار

هدف کلان ۸. ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان

۸-۱-۸ تداوم رشد اقتصادی سرانه مطابق با شرایط ملی و به ویژه، دست کم ۷٪ رشد سالانه تولید ناخالص داخلی در کشورهای کمتر توسعه‌یافته	۸-۱-۱ نرخ رشد سالانه سرانه تولید ناخالص داخلی واقعی
۸-۲-۸ تحقق سطوح بالاتری از بهره‌وری اقتصادی از طریق تنوع بخشی، ارتقای فناوری و نوآوری، از جمله از طریق تمرکز بر بخش‌های با ارزش افزوده بالا و نیروی کار فراوان	۸-۲-۱ نرخ رشد سالانه تولید ناخالص داخلی واقعی در هر یک نفر شاغل
۸-۳-۸ تدوین سیاست‌های توسعه‌گرایی که از فعالیت‌های مولد، ایجاد شغل شایسته، کارآفرینی، خلاقیت و نوآوری حمایت نموده و رسمی‌سازی و رشد موسسات خرد، کوچک و متوسط اقتصادی را از جمله از طریق دسترسی به خدمات مالی، ترغیب می‌نمایند.	۸-۳-۱ نسبت اشتغال غیررسمی در بخش‌هایی غیر از کشاورزی بر اساس جنسیت افراد
۸-۴-۸ ارتقای تدریجی بهره‌وری منابع جهانی در تولید و مصرف تا سال ۲۰۳۰ و تلاش در جهت انفعال رشد اقتصادی از تخریب محیط زیست، مطابق با چارچوب برنامه‌های ۱۰ ساله در زمینه تولید و مصرف پایدار، با رهبری کشورهای توسعه یافته	۸-۴-۱ ردپای مواد (material footprint)، سرانه ردپای مواد و ردپای مواد نسبت به تولید ناخالص داخلی ۸-۴-۲ مصرف داخلی مواد، مصرف سرانه داخلی مواد و مصرف داخلی مواد نسبت به تولید ناخالص داخلی
۸-۵-۸ دستیابی همگی زنان و مردان، از جمله جوانان و معلولان، به اشتغال کامل و مولد و کار شایسته و پرداخت دستمزد به مشاغل یکسان تا سال ۲۰۳۰	۸-۵-۱ میزان درآمد زنان و مردان در ساعت بر اساس نوع شغل، سن و معلولان ۸-۵-۲ نرخ بیکاری بر اساس جنسیت، سن و معلولان
۸-۶-۸ کاهش چشمگیر نسبت جوانان بیکار، بی‌سواد و فاقد مهارت تا سال ۲۰۲۰	۸-۶-۱ نسبت جوانان (۱۵ تا ۲۴ سال) غیر محصل، بیکار یا آموزش ندیده
۸-۷-۸ اتخاذ اقدامات فوری و موثر جهت ریشه‌کن‌سازی کار اجباری، پایان دادن به برده داری مدرن و قاچاق انسان و ممنوع‌سازی و از میان بردن بدترین اشکال کودکان کار، از جمله استخدام و استفاده از کودکان سرباز و پایان دادن به موضوع کودکان کار تا ۲۰۲۵ در تمامی اشکال آن	۸-۷-۱ نسبت و تعداد کودکان ۵ تا ۱۷ سال بر اساس جنسیت و سن آنها که به عنوان کودکان کار شناخته می‌شوند.

هدف کلان ۸. ترویج رشد اقتصادی مداوم، فراگیر و پایدار، اشتغال کامل و مولد و کار شایسته برای همگان (ادامه)

شاخص	اهداف خرد
۸-۸-۱ نرخ تکرار آسیب‌های کشنده و غیرکشنده مشاغل بر اساس جنسیت و وضعیت مهاجرت ۸-۸-۲ افزایش انطباق ملی با حقوق کار (آزادی تجمع و مذاکرات جمعی) بر اساس منابع متنی سازمان بین‌المللی کار (ILO) و قوانین ملی بر اساس جنسیت و وضعیت مهاجرت افراد	۸-۸ حمایت از حقوق کار و ترویج محیط کار امن و مطمئن برای تمامی کارگران، از جمله کارگران مهاجر، به ویژه زنان مهاجر و کسانی که مشاغل مخاطره‌آمیز دارند
۸-۹-۱ تولید ناخالص داخلی مستقیم گردشگری به عنوان بخشی از کل تولید ناخالص داخلی و نرخ رشد ۸-۹-۲ تعداد مشاغل موجود در صنعت گردشگری به عنوان بخشی از کل مشاغل و نرخ رشد مشاغل بر اساس جنسیت	۸-۹ تدوین و اجرای سیاست‌های ترویج گردشگری پایدار تا سال ۲۰۳۰ که به ایجاد شغل و ترویج فرهنگ و محصولات محلی می‌انجامد.
۸-۱۰-۱ تعداد شعبات بانک‌های تجاری و دستگاه‌های خودپرداز نسبت به هر ۱۰۰۰۰۰ نفر بزرگسال ۸-۱۰-۲ نسبت افراد بزرگسال (۱۵ سال و بالاتر) دارای حساب نزد بانک‌ها یا سایر موسسات مالی یا نزد ارائه‌دهندگان خدمات پولی همراه	۸-۱۰ تقویت ظرفیت موسسات مالی داخلی با هدف ترغیب و توسعه دسترسی به خدمات بانکی، بیمه و خدمات مالی برای همگان
۸-الف-۱ کمک به تعهدات و پرداخت‌های تجاری	۸-الف افزایش کمک با هدف حمایت تجاری برای کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته، از جمله از طریق چارچوب یکپارچه پیشرفته جهت کمک رسانی فنی تجاری به کشورهای کمتر توسعه‌یافته
۸-ب-۱ مجموع هزینه‌های دولتی در بخش حمایت اجتماعی و برنامه‌های اشتغال به عنوان بخشی از بودجه‌های ملی و تولید ناخالص داخلی	۸-ب توسعه و عملیاتی‌سازی راهبردی جهانی با هدف اشتغال جوانان و اجرای پیمان مشاغل جهانی سازمان بین‌المللی کار تا سال ۲۰۲۰

هدف کلان ۹. ایجاد زیرساخت‌های مقاوم، ارتقای فرآیند صنعتی‌سازی فراگیر و پایدار و توجه به نوآوری

۹-۱-۱ نسبت جمعیت روستایی ساکن در ۲ کیلومتری جاده‌های چهار فصل ۹-۱-۲ حجم مسافر و بار بر اساس نوع حمل و نقل	۹-۱ توسعه زیرساخت‌های باکیفیت، قابل اعتماد، پایدار و تاب‌آور، از جمله زیرساخت‌های منطقه‌ای و فرامرزی، با هدف حمایت از توسعه اقتصادی و رفاه بشر، با تمرکز بر دسترسی پرداخت‌پذیر و برابر برای همگان
۹-۲-۱ ایجاد ارزش افزوده به عنوان بخشی از تولید ناخالص داخلی و سرانه ۹-۲-۲ ایجاد اشتغال به عنوان بخشی از مجموع اشتغال	۹-۲ ترویج صنعتی‌سازی فراگیر و پایدار و افزایش قابل توجه سهم صنعت از اشتغال و تولید ناخالص داخلی تا سال ۲۰۳۰، هم‌راستا با شرایط ملی و دو برابر شدن سهم آن در کشورهای کمتر توسعه‌یافته

هدف کلان ۹. ایجاد زیرساخت‌های مقاوم، ارتقای فرآیند صنعتی‌سازی فراگیر و پایدار و توجه به نوآوری (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۹-۳ افزایش دسترسی صنایع کوچک و سایر کسب‌وکارها، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، به خدمات مالی، از جمله اعتبارات پرداخت‌پذیر و ادغام آنها در زنجیره‌ها و بازارهای ارزش	۹-۳-۱ نسبت منابع کوچک در کل ارزش افزوده بخش صنعت ۹-۳-۲ نسبت منابع کوچک دارای وام یا خط اعتباری
۹-۴ بر روزرسانی زیرساخت‌ها و مقاوم‌سازی صنایع به منظور پایدارسازی آنها، همراه با افزایش بهره‌وری استفاده از منابع و به‌کارگیری بیشتر از فناوری‌ها و فرآیندهای صنعتی پاک و سازگار با محیط زیست، همراه با اقدام هماهنگ تمامی کشورهای در اقدام متناسب با ظرفیت‌های خود تا سال ۲۰۳۰	۹-۴-۱ انتشار CO2 به ازای هر واحد ارزش افزوده
۹-۵ افزایش تحقیقات علمی، روزرسانی قابلیت‌های فناوری بخش‌های صنعتی تمامی کشورهای، به ویژه کشورهای در حال توسعه، تا سال ۲۰۳۰، از جمله با تشویق به نوآوری و افزایش قابل توجه تعداد نیروهای بخش تحقیق و توسعه به ازای هر یک میلیون نفر و افزایش قابل توجه هزینه‌های تحقیق و توسعه در بخش دولتی و خصوصی	۹-۵-۱ هزینه‌های تحقیق و توسعه به عنوان بخشی از تولید ناخالص داخلی ۹-۵-۲ تعداد محققان (تمام وقت) در هر یک میلیون نفر
۹-۶ الف تسهیل توسعه زیرساخت‌های پایدار و تاب‌آور در کشورهای در حال توسعه از طریق افزایش حمایت‌های مالی، فناوری و فنی از کشورهای آفریقایی، کشورهای کمتر توسعه‌یافته، کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی و جزایر کوچک در حال توسعه	۹-الف-۱ مجموع حمایت‌های رسمی بین‌المللی (کمک‌های رسمی توسعه به علاوه سایر جریان‌های رسمی) از زیرساخت‌ها
۹-ب حمایت از توسعه فناوری داخلی، پژوهش و نوآوری در کشورهای در حال توسعه، از جمله از طریق ایجاد جو سیاسی مساعد با اهدافی چون تنوع بخشی صنعتی و افزودن ارزش کالاها	۹-ب-۱ نسبت ارزش افزوده صنایع دارای فناوری بالا و متوسط به کل ارزش افزوده
۹-ج افزایش قابل توجه دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات و تلاش در جهت ارائه دسترسی عمومی و پرداخت‌پذیر به اینترنت در کشورهای کمتر توسعه‌یافته تا سال ۲۰۲۰	۹-ج-۱ نسبت جمعیت تحت پوشش شبکه تلفن همراه بر اساس فناوری

هدف کلان ۱۰. کاهش نابرابری در داخل و میان کشورها

۱۰-۱ افزایش تدریجی و رشد پایدار درآمد مربوط به ۴۰٪ از جمعیت پایین‌ترین گروه‌های جامعه با نرخ بالاتر از میانگین درآمد ملی تا سال ۲۰۳۰	۱۰-۱-۱ نرخ رشد سرانه هزینه‌ها یا درآمد خانوار در میان ۴۰٪ پایین جمعیت و کل جمعیت
--	--

هدف کلان ۱۰. کاهش نابرابری در داخل و میان کشورها (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱-۲-۱۰ توانمندسازی و ارتقای شمول اجتماعی، اقتصادی و سیاسی تمامی افراد بدون در نظر گرفتن سن، جنسیت، معلولیت، نژاد، قومیت، اصالت، مذهب یا وضعیت اقتصادی یا سایر موارد تا سال ۲۰۳۰	۱-۲-۱۰ نسبت افراد دارای کمتر از ۵۰٪ از متوسط درآمد بر اساس سن، جنسیت و معلولان
۱-۳-۱۰ ایجاد فرصت‌های برابر و کاهش نابرابری‌های درآمدی، از جمله از طریق حذف قوانین، سیاست‌ها و اقدامات تبعیض‌آمیز و ارتقای قوانین، سیاست‌ها و اقدامات مناسب در این خصوص	۱-۳-۱۰ نسبت افرادی که در ۱۲ ماه گذشته اعمال تبعیض یا آزار و اذیت علیه خود را مطابق با موارد ممنوعه تبعیض موجود در قانون بین الملل حقوق بشر گزارش نموده‌اند.
۱-۴-۱۰ اتخاذ سیاست‌ها به ویژه سیاست‌های مالی، حقوق و حمایت اجتماعی و تحقق تدریجی برابری بیشتر	۱-۴-۱۰ سهم کار از تولید ناخالص داخلی، شامل پرداخت‌های دستمزد و حمایت اجتماعی
۱-۵-۱۰ ارتقای قوانین و پایش بازارها و موسسات مالی جهان و تقویت اجرایی چنین مقرراتی	۱-۵-۱۰ شاخص‌های سلامت مالی
۱-۶-۱۰ تقویت وضعیت کشورهای در حال توسعه به هنگام تصمیم‌گیری نهادهای اقتصادی و مالی بین المللی باهدف ایجاد نهادهای با تاثیر، اعتبار، پاسخگویی و مشروعیت بیشتر	۱-۶-۱۰ نسبت اعضا و حق رأی کشورهای در حال توسعه در سازمان‌های بین‌المللی
۱-۷-۱۰ تسهیل جابجایی و مهاجرت منظم، ایمن، باقاعده و مسئولانه افراد، از جمله از طریق اجرای سیاست‌های برنامه‌ریزی شده و با مدیریت مطلوب مهاجرت	۱-۷-۱۰ هزینه اشتغال بوجود آمده از سوی کارکنان به عنوان بخشی از درآمد سالانه کشور مقصد ۱-۷-۱۰ تعداد کشورهایی که سیاست‌های مهاجرت کنترل شده ای را اجرا نموده‌اند.
۱-۸-۱۰ الف اجرای اصل مرتبط با تدابیر خاص و متمایز در قبال کشورهای در حال توسعه، به ویژه کشورهای کمتر توسعه‌یافته، مطابق با توافقات سازمان تجارت جهانی	۱-۸-الف-۱ میزان خطوط تعرفه گمرکی اعمال شده برای واردات از کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه با تعرفه صفر
۱-۸-۱۰ ب تشویق کمک‌های توسعه‌ای رسمی و جریان‌های مالی، از جمله سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، در کشورهای با نیاز مبرم، به ویژه در کشورهای کمتر توسعه‌یافته، کشورهای آفریقایی، جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای محصور در خشکی در حال توسعه، مطابق با طرح‌ها و برنامه‌های ملی آنها	۱-۸-ب-۱ کل جریان‌های منابع جهت توسعه، بر اساس کشورهای اعطاکننده و دریافت‌کننده و نوع جریان (به عنوان مثال، کمک‌های رسمی توسعه، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و سایر جریان‌ها)
۱-۸-۱۰ ج کاهش هزینه‌های جابجایی پرداخت مهاجران به کمتر از ۳٪ و رفع موانع ارسال پول مهاجران و هزینه‌های آن با هزینه‌های بیش از ۵٪ تا سال ۲۰۳۰	۱-۸-ج-۱ هزینه‌های پرداختی به عنوان بخشی از میزان پرداخت شده

هدف کلان ۱۱. ایجاد شهرها و شهرک‌های فراگیر، ایمن، تاب آور و پایدار

شخص	اهداف خرد
۱-۱-۱۱ - نسبت جمعیت شهری ساکن در زاغه‌ها، سکونت‌گاه‌های غیررسمی یا دارای مسکن نامناسب	۱-۱-۱۱ ایجاد دسترسی به مسکن مناسب، امن و پرداخت‌پذیر و خدمات پایه و ارتقای مناطق نابسامان شهری برای همگان تا سال ۲۰۳۰
۱-۲-۱۱ - نسبت افراد دارای دسترسی مناسب به سیستم حمل و نقل عمومی بر اساس جنسیت، سن و معلولان	۲-۱-۱۱ ایجاد دسترسی به سیستم حمل و نقل ایمن، پرداخت‌پذیر، در دسترس و پایدار برای همه افراد، ارتقای ایمنی جاده‌ها، به ویژه از طریق گسترش حمل و نقل عمومی، با توجه ویژه به نیازهای افراد ساکن در مناطق آسیب‌پذیر، زنان، کودکان، افراد ناتوان و مسن تا سال ۲۰۳۰
۱-۳-۱۱ - نسبت نرخ مصرف زمین به نرخ رشد جمعیت ۲-۳-۱۱ - نسبت شهرهایی که دارای ساختار مشارکت مستقیم جامعه‌ی مدنی در مدیریت و برنامه ریزی شهری هستند که به طور منظم و آزادانه عمل می‌کنند.	۳-۱-۱۱ افزایش شهرنشینی جامع و پایدار و ظرفیت برنامه‌ریزی و مدیریت یکپارچه، پایدار و مشارکتی سکونتگاه‌های انسانی در تمامی کشورها تا سال ۲۰۳۰
۱-۴-۱۱ - مجموع سرانه هزینه‌های انجام شده (دولتی و خصوصی) جهت حفاظت، حراست و نگهداری از کلیه میراث فرهنگی و طبیعی بر اساس نوع میراث (فرهنگی، طبیعی و مختلط و موارد تعیین شده از سوی مرکز جهانی میراث) سطح دولتی (ملی، منطقه‌ای و محلی، شهری)، نوع هزینه (سرمایه‌گذاری/هزینه‌های عملیاتی) و نوع تأمین مالی خصوصی (کمک‌های کالایی، بخش خصوصی غیرانتفاعی و حامیان مالی)	۴-۱-۱۱ تقویت تلاش‌ها در جهت حمایت و حفاظت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان
۱-۵-۱۱ - تعداد مرگ و میرها، مفقودان و افراد متأثر از بحران‌ها در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر ۲-۵-۱۱ - زیان‌های اقتصادی مستقیم ناشی از بحران‌ها در رابطه با تولید ناخالص داخلی جهانی، از جمله آسیب وارد شده به زیرساخت‌های حیاتی و اختلال در ارائه خدمات اولیه	۵-۱-۱۱ کاهش چشمگیر تعداد مرگ و میر افراد متأثر و کاهش چشمگیر زیان‌های مستقیم اقتصادی مرتبط با تولید ناخالص داخلی جهانی ناشی از بلایای طبیعی، از جمله بلایای مرتبط با آب، با تمرکز بر حمایت از فقرا و افراد ساکن در مناطق آسیب‌پذیر تا سال ۲۰۳۰
۱-۶-۱۱ - نسبت پسماندهای جامد شهری که به صورت منظم جمع‌آوری و به طور مناسب تخلیه شده، به کل پسماندهای شهری تولید شده بر اساس شهرها ۲-۶-۱۱ - سطح متوسط سالانه ذرات معلق (به عنوان مثال، PM_{10} و $PM_{2.5}$) در شهرها (با توجه به میزان جمعیت)	۶-۱-۱۱ کاهش سرانه اثرات نامطلوب زیست‌محیطی در شهرها، از جمله با توجه ویژه به کیفیت هوا و مدیریت زباله‌های شهری و سایر موارد مشابه تا سال ۲۰۳۰

هدف کلان ۱۱. ایجاد شهرها و شهرک‌های فراگیر، ایمن، تاب آور و پایدار (ادامه)

شاخص	اهداف خرد
۱۱-۷-۱ میانگین سهم مناطق توسعه یافته شهرها که برای عموم مردم قابل دسترس هستند، بر اساس جنسیت، سن و معلولان ۱۱-۷-۲ نسبت قربانیان آزار و اذیت جنسی در ۱۲ ماه گذشته بر اساس جنسیت، سن وضعیت ناتوانی و محل وقوع آن	۱۱-۷-۱ ایجاد دسترسی جهانی به فضاهای ایمن، جامع و قابل دسترس، سرسبز و عمومی، به ویژه برای زنان و کودکان، افراد مسن و ناتوان تا سال ۲۰۳۰
۱۱-الف-۱ نسبت جمعیت ساکن در شهرهایی که در آنها برنامه‌های توسعه شهری و منطقه‌ای به منظور یکپارچه‌سازی پیش‌بینی جمعیت و نیازهای منبع اجرا می‌گردد، بر اساس بزرگی شهرها	۱۱-الف-۱ حمایت از پیوندهای مثبت اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی میان مناطق شهری، حومه شهری و روستایی از طریق تقویت برنامه‌ریزی توسعه ملی و منطقه‌ای
۱۱-ب-۱ نسبت دولت‌های محلی‌ای که راهبردهای کاهش خطرات بحران‌های محلی را بر اساس چارچوب کاهش خطرات بلایای سندی ۲۰۱۵-۲۰۳۰ اتخاذ و اجرا می‌نمایند. ۱۱-ب-۲ تعداد کشورهای دارای راهبردهای ملی و محلی کاهش خطرات بحران	۱۱-ب-۱ افزایش چشمگیر شمار شهرها و سکونتگاه‌های انسانی که به کارگیری و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های یکپارچه در راستای شمول، کارآیی منابع، کاهش تاثیرات و سازگاری با تغییرات اقلیمی، تاب‌آوری در برابر بلایای طبیعی و توسعه و اجرا مطابق با چارچوب سند کاهش خطرات بلایای سندی ۲۰۱۵-۲۰۳۰ و مدیریت همه‌جانبه خطرات بلایای طبیعی در تمامی سطوح
۱۱-ج-۱ نسبت حمایت‌های مالی از کشورهای کمتر توسعه یافته که جهت ساخت و مقاوم‌سازی ساختمان‌های پایدار، مقاوم و با مصرف بهینه منابع با استفاده از مواد بومی تخصیص یافته‌اند.	۱۱-ج-۱ حمایت از کشورهای کمتر توسعه‌یافته، از جمله از طریق ارائه کمک‌های مالی و فنی در ایجاد ساختمان‌های پایدار و تاب‌آور با استفاده از مصالح ساختمانی محلی

هدف کلان ۱۲. ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار

۱۲-۱-۱ تعداد کشورهای دارای برنامه‌های اقدام ملی تولید و مصرف پایدار (SCP) یا تعیین شده به عنوان اولویت یا هدف در سیاست‌های ملی خود	۱۲-۱-۱ اجرای چارچوب ۱۰ ساله برنامه‌های مربوط به الگوهای تولید و مصرف پایدار، با مشارکت تمامی کشورهای و با رهبری کشورهای توسعه یافته، با در نظر گرفتن میزان توسعه و قابلیت‌های کشورهای در حال توسعه
۱۲-۲-۱ ردپای مواد، سرانه ردپای مواد و ردپای مواد نسبت به تولید ناخالص داخلی ۱۲-۲-۲ مصرف داخلی مواد، سرانه مصرف داخلی مواد و مصرف داخلی مواد نسبت به تولید ناخالص داخلی	۱۲-۲-۱ تحقق مدیریت پایدار و استفاده کارآمد از منابع طبیعی تا سال ۲۰۳۰

هدف کلان ۱۲. ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۳-۱۲ کاهش سرانه ضایعات غذایی تا ۵۰٪ در سرتاسر جهان در سطوح توزیع کننده خرد و مصرف کننده و کاهش تلفات مواد غذایی در طول زنجیره تولید و عرضه تا سال ۲۰۳۰، از جمله تلفات پس از برداشت	۱۲-۳-۱ شاخص جهانی فاسد شدن مواد غذایی
۴-۱۲ تحقق مدیریت مطلوب مواد شیمیایی و تمامی مواد زائد از منظر زیست محیطی در طول چرخه حیات آنها، مطابق با چارچوب‌های بین المللی مورد توافق و کاهش چشمگیر انتشار آنها در هوا، آب و خاک با هدف کاهش حداکثری عوارض نامطلوب آنها بر سلامت انسان‌ها و محیط زیست تا سال ۲۰۲۰	۱۲-۴-۱ تعداد طرفین توافقنامه‌های چندجانبه بین‌المللی مرتبط با محیط زیست با موضوع پسماندهای خطرناک و سایر مواد شیمیایی که به تعهدات و وظایف خود در انتقال اطلاعات لازم بر اساس هر یک از توافقنامه‌های مرتبط عمل نموده‌اند. ۱۲-۴-۲ سرانه ی تولید پسماندهای خطرناک و پسماندهای خطرناک تصفیه شده بر اساس نوع تصفیه
۵-۱۲ کاهش چشمگیر تولید زباله تا سال ۲۰۳۰ از طریق پیشگیری، کاهش، بازیافت و استفاده مجدد	۱۲-۵-۱ نرخ بازیافت ملی بر اساس تناژ مواد بازیافت شده
۶-۱۲ تشویق شرکت‌ها، به ویژه شرکت‌های بزرگ و فراملی، جهت اتخاذ شیوه‌های پایدار و یکپارچه‌سازی اطلاعات مربوط به پایداری در چرخه گزارش‌دهی	۱۲-۶-۱ تعداد شرکت‌هایی که گزارش‌های پایداری را منتشر می‌کنند.
۷-۱۲ ترویج شیوه‌های تدارکات عمومی پایدار، مطابق باسیاست‌ها و اولویت‌های ملی	۱۲-۷-۱ تعداد کشورهای اجرا کننده سیاست‌ها و برنامه‌های اقدام تأمین عمومی پایدار
۸-۱۲ تضمین دسترسی مردم در همه نقاط جهان به اطلاعات و آگاهی مرتبط با توسعه پایدار و سبک زندگی سازگار با طبیعت تا سال ۲۰۳۰	۱۲-۸-۱ میزان استفاده از (الف) آموزش جهانی شهروندی و (ب) آموزش توسعه پایدار (از جمله آموزش تغییرات اقلیمی) در (الف) سیاست‌های ملی آموزش؛ (ب) مواد درسی؛ (ج) تربیت معلم و (د) ارزشیابی دانش‌آموزان
۱۲-الف حمایت از کشورهای در حال توسعه جهت تقویت ظرفیت‌های علمی و فنی خود با هدف حرکت به سمت الگوهای تولید و مصرف پایدارتر	۱۲-الف-۱ میزان حمایت از کشورهای در حال توسعه در خصوص تحقیق و توسعه جهت تولید و مصرف پایدار و فناوری‌های سازگار با محیط زیست
۱۲-ب توسعه و اجرای ابزارهایی با هدف پایش تاثیرات توسعه پایدار بر گردشگری پایدار که موجب ایجاد شغل و ترویج فرهنگ و محصولات محلی می‌شود	۱۲-ب-۱ تعداد راهبردها یا سیاست‌های گردشگری پایدار و برنامه‌های اقدام اجرا شده با نظارت توافق شده و ابزارهای پایش

هدف کلان ۱۲. ایجاد الگوهای تولید و مصرف پایدار (ادامه)

شاخص	اهداف خرد
۱۲-ج-۱ میزان بارانه های پرداختی به سوخت‌های فسیلی در هر واحد از تولید ناخالص داخلی (تولید و مصرف) و به عنوان بخشی از مجموع هزینه‌های ملی در خصوص سوخت‌های فسیلی	<p>۱۲-ج معقول‌سازی بارانه‌های پرداختی به سوخت‌های فسیلی ناکارآمدی که با حذف انحراف بازار، مطابق با شرایط ملی کشورها، از جمله تجدید ساختار مالیاتی و حذف بارانه‌های ناکارآمد، در محلهایی که آنها وجود دارند، منجر به اتلاف انرژی می‌شوند. با این کار می‌توان، ضمن در نظر گرفتن کامل نیازهای خاص و شرایط ویژه کشورهای در حال توسعه و کاهش حداکثری تاثیرات نامطلوب ممکن بر فرآیند توسعه این کشورها به نحوی که از جوامع فقیر و تاثیرپذیر حمایت نماید، تاثیرات زیست‌محیطی این سوخت‌ها را به نمایش گذاشت.</p> <p>تا حد امکان و در پاسخ به کاهش اثرات محیط زیستی آن‌ها و توجه کامل به نیازها و شرایط کشورهای در حال توسعه و به حداقل رساندن اثرات سوء، ممکن بر موانع توسعه ای تا فقرا و جوامع آسیب دیده را محافظت کند.</p>

هدف کلان ۱۳. اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن

۱۳-۱-۱ تعداد کشورهای دارای راهبردهای ملی و محلی جهت کاهش خطرات بحران ۱۳-۱-۲ تعداد مرگ و میر، مفقودان و افراد متاثر از بحران‌ها در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفر	<p>۱۳-۱ تقویت تاب‌آوری و ظرفیت‌سازی در برابر مخاطرات مرتبط با تغییرات اقلیمی و بلایای طبیعی در تمامی کشورها</p>
۱۳-۲-۱ تعداد کشورهایی که تشکیل یا عملیاتی شدن سیاست، راهبرد، برنامه یکپارچه خود مبنی بر ارتقاء توانمندی در مقابله با اثرات مخرب تغییرات اقلیمی، پیشرفت در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای به نحوی که تولید مواد غذایی را تهدید نکند گزارش داده‌اند (از جمله برنامه انطباق ملی، کمک‌های ملی، ارتباطات ملی، گزارش بر روزرسانی دوسالانه یا سایر موارد)	<p>۱۳-۲ یکپارچه‌سازی تدابیر مربوط به تغییرات اقلیمی با سیاست‌ها راهبردها و برنامه‌ریزی‌های ملی</p>
۱۳-۳-۱ تعداد کشورهای دارای برنامه‌های درسی منسجم کاهش گازهای گلخانه‌ای، سازگاری، کاهش اثرات و هشدار زودهنگام در دوره‌های ابتدایی راهتمایی، دبیرستان و دانشگاه ۱۳-۳-۲ تعداد کشورهایی که تقویت ظرفیت‌سازی سازمانی، نظام‌مند و فردی را جهت اجرای انطباق، کاهش و انتقال فناوری و فعالیت‌های توسعه‌ای گزارش نموده‌اند.	<p>۱۳-۳ ارتقای سطح آموزش، اطلاع‌رسانی و ظرفیت انسانی و سازمانی در خصوص کاهش تغییرات اقلیمی، سازگاری، کاهش تاثیرات و هشداردهی زودهنگام</p>

هدف کلان ۱۳. اتخاذ اقدامات فوری جهت مقابله با تغییرات اقلیمی و تاثیرات آن (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱۳-الف اجرای تعهدات کشورهای توسعه‌یافته در قبال کنوانسیون چارچوب ملل متحد در خصوص تغییرات اقلیمی با هدف اختصاص مشترک سالانه ۱۰ میلیارد دلار از تمامی منابع تا سال ۲۰۲۰ به منظور رفع نیاز کشورهای در حال توسعه در زمینه اقدامات مربوط به کاهش معنادار و شفافیت در اجرا و عملیاتی‌سازی کامل صندوق اقلیم سبز از طریق سرمایه‌گذاری در اولین فرصت ممکن	۱۳-الف-۱ میزان مبلغ تخصیص یافته به صورت سالانه از شروع ۲۰۲۰ به دلار آمریکا جهت تحقق تعهد ۱۰۰ میلیارد دلاری
۱۳-ب ارتقای سازو کارهای مربوط به افزایش ظرفیت در خصوص برنامه‌ریزی و مدیریت موثر تغییرات اقلیمی در کشورهای کمتر توسعه‌یافته و جزایر کوچک در حال توسعه، از جمله با تمرکز بر زنان، جوانان و جوامع محلی و به حاشیه رانده‌شده	۱۳-ب-۱ تعداد کشورهای کمتر توسعه یافته و جزایر کوچک در حال توسعه که مورد حمایت‌های ویژه قرار گرفته‌اند و میزان این حمایت‌ها، از جمله مسائل مالی، فناوری و ظرفیت‌سازی جهت ایجاد سازو کارهایی برای برنامه‌ریزی و مدیریت کارآمد مرتبط با تغییرات اقلیمی، از جمله تمرکز بر زنان، جوانان و جوامع محلی و به حاشیه رانده شده

هدف کلان ۱۴. حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها، دریاها و منابع دریایی با هدف توسعه پایدار

۱۴-۱ پیشگیری و کاهش قابل توجه انواع آلودگی دریایی، به ویژه آلودگی‌های ناشی از فعالیت در خشکی، از جمله زباله‌های دریایی و آلودگی مواد غذایی تا سال ۲۰۲۵	۱۴-۱-۱ شاخص بوتیریفیکاسیون (پر غذایی) و تراکم پسماندهای پلاستیکی شناور در مناطق ساحلی
۱۴-۲ مدیریت و حفاظت پایدار از اکوسیستم‌های دریایی و ساحلی با هدف جلوگیری از عمده تاثیرات نامطلوب، از جمله از طریق تقویت توان تاب‌آوری آن‌ها و اتخاذ اقدام در جهت بازسازی آنها با هدف برای ایجاد اقیانوس های سالم و مولد تا سال ۲۰۲۰	۱۴-۲-۱ نسبت مناطق ویژه اقتصادی ملی کشورهای ساحلی که با استفاده از رویکردهای مبتنی بر اکوسیستم مدیریت می‌شوند.
۱۴-۳ کاهش حداکثری و مقابله با تاثیرات اسیدی‌شدن اقیانوس ها، از جمله با افزایش همکاری های علمی در تمام سطوح	۱۴-۳-۱ میانگین اسیدیته دریایی (PH) که بر اساس توافقی‌های به عمل آمده در ایستگاه‌های نمونه برداری منتخب اندازه‌گیری شده است.
۱۴-۴ تنظیم موثر قوانین مربوط به میزان برداشت محصول و پایان دادن به صید بی رویه، ماهیگیری غیر قانونی، گزارش نشده و کنترل نشده و شیوه‌های مخرب ماهیگیری و اجرای طرح‌های مدیریت علمی تا سال ۲۰۲۰، با هدف احیای ذخایر شیلاتی در کوتاه‌ترین زمان ممکن، دست کم در سطوحی که بتواند بیشترین نتایج پایدار را مطابق با ویژگی های زیست‌شناختی ایجاد نماید.	۱۴-۴-۱ نسبت ذخایر ماهی در سطوح پایدار بیولوژیک

هدف کلان ۱۴. حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها، دریاها و منابع دریایی با هدف توسعه پایدار (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱۴-۵ حفظ حداقل ۱۰٪ از مناطق ساحلی و دریایی تا سال ۲۰۲۰، مطابق با قوانین ملی و بین المللی و بر اساس بهترین اطلاعات علمی موجود	۱۴-۵ پوشش مناطق حفاظت شده در رابطه با مناطق دریایی
۱۴-۶ ممنوع سازی آن دسته از یارانه های مربوط به شیلات که به صید بی رویه و بیش از ظرفیت کمک می کند، حذف یارانه هایی که به صید غیر قانونی، گزارش نشده و کنترل نشده منجر می شود و اجتناب از تخصیص یارانه های جدید تا سال ۲۰۲۰، با اذعان به اینکه برخورد متناسب و موثر ویژه و افتراقی با کشورهای در حال توسعه و کشورهای کمتر توسعه یافته باید بخش لاینفکی از مذاکرات مربوط به یارانه های شیلاتی در سازمان تجارت جهانی باشد.	۱۴-۶ پیشرفت کشورهای در میزان اجرای اسناد بین المللی با هدف مبارزه با صید غیر قانونی، گزارش نشده و بی ضابطه ماهی
۱۴-۷ افزایش مزایای اقتصادی جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای کمتر توسعه یافته با استفاده پایدار از منابع دریایی تا سال ۲۰۳۰، از جمله از طریق مدیریت پایدار شیلات، آبریز پرووری و گردشگری	۱۴-۷ شیلات پایدار به عنوان درصدی از تولید ناخالص داخلی در جزایر کوچک در حال توسعه، کشورهای کمتر توسعه یافته و تمامی کشورها
۱۴-الف افزایش دانش علمی، توسعه ظرفیت پژوهشی و انتقال فناوری های دریایی، با در نظر گرفتن معیارها و رهنمودهای کمیسیون اقیانوس شناسی بین الدولی مربوط به انتقال فناوری های دریایی ^۱ باهدف بهبود سلامت اقیانوس ها و افزایش سهم تنوع زیستی دریایی جهت توسعه کشورهای در حال توسعه، به ویژه جزایر کوچک در حال توسعه و کشورهای کمتر توسعه یافته	۱۴-الف نسبت کل بودجه تحقیقاتی تخصیص یافته به پژوهش در حوزه فناوری دریایی
۱۴-ب ارائه دسترسی به منابع دریایی و بازار برای ماهیگیران صنعتی خرد	۱۴-ب پیشرفت کشورهای در میزان به کارگیری چارچوب های قانونی، مقرراتی، سیاسی، سازمانی که حق دسترسی به شیلات کوچک مقیاس را به رسمیت شناخته و از آن حمایت می نماید.
۱۴-ج تقویت حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها و منابع آنها از طریق اجرای قوانین بین المللی بر اساس "کنوانسیون حقوق دریاها" ملل متحد جهت ایجاد چارچوبی قانونی با هدف حفاظت و استفاده پایدار از اقیانوس ها و منابع آنها، مطابق با بند ۱۵۸ برنامه "آینده ای که ما به دنبال آنیم".	۱۴-ج تعداد کشورهایی که در زمینه تصویب، تأیید و اجرای اسناد مرتبط با اقیانوس به عنوان مجری حقوق بین الملل از طریق چارچوب های قانونی، سیاسی و سازمانی، طبق کنوانسیون حقوق دریا سازمان ملل متحد، جهت حفظ و استفاده پایدار از دریاها و منابع آنها در حال پیشرفت هستند.

1-Intergovernmental Oceanographic Commission Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology

هدف کلان ۱۵. حفاظت، بازسازی و ارتقای استفاده پایدار از اکوسیستم های خشکی، مدیریت پایدار جنگل ها، مبارزه با بیابان زایی و متوقف و معکوس ساختن تخریب زمین و توقف از دست رفتن تنوع زیستی

اهداف خرد	شاخص
۱۵-۱ حفاظت، بازسازی و استفاده پایدار از اکوسیستم های آب شیرین، خشکی و درون سرزمینی و خدمات آنها، به ویژه جنگل ها، تالاب ها، کوه ها و مناطق خشک، تا سال ۲۰۲۰ در راستای تعهدات ناشی از موافقت نامه های بین المللی	۱۵-۱-۱ جنگل ها به عنوان بخشی از کل مناطق سرزمینی ۱۵-۱-۲ نسبت مناطق مهم برای تنوع زیستی مناطق خشکی و آب شیرین که در مناطق حفاظت شده قرار دارند بر اساس نوع اکوسیستم
۱۵-۲ پیشبرد اجرای مدیریت پایدار تمامی انواع جنگل ها، متوقف سازی جنگل زدایی، احیای جنگل های تخریب شده و افزایش چشمگیر جنگل کاری و احیای جنگل ها در سرتاسر جهان تا سال ۲۰۲۰	۱۵-۲-۱ پیشرفت در جهت مدیریت پایدار جنگل ها
۱۵-۳ مبارزه با بیابان زایی، احیای زمین و خاک تخریب شده، از جمله زمین های متاثر از بیابان زایی، خشکسالی و سیل تا سال ۲۰۳۰ و تلاش در جهت تحقق جهانی بدون تخریب زمین	۱۵-۳-۱ نسبت زمین های تخریب شده به کل زمین
۱۵-۴ حفاظت از اکوسیستم های کوهستانی، از جمله تنوع زیستی آنها، با هدف افزایش ظرفیت آنها در ارائه مزایای لازم جهت تحقق توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰	۱۵-۴-۱ پوشش مناطق مهم دارای تنوع زیستی کوهستانی به عنوان مناطق حفاظت شده ۱۵-۴-۲ شاخص پوشش سبز کوهستان
۱۵-۵ اتخاذ اقدامات فوری و عمده جهت کاهش میزان تخریب زیستگاه های طبیعی، متوقف سازی نابودی تنوع زیستی و حفاظت و پیشگیری از انقراض گونه های در معرض خطر تا سال ۲۰۲۰	۱۵-۵-۱ شاخص لیست قرمز
۱۵-۶ افزایش به اشتراک گذاری عادلانه و متصفانه مزایای حاصل از بهره وری منابع ژنتیکی و گسترش دسترسی مناسب به چنین منابعی بر اساس توافق های بین المللی	۱۵-۶-۱ تعداد کشورهای دارای چارچوب های قانونی، اجرایی و سیاسی جهت فراهم کردن سهم معقولانه و عادلانه از مزایا
۱۵-۷ اتخاذ اقدامات فوری جهت پایان دادن به شکار غیرقانونی و قاچاق گونه های حفاظت شده گیاهی و جانوری و حل مسئله عرضه و تقاضای محصولات غیرقانونی حیات وحش	۱۵-۷-۱ نسبت حیات وحش تجاری که به طور غیرقانونی شکار شده یا قاچاق می شود.
۱۵-۸ ارائه اقداماتی با هدف جلوگیری از ورود گونه های مهاجم خارجی و کاهش چشمگیر اثرات آنها بر اکوسیستم های آبی و سرزمینی و کنترل یا ریشه کن سازی گونه های اولویت دار تا سال ۲۰۲۰	۱۵-۸-۱ نسبت کشورهای دارای قوانین ملی مرتبط و تأمین منابع کافی جهت پیشگیری یا کنترل گونه های مهاجم بیگانه

هدف کلان ۱۵. حفاظت، بازسازی و ارتقای استفاده پایدار از اکوسیستم های خشکی، مدیریت پایدار جنگل ها، مبارزه با بیابان زایی و متوقف و معکوس ساختن تخریب زمین و توقف از دست رفتن تنوع زیستی (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۹-۱۵ یکپارچه سازی ارزش اکوسیستم و تنوع زیستی در برنامه ریزی های ملی و محلی، فرآیندهای توسعه و استراتژی ها و حساب های کاهش فقر تا سال ۲۰۲۰	۱۵-۹-۱ پیشرفت به سوی اهداف ملی تدوین شده مطابق با هدف شماره ۲ از برنامه راهبردی تنوع زیستی آیچی (Aichi Biodiversity Target 2) برای تنوع زیستی ۲۰۱۱ تا ۲۰۲۰
۱۵-الف بسیج و افزایش چشمگیر منابع مالی در تمامی حوزه ها با هدف حفاظت و استفاده پایدار از تنوع زیستی و اکوسیستم ها	۱۵-الف-۱ کمک های رسمی توسعه و هزینه های عمومی جهت حفظ و استفاده پایدار از تنوع زیستی و اکوسیستم ها
۱۵-ب بسیج منابع قابل توجهی از تمامی حوزه ها و در تمامی سطوح با هدف مدیریت پایدار جنگل و ارانه مشوق های کافی به کشورهای در حال توسعه جهت پیشبرد مدیریتی از این نوع، از جمله جهت حفاظت منابع طبیعی و احیای جنگل	۱۵-ب-۱ کمک های رسمی توسعه و هزینه های عمومی جهت حفظ و استفاده پایدار از تنوع زیستی و اکوسیستم ها
۱۵-ج افزایش حمایت جهانی از تلاش های انجام گرفته جهت مبارزه با شکار غیرقانونی و قاچاق گونه های حفاظت شده، از جمله از طریق افزایش ظرفیت جوامع محلی با هدف پیگیری فرصت های زندگی پایدار	۱۵-ج-۱ نسبت حیات وحش تجاری که به صورت غیر قانونی شکار یا قاچاق شده است.

هدف کلان ۱۶. ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح

۱۶-۱-۱۶ کاهش قابل توجه تمام اشکال خشونت و مرگ و میر مربوط به آن در همه جا	۱۶-۱-۱۶ تعداد قربانیان قتل های عمدی در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر و نسبت آن بر اساس جنسیت و سن ۱۶-۱-۲ مرگ و میرهای ناشی از مناقشات در هر ۱۰۰۰۰۰ نفر و نسبت آن بر اساس جنسیت، سن و علت مرگ ۱۶-۱-۳ نسبت اشخاصی که در ۱۲ ماه گذشته مورد خشونت های جسمی، روانی یا جنسی قرار گرفته اند. ۱۶-۱-۴ نسبت افرادی که به هنگام پیاده روی در اطراف محل زندگی خود احساس امنیت نمی نمایند.
---	--

هدف کلان ۱۶. ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱۶-۲-۲ پایان دادن به سوء استفاده، بهره‌کشی، قاچاق و تمام اشکال خشونت و شکنجه علیه کودکان	۱۶-۲-۱ نسبت کودکان ۱ تا ۱۷ سال دارای تجربه تنبیه بدنی و یا خشونت‌های روانی از سوی سرپرستان خود در طول یک ماه گذشته ۱۶-۲-۲ تعداد قربانیان قاچاق انسان در هر ۱۰۰,۰۰۰ نفر و نسبت آن بر اساس جنسیت، سن و شکل استثمار ۱۶-۲-۳ نسبت زنان و مردان جوان ۱۸ تا ۲۹ سال که تا سن ۱۸ سالگی مورد خشونت‌های جنسی قرار گرفته‌اند.
۱۶-۳-۱ ارتقای حاکمیت قانون در سطوح ملی و بین‌المللی و تضمین دسترسی به عدالت برای همه	۱۶-۳-۱ نسبت قربانیان خشونت در ۱۲ ماه گذشته که قربانی شدن خود را به مقامات ذیصلاح یا سایر ساز و کارهای قانونی حل و فصل مناقشات اعلام نموده‌اند. ۱۶-۳-۲ بازداشت‌شدگانی که هنوز به مجازات محکوم نشده‌اند به عنوان بخشی از جمعیت زندانیان
۱۶-۴-۱ تا سال ۲۰۳۰، کاهش قابل توجه جریان‌های مالی ورودی و خروجی مالی و تسلیحاتی غیرقانونی، تقویت بازاریابی و بازگردانی دارایی‌های به سرقت رفته و مبارزه با تمام اشکال جرایم سازمان‌یافته	۱۶-۴-۱ ارزش کلی جریان‌های مالی ورودی و خروجی غیرقانونی (به دلار آمریکا) ۱۶-۴-۲ نسبت سلاح‌های کوچک و سبک ضبط و رهیابی شده مطابق با استانداردهای بین‌المللی و ابزارهای قانونی
۱۶-۵-۱ کاهش قابل ملاحظه فساد و رشوه‌خواری در تمام اشکال آن	۱۶-۵-۱ نسبت افراد دارای دست کم یک ارتباط با مقامات دولتی و پرداخت رشوه به آنها، یا درخواست رشوه از سوی مقامات دولتی در طول ۱۲ ماه گذشته ۱۶-۵-۲ نسبت فعالیت‌های تجاری دارای دست کم یک ارتباط با مقامات دولتی و پرداخت رشوه به آنها، یا درخواست رشوه از سوی مقامات دولتی در طول ۱۲ ماه گذشته
۱۶-۶-۲ توسعه نهادهای موثر، پاسخگو و شفاف در تمام سطوح	۱۶-۶-۱ هزینه‌های عمده دولت به عنوان بخشی از بودجه مصوب اولیه و نسبت آن به ازای هر بخش (یا بر اساس کل بودجه یا موارد مشابه) ۱۶-۶-۲ نسبت افراد دارای رضایت از آخرین استفاده خود از خدمات دولتی

هدف کلان ۱۶. ترویج جوامع فراگیر و صلح آمیز با هدف توسعه پایدار، ایجاد دسترسی به عدالت برای همگان و تشکیل نهادهای موثر، پاسخگو و فراگیر در تمامی سطوح (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱۶-۷ حصول اطمینان از تصمیم گیری پاسخگو، جامع و مشارکتی در تمام سطوح	۱۶-۷-۱ نسبت مناصب (بر اساس جنسیت، سن، معلولان و گروه‌های جمعیتی) در موسسات دولتی (دولت‌های ملی و محلی، خدمات عمومی و قوه قضاییه) در مقایسه با توزیعات ملی ۱۶-۷-۲ نسبت افرادی که معتقدند تصمیم‌گیری‌ها جامع و مسئولانه هستند، بر اساس جنسیت، سن، معلولان و گروه جمعیت
۱۶-۸ گسترش و تقویت مشارکت کشورهای در حال توسعه در نهادهای حکمرانی جهانی	۱۶-۸-۱ نسبت اعضا و حق رأی کشورهای در حال توسعه در نهادهای بین‌المللی
۱۶-۹ تا سال ۲۰۳۰ فراهم کردن هویت قانونی برای همه از جمله ثبت مولید	۱۶-۹-۱ نسبت کودکان زیر ۵ سال که تولد آنها از سوی مقامات مدنی ثبت شده، بر اساس سن کودکان
۱۶-۱۰ حصول اطمینان از دسترسی عموم به اطلاعات و حمایت از آزادی‌های ذاتی و بنیادین، مطابق با قوانین ملی و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی	۱۶-۱۰-۱ تعداد موارد مورد تأیید قتل، آدم‌ربایی، ناپدیدشدن اجباری، بازداشت خودسرانه و شکنجه خبرنگاران و کارکنان مرتبط با رسانه‌ها، فعالان تجاری و مدافعان حقوق بشر در ۱۲ ماه گذشته ۱۶-۱۰-۲ تعداد کشورهای دارای ضمانت‌های قانون اساسی، قانونی و یا سیاسی جهت دسترسی عموم مردم به اطلاعات
۱۶-الف تقویت نهاد های ملی مربوطه، از طریق همکاری های بین المللی، برای ظرفیت سازی در تمام سطوح، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، برای جلوگیری از خشونت و مبارزه با تروریسم و جرایم	۱۶-الف-۱ وجود موسسات مستقل ملی حقوق بشر مطابق با اصول پاریس
۱۶-ب ترویج و اعمال قانون و سیاست های غیر تبعیض آمیز برای توسعه پایدار	۱۶-ب-۱ نسبت افرادی که در ۱۲ ماه گذشته اعمال تبعیض یا اذیت و آزار علیه خود را بر اساس موارد ممنوعه تبعیض موجود در قانون بین الملل حقوق بشر گزارش نموده‌اند.

هدف کلان ۱۷. تقویت ابزارهای اجرا و احیاء مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار

امور مالی	
۱۷-۱ تقویت کردن بسیج منابع داخلی، از جمله از طریق حمایت بین‌المللی از کشورهای در حال توسعه با هدف ارتقای ظرفیت داخلی مربوط به اخذ مالیات و سایر درآمدها	۱۷-۱-۱ مجموع درآمد دولتی به عنوان بخشی از تولید ناخالص داخلی و نسبت آن، بر اساس منابع ۱۷-۱-۲ نسبت بودجه‌های داخلی تأمین مالی شده بر اساس مالیات کشورها

هدف کلان ۱۷. تقویت ابزارهای اجرا و احیاء مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱۷-۲ کشورهای توسعه یافته باید به طور کامل تعهدات کمک های توسعه ای رسمی خود، از جمله تعهد بسیاری از کشورهای توسعه یافته جهت تحقق هدف تخصیص ۰/۷٪ از درآمدها خالص ملی به کمک های توسعه ای رسمی به کشورهای در حال توسعه و تخصیص ۰/۱۵٪ تا ۰/۲٪ از درآمدها خالص ملی به کمک های توسعه ای رسمی به کشورهای کمتر توسعه یافته؛ ارائه دهندگان این کمک ها تشویق می شوند تا تمهیدات مربوط به تنظیم هدف ارائه حداقل ۰/۲٪ از درآمدها خالص ملی به کمک های توسعه ای رسمی به کشورهای کمتر توسعه یافته را در نظر بگیرند.	۱۷-۲-۱ میزان خالص و مجموع کمک های رسمی توسعه به کشورهای کمتر توسعه یافته به عنوان بخشی از درآمد ناخالص ملی (GNI) سازمان توسعه و همکاری های اقتصادی (OECD) و کمک کنندگان کمپته کمک های توسعه ای
۱۷-۳ بسج سایر منابع مالی برای کشورهای در حال توسعه از میان سایر منابع	۱۷-۳-۱ سرمایه گذاری های مستقیم خارجی (FDI)، کمک های رسمی توسعه و همکاری های جنوب-جنوب به عنوان بخشی از مجموع بودجه داخلی ۱۷-۳-۲ حجم وجوه پرداختی (به دلار آمریکا) به عنوان بخشی از مجموع تولید ناخالص داخلی
۱۷-۴ کمک به کشورهای در حال توسعه در تحقق تداوم پذیری بلندمدت دیون از طریق اتخاذ سیاست های هماهنگ با هدف تسریع تأمین مالی دیون، بخشودگی دیون، کاهش دیون به نحو مقتضی و بررسی میزان دیون خارجی کشورهای فقیر با دیون بالا جهت کاهش فشار بر آنها	۱۷-۴-۱ خدمات دیون به عنوان بخشی از صادرات کالا و خدمات
۱۷-۵ اتخاذ و اجرای رژیم های توسعه سرمایه گذاری در کشورهای کمتر توسعه یافته	۱۷-۵-۱ تعداد کشورهای دارای رژیم های ارتقای سرمایه گذاری در کشورهای کمتر توسعه یافته

فناوری

۱۷-۶ افزایش همکاری های شمال-جنوب، جنوب-جنوب و همکاری های سه جانبه منطقه ای و بین المللی و دسترسی به علم، فناوری و نوآوری و تقویت تبادل دانش طبق شرایط مورد توافق، از جمله از طریق همکاری بهتر میان ساز و کارهای موجود، به ویژه در سطح سازمان ملل و از طریق ساز و کار جهانی تسهیل فناوری	۱۷-۶-۱ تعداد توافقنامه ها و برنامه های همکاری علمی و یا فناوری میان کشورها و نسبت آنها بر اساس نوع همکاری ۱۷-۶-۲ مشترکان ثابت اینترنت پرسرعت در هر ۱۰۰ نفر ساکن و نسبت آن بر اساس سرعت اینترنت
۱۷-۷ ارتقای توسعه، انتقال، انتشار و عرضه فناوری های سازگار با محیط زیست در کشورهای توسعه یافته مبتنی بر شرایط مطلوب، از جمله شرایط ترجیحی و امتیازی مورد توافق طرفین	۱۷-۷-۱ مقدار کل تأمین های مالی مورد تأیید برای کشورهای در حال توسعه جهت ارتقای توسعه، انتقال، توزیع و انتشار فناوری های سازگار با محیط زیست

هدف کلان ۱۷. تقویت ابزارهای اجرا و احیاء مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۸-۱۷ عملیاتی‌سازی کامل بانک فناوری و علم، ساز و کارهای ظرفیت‌سازی برای فناوری و نوآوری در کشورهای کمتر توسعه‌یافته تا سال ۲۰۱۷ و تقویت استفاده از فناوری‌های توانمندساز، به ویژه فناوری اطلاعات و ارتباطات	۱۷-۸-۱ نسبت کاربران اینترنت
ظرفیت سازی	
۹-۱۷ افزایش حمایت بین‌المللی از اجرای موثر و هدفمند ظرفیت‌سازی در کشورهای در حال توسعه جهت حمایت از برنامه‌های ملی آنها جهت تمامی اهداف توسعه پایدار، از جمله از طریق همکاری‌های شمال-جنوب، جنوب-جنوب و همکاری‌های سه جانبه	۱۷-۹-۱ ارزش دلاری کمک‌های مالی و فنی (شامل بر همکاری‌های شمال-جنوب، جنوب-جنوب و همکاری‌های سه جانبه) تعهد شده به کشورهای در حال توسعه
تجارت	
۱۰-۱۷ ترویج نظام تجارت چندجانبه جهانی، مبتنی بر قانون، باز، عاری از تبعیض و عادلانه تحت نظر سازمان تجارت جهانی، از جمله با استفاده از نتیجه مذاکرات دستور کار توسعه دوحه	۱۷-۱۰-۱ میانگین تعرفه جهانی
۱۱-۱۷ افزایش چشمگیر صادرات کشورهای در حال توسعه، به ویژه توجه به دوبرابر شدن سهم کشورهای کمتر توسعه‌یافته از صادرات جهانی تا سال ۲۰۲۰	۱۷-۱۱-۱ سهم کشورهای در حال توسعه و کشورهای کمتر توسعه یافته از میزان صادرات جهانی
۱۲-۱۷ تحقق به‌هنگام اجرای معافیت گمرکی و بدون سهمیه دستیابی به بازار به صورت پایدار برای تمامی کشورهای کمتر توسعه‌یافته، مطابق با تصمیمات سازمان تجارت جهانی، از جمله از طریق اطمینان از این موضوع که قوانین ترجیحی مبدا، مناسب واردات از کشورهای کمتر توسعه‌یافته شفاف و ساده بوده و به تسهیل دسترسی به بازار کمک می‌نمایند.	۱۷-۱۲-۱ میانگین تعرفه پرداختی از سوی کشورهای در حال توسعه، کشورهای کمتر توسعه یافته و جزایر کوچک در حال توسعه
مسائل نظام‌مند	
انسجام سیاست و سازمان	
۱۳-۱۷ افزایش ثبات جهانی اقتصاد کلان، از جمله از طریق ایجاد هماهنگی در سیاست و انسجام در سیاست گذاری	۱۷-۱۳-۱ مجموعه اطلاعات اقتصاد کلان
۱۴-۱۷ ارتقای انسجام سیاست گذاری در توسعه پایدار	۱۷-۱۴-۱ تعداد کشورهای دارای ساز و کارهای موجود جهت ارتقای انسجام سیاست توسعه پایدار

هدف کلان ۱۷. تقویت ابزارهای اجرا و احیاء مشارکت جهانی با هدف توسعه پایدار (ادامه)

اهداف خرد	شاخص
۱۷-۱۵ احترام به فضای سیاست گذاری و رهبری کشورها جهت ایجاد و اجرای سیاست‌های مربوط با ریشه‌کن‌سازی فقر و اجرای توسعه پایدار	۱۷-۱۵-۱ میزان استفاده از چارچوب نتایج ملی کشورها و ابزارهای برنامه‌ریزی از سوی ارائه‌دهندگان همکاری‌های توسعه

مشارکت‌های چندذینفعی

۱۷-۱۶ افزایش مشارکت جهانی در توسعه پایدار که با مشارکت‌های چندذینفعی تکمیل شده و دانش، تخصص، فناوری و منابع مالی را با هدف حمایت از تحقق اهداف توسعه پایدار در تمامی کشورها، به ویژه کشورهای در حال توسعه، بسیج نموده و به اشتراک می‌گذارد.	۱۷-۱۶-۱ تعداد کشورهایی که پیشرفت خود در چارچوب نظارت بر کارآمدی توسعه چند ذی‌نفعی را گزارش نموده و این پیشرفت از تحقق اهداف توسعه پایدار حمایت می‌نماید.
۱۷-۱۷ تشویق و ترویج موثر مشارکت دولتی، دولتی-بخش خصوصی و مشارکت جامعه مدنی، مبتنی بر تجربه و راهبردهای منابع مشارکت	۱۷-۱۷-۱ میزان تعهد به دلار ایالات متحده جهت مشارکت بخش دولتی و خصوصی و جامعه مدنی

نظارت بر داده‌ها و پاسخگویی

۱۷-۱۸ افزایش حمایت‌های ظرفیت‌سازی در کشورهای در حال توسعه، از جمله کشورهای کمتر توسعه‌یافته و جزایر کوچک در حال توسعه، با هدف افزایش چشمگیر دسترسی به داده‌های با کیفیت، به‌هنگام و معتبر تا سال ۲۰۲۰ که بر اساس درآمد، جنسیت، سن، نژاد، قومیت، وضعیت مهاجرت، ناتوانی، موقعیت جغرافیایی و سایر ویژگی‌های مرتبط در زمینه‌های ملی جداسازی شده‌اند.	۱۷-۱۸-۱ نسبت شاخص‌های توسعه پایدار تعریف شده در سطح ملی با تقسیم‌بندی (تفکیک) کامل آنها با توجه به هدف مرتبط و مطابق با اصول اساسی آمار رسمی ۱۷-۱۸-۲ تعداد کشورهای دارای قوانین ملی آمار که با اصول اساسی آمار رسمی مطابقت دارند.
۱۷-۱۹ پیشبرد روش اندازه‌گیری میزان پیشرفت توسعه پایدار تا سال ۲۰۳۰ که تولید ناخالص داخلی را تکمیل نموده و از ظرفیت‌سازی آماری در کشورهای در حال توسعه حمایت می‌نماید.	۱۷-۱۹-۱ ارزش دلاری تمامی منابع قابل دسترس جهت تقویت ظرفیت آماری در کشورهای در حال توسعه ۱۷-۱۹-۲ نسبت کشورهای (الف) در ۱۰ سال گذشته دست کم یک بار سرشماری نفوس و مسکن را انجام داده‌اند و (ب) ۱۰۰٪ زاد و ولدها و ۸۰٪ از مرگ و میرهای خود را به ثبت رسانده‌اند.

Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
<p>Data, monitoring and accountability</p> <p>17.18 By 2020, enhance capacity-building support to developing countries, including for least developed countries and small island developing States, to increase significantly the availability of high-quality, timely and reliable data disaggregated by income, gender, age, race, ethnicity, migratory status, disability, geographic location and other characteristics relevant in national contexts</p>	<p>17.18.1 Proportion of sustainable development indicators produced at the national level with full disaggregation when relevant to the target, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics</p> <p>17.18.2 Number of countries that have national statistical legislation that complies with the Fundamental Principles of Official Statistics</p> <p>17.18.3 Number of countries with a national statistical plan that is fully funded and under implementation, by source of funding</p>
<p>17.19 By 2030, build on existing initiatives to develop measurements of progress on sustainable development that complement gross domestic product, and support statistical capacity-building in developing countries</p>	<p>17.19.1 Dollar value of all resources made available to strengthen statistical capacity in developing countries</p> <p>17.19.2 Proportion of countries that (a) have conducted at least one population and housing census in the last 10 years; and (b) have achieved 100 per cent birth registration and 80 per cent death registration</p>

Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
<p>17.12 Realize timely implementation of duty-free and quota-free market access on a lasting basis for all least developed countries, consistent with World Trade Organization decisions, including by ensuring that preferential rules of origin applicable to imports from least developed countries are transparent and simple, and contribute to facilitating market access</p>	<p>17.12.1 Average tariffs faced by developing countries, least developed countries and small island developing States</p>
<p>Systemic issues Policy and institutional coherence 17.13 Enhance global macroeconomic stability, including through policy coordination and policy coherence</p>	<p>17.13.1 Macroeconomic Dashboard</p>
<p>17.14 Enhance policy coherence for sustainable development</p>	<p>17.14.1 Number of countries with mechanisms in place to enhance policy coherence of sustainable development</p>
<p>17.15 Respect each country's policy space and leadership to establish and implement policies for poverty eradication and sustainable development</p>	<p>17.15.1 Extent of use of country-owned results frameworks and planning tools by providers of development cooperation</p>
<p>Multi-stakeholder partnerships 17.16 Enhance the Global Partnership for Sustainable Development, complemented by multi-stakeholder partnerships that mobilize and share knowledge, expertise, technology and financial resources, to support the achievement of the Sustainable Development Goals in all countries, in particular developing countries</p>	<p>17.16.1 Number of countries reporting progress in multi-stakeholder development effectiveness monitoring frameworks that support the achievement of the sustainable development goals</p>
<p>17.17 Encourage and promote effective public, public-private and civil society partnerships, building on the experience and resourcing strategies of partnerships</p>	<p>17.17.1 Amount of United States dollars committed to public-private and civil society partnerships</p>

Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
<p>17.7 Promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies to developing countries on favourable terms, including on concessional and preferential terms, as mutually agreed</p>	<p>17.7.1 Total amount of approved funding for developing countries to promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies</p>
<p>17.8 Fully operationalize the technology bank and science, technology and innovation capacity-building mechanism for least developed countries by 2017 and enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology</p>	<p>17.8.1 Proportion of individuals using the Internet</p>
<p>Capacity-building</p> <p>17.9 Enhance international support for implementing effective and targeted capacity-building in developing countries to support national plans to implement all the Sustainable Development Goals, including through North-South, South-South and triangular cooperation</p>	<p>17.9.1 Dollar value of financial and technical assistance (including through North-South, South-South and triangular cooperation) committed to developing countries</p>
<p>Trade</p> <p>17.10 Promote a universal, rules-based, open, non-discriminatory and equitable multilateral trading system under the World Trade Organization, including through the conclusion of negotiations under its Doha Development Agenda</p>	<p>17.10.1 Worldwide weighted tariff-average</p>
<p>17.11 Significantly increase the exports of developing countries, in particular with a view to doubling the least developed countries' share of global exports by 2020</p>	<p>17.11.1 Developing countries' and least developed countries' share of global exports</p>

Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
17.2 Developed countries to implement fully their official development assistance commitments, including the commitment by many developed countries to achieve the target of 0.7 per cent of gross national income for official development assistance (ODA/GNI) to developing countries and 0.15 to 0.20 per cent of ODA/GNI to least developed countries; ODA providers are encouraged to consider setting a target to provide at least 0.20 per cent of ODA/GNI to least developed countries	17.2.1 Net official development assistance, total and to least developed countries, as a proportion of the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) Development Assistance Committee donors' gross national income (GNI)
17.3 Mobilize additional financial resources for developing countries from multiple sources	17.3.1 Foreign direct investments (FDI), official development assistance and South-South Cooperation as a proportion of total domestic budget 17.3.2 Volume of remittances (in United States dollars) as a proportion of total GDP
17.4 Assist developing countries in attaining long-term debt sustainability through coordinated policies aimed at fostering debt financing, debt relief and debt restructuring, as appropriate, and address the external debt of highly indebted poor countries to reduce debt distress	17.4.1 Debt service as a proportion of exports of goods and services
17.5 Adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries	17.5.1 Number of countries that adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries
Technology 17.6 Enhance North-South, South-South and triangular regional and international cooperation on and access to science, technology and innovation and enhance knowledge-sharing on mutually agreed terms, including through improved coordination among existing mechanisms, in particular at the United Nations level, and through a global technology facilitation mechanism	17.6.1 Number of science and/or technology cooperation agreements and programmes between countries, by type of cooperation 17.6.2 Fixed Internet broadband subscriptions per 100 inhabitants, by speed

Goal 16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
16.8 Broaden and strengthen the participation of developing countries in the institutions of global governance	16.8.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations
16.9 By 2030, provide legal identity for all, including birth registration	16.9.1 Proportion of children under 5 years of age whose births have been registered with a civil authority, by age
16.10 Ensure public access to information and protect fundamental freedoms, in accordance with national legislation and international agreements	16.10.1 Number of verified cases of killing, kidnapping, enforced disappearance, arbitrary detention and torture of journalists, associated media personnel, trade unionists and human rights advocates in the previous 12 months 16.10.2 Number of countries that adopt and implement constitutional, statutory and/or policy guarantees for public access to information
16.a Strengthen relevant national institutions, including through international co-operation, for building capacity at all levels, in particular in developing countries, to prevent violence and combat terrorism and crime	16.a.1 Existence of independent national human rights institutions in compliance with the Paris Principles
16.b Promote and enforce non-discriminatory laws and policies for sustainable development	16.b.1 Proportion of population reporting having personally felt discriminated against or harassed in the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law

Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

17.1 Strengthen domestic resource mobilization, including through international support to developing countries, to improve domestic capacity for tax and other revenue collection	17.1.1 Total government revenue as a proportion of GDP, by source 17.1.2 Proportion of domestic budget funded by domestic taxes
--	--

Goal 16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
16.3 Promote the rule of law at the national and international levels and ensure equal access to justice for all	16.3.1 Proportion of victims of violence in the previous 12 months who reported their victimization to competent authorities or other officially recognized conflict resolution mechanisms 16.3.2 Unsentenced detainees as a proportion of overall prison population
16.4 By 2030, significantly reduce illicit financial and arms flows, strengthen the recovery and return of stolen assets and combat all forms of organized crime	16.4.1 Total value of inward and outward illicit financial flows (in current United States dollars) 16.4.2 Proportion of seized small arms and light weapons that are recorded and traced, in accordance with international standards and legal instruments
16.5 Substantially reduce corruption and bribery in all their forms	16.5.1 Proportion of persons who had at least one contact with a public official and who paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials, during the previous 12 months 16.5.2 Proportion of businesses that had at least one contact with a public official and that paid a bribe to a public official, or were asked for a bribe by those public officials during the previous 12 months
16.6 Develop effective, accountable and transparent institutions at all levels	16.6.1 Primary government expenditures as a proportion of original approved budget, by sector (or by budget codes or similar) 16.6.2 Proportion of the population satisfied with their last experience of public services
16.7 Ensure responsive, inclusive, participatory and representative decision-making at all levels	16.7.1 Proportions of positions (by sex, age, persons with disabilities and population groups) in public institutions (national and local legislatures, public service, and judiciary) compared to national distributions 16.7.2 Proportion of population who believe decision-making is inclusive and responsive, by sex, age, disability and population group

Goal 15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
15.a Mobilize and significantly increase financial resources from all sources to conserve and sustainably use biodiversity and ecosystems	15.a.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems
15.b Mobilize significant resources from all sources and at all levels to finance sustainable forest management and provide adequate incentives to developing countries to advance such management, including for conservation and reforestation	15.b.1 Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems
15.c Enhance global support for efforts to combat poaching and trafficking of protected species, including by increasing the capacity of local communities to pursue sustainable livelihood opportunities	15.c.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked

Goal 16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

16.1 Significantly reduce all forms of violence and related death rates everywhere	16.1.1 Number of victims of intentional homicide per 100,000 population, by sex and age 16.1.2 Conflict-related deaths per 100,000 population, by sex, age and cause 16.1.3 Proportion of population subjected to physical, psychological or sexual violence in the previous 12 months 16.1.4 Proportion of population that feel safe walking alone around the area they live
16.2 End abuse, exploitation, trafficking and all forms of violence against and torture of children	16.2.1 Proportion of children aged 1-17 years who experienced any physical punishment and/or psychological aggression by caregivers in the past month 16.2.2 Number of victims of human trafficking per 100,000 population, by sex, age and form of exploitation 16.2.3 Proportion of young women and men aged 18-29 years who experienced sexual violence by age 18

Goal 15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
15.3 By 2030, combat desertification, restore degraded land and soil, including land affected by desertification, drought and floods, and strive to achieve a land degradation-neutral world	15.3.1 Proportion of land that is degraded over total land area
15.4 By 2030, ensure the conservation of mountain ecosystems, including their biodiversity, in order to enhance their capacity to provide benefits that are essential for sustainable development	15.4.1 Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity 15.4.2 Mountain Green Cover Index
15.5 Take urgent and significant action to reduce the degradation of natural habitats, halt the loss of biodiversity and, by 2020, protect and prevent the extinction of threatened species	15.5.1 Red List Index
15.6 Promote fair and equitable sharing of the benefits arising from the utilization of genetic resources and promote appropriate access to such resources, as internationally agreed	15.6.1 Number of countries that have adopted legislative, administrative and policy frameworks to ensure fair and equitable sharing of benefits
15.7 Take urgent action to end poaching and trafficking of protected species of flora and fauna and address both demand and supply of illegal wildlife products	15.7.1 Proportion of traded wildlife that was poached or illicitly trafficked
15.8 By 2020, introduce measures to prevent the introduction and significantly reduce the impact of invasive alien species on land and water ecosystems and control or eradicate the priority species	15.8.1 Proportion of countries adopting relevant national legislation and adequately resourcing the prevention or control of invasive alien species
15.9 By 2020, integrate ecosystem and biodiversity values into national and local planning, development processes, poverty reduction strategies and accounts	15.9.1 Progress towards national targets established in accordance with Aichi Biodiversity Target 2 of the Strategic Plan for Biodiversity 2011-2020

Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
14.a Increase scientific knowledge, develop research capacity and transfer marine technology, taking into account the Intergovernmental Oceanographic Commission Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology, in order to improve ocean health and to enhance the contribution of marine biodiversity to the development of developing countries, in particular small island developing States and least developed countries	14.a.1 Proportion of total research budget allocated to research in the field of marine technology
14.b Provide access for small-scale artisanal fishers to marine resources and markets	14.b.1 Progress by countries in the degree of application of a legal/regulatory/policy/institutional framework which recognizes and protects access rights for small-scale fisheries
14.c Enhance the conservation and sustainable use of oceans and their resources by implementing international law as reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea, which provides the legal framework for the conservation and sustainable use of oceans and their resources, as recalled in paragraph 158 of “The future we want”	14.c.1 Number of countries making progress in ratifying, accepting and implementing through legal, policy and institutional frameworks, ocean-related instruments that implement international law, as reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea, for the conservation and sustainable use of the oceans and their resources

Goal 15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

15.1 By 2020, ensure the conservation, restoration and sustainable use of terrestrial and inland freshwater ecosystems and their services, in particular forests, wetlands, mountains and dry lands, in line with obligations under international agreements	15.1.1 Forest area as a proportion of total land area 15.1.2 Proportion of important sites for terrestrial and freshwater biodiversity that are covered by protected areas, by ecosystem type
15.2 By 2020, promote the implementation of sustainable management of all types of forests, halt deforestation, restore degraded forests and substantially increase afforestation and reforestation globally	15.2.1 Progress towards sustainable forest management

Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
14.3 Minimize and address the impacts of ocean acidification, including through enhanced scientific cooperation at all levels	14.3.1 Average marine acidity (pH) measured at agreed suite of representative sampling stations
14.4 By 2020, effectively regulate harvesting and end overfishing, illegal, unreported and unregulated fishing and destructive fishing practices and implement science-based management plans, in order to restore fish stocks in the shortest time feasible, at least to levels that can produce maximum sustainable yield as determined by their biological characteristics	14.4.1 Proportion of fish stocks within biologically sustainable levels
14.5 By 2020, conserve at least 10 per cent of coastal and marine areas, consistent with national and international law and based on the best available scientific information	14.5.1 Coverage of protected areas in relation to marine areas
14.6 By 2020, prohibit certain forms of fisheries subsidies which contribute to overcapacity and overfishing, eliminate subsidies that contribute to illegal, unreported and unregulated fishing and refrain from introducing new such subsidies, recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing and least developed countries should be an integral part of the World Trade Organization fisheries subsidies negotiation	14.6.1 Progress by countries in the degree of implementation of international instruments aiming to combat illegal, unreported and unregulated fishing
14.7 By 2030, increase the economic benefits to small island developing States and least developed countries from the sustainable use of marine resources, including through sustainable management of fisheries, aquaculture and tourism	14.7.1 Sustainable fisheries as a percentage of GDP in small island developing States, least developed countries and all countries

Goal 13. Take urgent action to combat climate change and its impacts

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
13.3 Improve education, awareness-raising and human and institutional capacity on climate change mitigation, adaptation, impact reduction and early warning	13.3.1 Number of countries that have integrated mitigation, adaptation, impact reduction and early warning into primary, secondary and tertiary curricula 13.3.2 Number of countries that have communicated the strengthening of institutional, systemic and individual capacity-building to implement adaptation, mitigation and technology transfer, and development actions
13.a Implement the commitment undertaken by developed-country parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change to a goal of mobilizing jointly \$100 billion annually by 2020 from all sources to address the needs of developing countries in the context of meaningful mitigation actions and transparency on implementation and fully operationalize the Green Climate Fund through its capitalization as soon as possible	13.a.1 Mobilized amount of United States dollars per year starting in 2020 accountable towards the \$100 billion commitment
13.b Promote mechanisms for raising capacity for effective climate change-related planning and management in least developed countries and small island developing States, including focusing on women, youth and local and marginalized communities	13.b.1 Number of least developed countries and small island developing States that are receiving specialized support, and amount of support, including finance, technology and capacity-building, for mechanisms for raising capacities for effective climate change-related planning and management, including focusing on women, youth and local and marginalized communities

Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

14.1 By 2025, prevent and significantly reduce marine pollution of all kinds, in particular from land-based activities, including marine debris and nutrient pollution	14.1.1 Index of coastal eutrophication and floating plastic debris density
14.2 By 2020, sustainably manage and protect marine and coastal ecosystems to avoid significant adverse impacts, including by strengthening their resilience, and take action for their restoration in order to achieve healthy and productive oceans	14.2.1 Proportion of national exclusive economic zones managed using ecosystem-based approaches

Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
12.b Develop and implement tools to monitor sustainable development impacts for sustainable tourism that creates jobs and promotes local culture and products	12.b.1 Number of sustainable tourism strategies or policies and implemented action plans with agreed monitoring and evaluation tools
12.c Rationalize inefficient fossil-fuel subsidies that encourage wasteful consumption by removing market distortions, in accordance with national circumstances, including by restructuring taxation and phasing out those harmful subsidies, where they exist, to reflect their environmental impacts, taking fully into account the specific needs and conditions of developing countries and minimizing the possible adverse impacts on their development in a manner that protects the poor and the affected communities	12.c.1 Amount of fossil-fuel subsidies per unit of GDP (production and consumption) and as a proportion of total national expenditure on fossil fuels

Goal 13. Take urgent action to combat climate change and its impacts^b

13.1 Strengthen resilience and adaptive capacity to climate-related hazards and natural disasters in all countries	13.1.1 Number of countries with national and local disaster risk reduction strategies ^a 13.1.2 Number of deaths, missing persons and persons affected by disaster per 100,000 people ^a
13.2 Integrate climate change measures into national policies, strategies and planning	13.2.1 Number of countries that have communicated the establishment or operationalization of an integrated policy/strategy/plan which increases their ability to adapt to the adverse impacts of climate change, and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development in a manner that does not threaten food production (including a national adaptation plan, nationally determined contribution, national communication, biennial update report or other)

^b-Acknowledging that the United Nations Framework Convention on Climate Change is the primary international, intergovernmental forum for negotiating the global response to climate change.

Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
12.2 By 2030, achieve the sustainable management and efficient use of natural resources	12.2.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP 12.2.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP
12.3 By 2030, halve per capita global food waste at the retail and consumer levels and reduce food losses along production and supply chains, including post-harvest losses	12.3.1 Global food loss index
12.4 By 2020, achieve the environmentally sound management of chemicals and all wastes throughout their life cycle, in accordance with agreed international frameworks, and significantly reduce their release to air, water and soil in order to minimize their adverse impacts on human health and the environment	12.4.1 Number of parties to international multi-lateral environmental agreements on hazardous waste, and other chemicals that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement 12.4.2 Hazardous waste generated per capita and proportion of hazardous waste treated, by type of treatment
12.5 By 2030, substantially reduce waste generation through prevention, reduction, recycling and reuse	12.5.1 National recycling rate, tons of material recycled
12.6 Encourage companies, especially large and transnational companies, to adopt sustainable practices and to integrate sustainability information into their reporting cycle	12.6.1 Number of companies publishing sustainability reports
12.7 Promote public procurement practices that are sustainable, in accordance with national policies and priorities	12.7.1 Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans
12.8 By 2030, ensure that people everywhere have the relevant information and awareness for sustainable development and lifestyles in harmony with nature	12.8.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development (including climate change education) are mainstreamed in (a) national education policies; (b) curricula; (c) teacher education; and (d) student assessment
12.a Support developing countries to strengthen their scientific and technological capacity to move towards more sustainable patterns of consumption and production	12.a.1 Amount of support to developing countries on research and development for sustainable consumption and production and environmentally sound technologies

Goal 11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
<p>11.7 By 2030, provide universal access to safe, inclusive and accessible, green and public spaces, in particular for women and children, older persons and persons with disabilities</p>	<p>11.7.1 Average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, by sex, age and persons with disabilities</p> <p>11.7.2 Proportion of persons victim of physical or sexual harassment, by sex, age, disability status and place of occurrence, in the previous 12 months</p>
<p>11.a Support positive economic, social and environmental links between urban, peri-urban and rural areas by strengthening national and regional development planning</p>	<p>11.a.1 Proportion of population living in cities that implement urban and regional development plans integrating population projections and resource needs, by size of city</p>
<p>11.b By 2020, substantially increase the number of cities and human settlements adopting and implementing integrated policies and plans towards inclusion, resource efficiency, mitigation and adaptation to climate change, resilience to disasters, and develop and implement, in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030, holistic disaster risk management at all levels</p>	<p>11.b.1 Proportion of local governments that adopt and implement local disaster risk reduction strategies in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030^a</p> <p>11.b.2 Number of countries with national and local disaster risk reduction strategies^a</p>
<p>11.c Support least developed countries, including through financial and technical assistance, in building sustainable and resilient buildings utilizing local materials</p>	<p>11.c.1 Proportion of financial support to the least developed countries that is allocated to the construction and retrofitting of sustainable, resilient and resource-efficient buildings utilizing local materials</p>

Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

<p>12.1 Implement the 10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production Patterns, all countries taking action, with developed countries taking the lead, taking into account the development and capabilities of developing countries</p>	<p>12.1.1 Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or a target into national policies</p>
---	--

Goal 11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
11.1 By 2030, ensure access for all to adequate, safe and affordable housing and basic services and upgrade slums	11.1.1 Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing
11.2 By 2030, provide access to safe, affordable, accessible and sustainable transport systems for all, improving road safety, notably by expanding public transport, with special attention to the needs of those in vulnerable situations, women, children, persons with disabilities and older persons	11.2.1 Proportion of population that has convenient access to public transport, by sex, age and persons with disabilities
11.3 By 2030, enhance inclusive and sustainable urbanization and capacity for participatory, integrated and sustainable human settlement planning and management in all countries	11.3.1 Ratio of land consumption rate to population growth rate 11.3.2 Proportion of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management that operate regularly and democratically
11.4 Strengthen efforts to protect and safeguard the world's cultural and natural heritage	11.4.1 Total expenditure (public and private) per capita spent on the preservation, protection and conservation of all cultural and natural heritage, by type of heritage (cultural, natural, mixed and World Heritage Centre designation), level of government (national, regional and local/municipal), type of expenditure (operating expenditure/investment) and type of private funding (donations in kind, private non-profit sector and sponsorship)
11.5 By 2030, significantly reduce the number of deaths and the number of people affected and substantially decrease the direct economic losses relative to global gross domestic product caused by disasters, including water-related disasters, with a focus on protecting the poor and people in vulnerable situations	11.5.1 Number of deaths, missing persons and persons affected by disaster per 100,000 people ^a 11.5.2 Direct disaster economic loss in relation to global GDP, including disaster damage to critical infrastructure and disruption of basic services ^a
11.6 By 2030, reduce the adverse per capita environmental impact of cities, including by paying special attention to air quality and municipal and other waste management	11.6.1 Proportion of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge out of total urban solid waste generated, by cities 11.6.2 Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted)

Goal 10. Reduce inequality within and among countries

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
10.5 Improve the regulation and monitoring of global financial markets and institutions and strengthen the implementation of such regulations	10.5.1 Financial Soundness Indicators
10.6 Ensure enhanced representation and voice for developing countries in decision-making in global international economic and financial institutions in order to deliver more effective, credible, accountable and legitimate institutions	10.6.1 Proportion of members and voting rights of developing countries in international organizations
10.7 Facilitate orderly, safe, regular and responsible migration and mobility of people, including through the implementation of planned and well-managed migration policies	10.7.1 Recruitment cost borne by employee as a proportion of yearly income earned in country of destination 10.7.2 Number of countries that have implemented well-managed migration policies
10.a Implement the principle of special and differential treatment for developing countries, in particular least developed countries, in accordance with World Trade Organization agreements	10.a.1 Proportion of tariff lines applied to imports from least developed countries and developing countries with zero-tariff
10.b Encourage official development assistance and financial flows, including foreign direct investment, to States where the need is greatest, in particular least developed countries, African countries, small island developing States and landlocked developing countries, in accordance with their national plans and programs	10.b.1 Total resource flows for development, by recipient and donor countries and type of flow (e.g. official development assistance, foreign direct investment and other flows)
10.c By 2030, reduce to less than 3 per cent the transaction costs of migrant remittances and eliminate remittance corridors with costs higher than 5 per cent	10.c.1 Remittance costs as a proportion of the amount remitted

Goal 9. Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
9.a Facilitate sustainable and resilient infrastructure development in developing countries through enhanced financial, technological and technical support to African countries, least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States	9.a.1 Total official international support (official development assistance plus other official flows) to infrastructure
9.b Support domestic technology development, research and innovation in developing countries, including by ensuring a conducive policy environment for, inter alia, industrial diversification and value addition to commodities	9.b.1 Proportion of medium and high-tech industry value added in total value added
9.c Significantly increase access to information and communications technology and strive to provide universal and affordable access to the Internet in least developed countries by 2020	9.c.1 Proportion of population covered by a mobile network, by technology

Goal 10. Reduce inequality within and among countries

10.1 By 2030, progressively achieve and sustain income growth of the bottom 40 per cent of the population at a rate higher than the national average	10.1.1 Growth rates of household expenditure or income per capita among the bottom 40 per cent of the population and the total population
10.2 By 2030, empower and promote the social, economic and political inclusion of all, irrespective of age, sex, disability, race, ethnicity, origin, religion or economic or other status	10.2.1 Proportion of people living below 50 per cent of median income, by age, sex and persons with disabilities
10.3 Ensure equal opportunity and reduce inequalities of outcome, including by eliminating discriminatory laws, policies and practices and promoting appropriate legislation, policies and action in this regard	10.3.1 Proportion of the population reporting having personally felt discriminated against or harassed within the previous 12 months on the basis of a ground of discrimination prohibited under international human rights law
10.4 Adopt policies, especially fiscal, wage and social protection policies, and progressively achieve greater equality	10.4.1 Labour share of GDP, comprising wages and social protection transfers

Goal 9. Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
9.1 Develop quality, reliable, sustainable and resilient infrastructure, including regional and trans-border infrastructure, to support economic development and human well-being, with a focus on affordable and equitable access for all	9.1.1 Proportion of the rural population who live within 2 km of an all-season road 9.1.2 Passenger and freight volumes, by mode of transport
9.2 Promote inclusive and sustainable industrialization and, by 2030, significantly raise industry's share of employment and gross domestic product, in line with national circumstances, and double its share in least developed countries	9.2.1 Manufacturing value added as a proportion of GDP and per capita 9.2.2 Manufacturing employment as a proportion of total employment
9.3 Increase the access of small-scale industrial and other enterprises, in particular in developing countries, to financial services, including affordable credit, and their integration into value chains and markets	9.3.1 Proportion of small-scale industries in total industry value added 9.3.2 Proportion of small-scale industries with a loan or line of credit
9.4 By 2030, upgrade infrastructure and retrofit industries to make them sustainable, with increased resource-use efficiency and greater adoption of clean and environmentally sound technologies and industrial processes, with all countries taking action in accordance with their respective capabilities	9.4.1 CO ₂ emission per unit of value added
9.5 Enhance scientific research, upgrade the technological capabilities of industrial sectors in all countries, in particular developing countries, including, by 2030, encouraging innovation and substantially increasing the number of research and development workers per 1 million people and public and private research and development spending	9.5.1 Research and development expenditure as a proportion of GDP 9.5.2 Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants

Goal 8. Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
8.6 By 2020, substantially reduce the proportion of youth not in employment, education or training	8.6.1 Proportion of youth (aged 15-24) not in education, employment or training
8.7 Take immediate and effective measures to eradicate forced labour, end modern slavery and human trafficking and secure the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, including recruitment and use of child soldiers, and by 2025 end child labour in all its forms	8.7.1 Proportion and number of children aged 5-17 engaged in child labour, by sex and age
8.8 Protect labour rights and promote safe and secure working environments for all workers, including migrant workers, in particular women migrants, and those in precarious employment	8.8.1 Frequency rates of fatal and non-fatal occupational injuries, by sex and migrant status 8.8.2 Increase in national compliance of labour rights (freedom of association and collective bargaining) based on International Labour Organization (ILO) textual sources and national legislation, by sex and migrant status
8.9 By 2030, devise and implement policies to promote sustainable tourism that creates jobs and promotes local culture and products	8.9.1 Tourism direct GDP as a proportion of total GDP and in growth rate 8.9.2 Number of jobs in tourism industries as a proportion of total jobs and growth rate of jobs, by sex
8.10 Strengthen the capacity of domestic financial institutions to encourage and expand access to banking, insurance and financial services for all	8.10.1 Number of commercial bank branches and automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults 8.10.2 Proportion of adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile money service provider
8.a Increase Aid for Trade support for developing countries, in particular least developed countries, including through the Enhanced Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance to Least Developed Countries	8.a.1 Aid for Trade commitments and disbursements
8.b By 2020, develop and operationalize a global strategy for youth employment and implement the Global Jobs Pact of the International Labour Organization	8.b.1 Total government spending in social protection and employment programmes as a Proportion of the national budgets and GDP

Goal 7. Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
7.b By 2030, expand infrastructure and upgrade technology for supplying modern and sustainable energy services for all in developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and landlocked developing countries, in accordance with their respective programmes of support	7.b.1 Investments in energy efficiency as a percentage of GDP and the amount of foreign direct investment in financial transfer for infrastructure and technology to sustainable development services

Goal 8. Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

8.1 Sustain per capita economic growth in accordance with national circumstances and, in particular, at least 7 per cent gross domestic product growth per annum in the least developed countries	8.1.1 Annual growth rate of real GDP per capita
8.2 Achieve higher levels of economic productivity through diversification, technological upgrading and innovation, including through a focus on high-value added and labour-intensive sectors	8.2.1 Annual growth rate of real GDP per employed person
8.3 Promote development-oriented policies that support productive activities, decent job creation, entrepreneurship, creativity and innovation, and encourage the formalization and growth of micro-, small- and medium-sized enterprises, including through access to financial services	8.3.1 Proportion of informal employment in non-agriculture employment, by sex
8.4 Improve progressively, through 2030, global resource efficiency in consumption and production and endeavor to decouple economic growth from environmental degradation, in accordance with the 10-Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production, with developed countries taking the lead	8.4.1 Material footprint, material footprint per capita, and material footprint per GDP 8.4.2 Domestic material consumption, domestic material consumption per capita, and domestic material consumption per GDP
8.5 By 2030, achieve full and productive employment and decent work for all women and men, including for young people and persons with disabilities, and equal pay for work of equal value	8.5.1 Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age group and persons with disabilities 8.5.2 Unemployment rate, by sex, age group and persons with disabilities

Goal 6. Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
6.5 By 2030, implement integrated water resources management at all levels, including through trans boundary cooperation as appropriate	6.5.1 Degree of integrated water resources management implementation (0-100) 6.5.2 Proportion of transboundary basin area with an operational arrangement for water cooperation
6.6 By 2020, protect and restore water-related ecosystems, including mountains, forests, wetlands, rivers, aquifers and lakes	6.6.1 change in the extent of water-related ecosystems over time
6.a By 2030, expand international cooperation and capacity-building support to developing countries in water-and sanitation-related activities and programmes, including water harvesting, desalination, water efficiency, wastewater treatment, recycling and reuse technologies	6.a.1 Amount of water-and sanitation-related official development assistance that is part of a government coordinated spending plan
6.b Support and strengthen the participation of local communities in improving water and sanitation management	6.b.1 Proportion of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management

Goal 7. Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

7.1 By 2030, ensure universal access to affordable, reliable and modern energy services	7.1.1 Proportion of population with access to electricity 7.1.2 Proportion of population with primary reliance on clean fuels and technology
7.2 By 2030, increase substantially the share of renewable energy in the global energy mix	7.2.1 Renewable energy share in the total final energy consumption
7.3 By 2030, double the global rate of improvement in energy efficiency	7.3.1 Energy intensity measured in terms of primary energy and gross domestic product (GDP)
7.a By 2030, enhance international cooperation to facilitate access to clean energy research and technology, including renewable energy, energy efficiency and advanced and cleaner fossil-fuel technology, and promote investment in energy infrastructure and clean energy technology	7.a.1 Mobilized amount of United States dollars per year starting in 2020 accountable towards the \$100 billion commitment

Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
5.a Undertake reforms to give women equal rights to economic resources, as well as access to ownership and control over land and other forms of property, financial services, inheritance and natural resources, in accordance with national laws	5.a.1 (a) Percentage of people with ownership or secure rights over agricultural land (out of total agricultural population), by sex; and (b) share of women among owners or rights-bearers of agricultural land, by type of tenure 5.a.2 Proportion of countries where the legal framework (including customary law) guarantees women's equal rights to land ownership and/or control
5.b Enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology, to promote the empowerment of women	5.b.1 Proportion of individuals who own a mobile telephone, by sex
5.c Adopt and strengthen sound policies and enforceable legislation for the promotion of gender equality and the empowerment of all women and girls at all levels	5.c.1 Proportion of countries with systems to track and make public allocations for gender equality and women's empowerment

Goal 6. Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

6.1 By 2030, achieve universal and equitable access to safe and affordable drinking water for all	6.1.1 Proportion of population using safely managed drinking water services
6.2 By 2030, achieve access to adequate and equitable sanitation and hygiene for all and end open defecation, paying special attention to the needs of women and girls and those in vulnerable situations	6.2.1 Proportion of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water
6.3 By 2030, improve water quality by reducing pollution, eliminating dumping and minimizing release of hazardous chemicals and materials, halving the proportion of untreated wastewater and substantially increasing recycling and safe reuse globally	6.3.1 Proportion of wastewater safely treated 6.3.2 Proportion of bodies of water with good ambient water quality
6.4 By 2030, substantially increase water-use efficiency across all sectors and ensure sustainable withdrawals and supply of freshwater to address water scarcity and substantially reduce the number of people suffering from water scarcity	6.4.1 Proportion change in water use efficiency over time 6.4.2 Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources

Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
5.1 End all forms of discrimination against all women and girls everywhere	5.1.1 Whether or not legal frameworks are in place to promote, enforce and monitor equality and non-discrimination on the basis of sex
5.2 Eliminate all forms of violence against all women and girls in the public and private spheres, including trafficking and sexual and other types of exploitation	5.2.1 Proportion of ever-partnered women and girls aged 15 years and older subjected to physical, sexual or psychological violence by a current or former intimate partner in the previous 12 months, by form of violence and by age 5.2.2 Proportion of women and girls aged 15 years and older subjected to sexual violence by persons other than an intimate partner in the previous 12 months, by age and place of occurrence
5.3 Eliminate all harmful practices, such as child, early and forced marriage and female genital mutilation	5.3.1 Proportion of women aged 20-24 who were married or in a union before age 15 and before age 18 5.3.2 Proportion of girls and women aged 15-49 who have undergone female genital mutilation/cutting, by age
5.4 Recognize and value unpaid care and domestic work through the provision of public services, infrastructure and social protection policies and the promotion of shared responsibility within the household and the family as nationally appropriate	5.4.1 Proportion of time spent on unpaid domestic and care work, by sex, age group and location
5.5 Ensure women's full and effective participation and equal opportunities for leadership at all levels of decision-making in political, economic and public life	5.5.1 Proportion of seats held by women in national parliaments and local governments 5.5.2 Proportion of women in managerial positions
5.6 Ensure universal access to sexual and reproductive health and reproductive rights as agreed in accordance with the Programme of Action of the International Conference on Population and Development and the Beijing Platform for Action and the outcome documents of their review conferences	5.6.1 Proportion of women aged 15-49 who make their own informed decisions regarding sexual relations, contraceptive use and reproductive health care 5.6.2 Number of countries with laws and regulations that guarantee women aged 15-49 access to sexual and reproductive health care, information and education

Goal 4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
4.6 By 2030, ensure that all youth and a substantial proportion of adults, both men and women, achieve literacy and numeracy	4.6.1 Percentage of population in a given age group achieving at least a fixed level of proficiency in functional (a) literacy and (b) numeracy skills, by sex
4.7 By 2030, ensure that all learners acquire the knowledge and skills needed to promote sustainable development, including, among others, through education for sustainable development and sustainable lifestyles, human rights, gender equality, promotion of a culture of peace and non-violence, global citizenship and appreciation of cultural diversity and of culture's contribution to sustainable development	4.7.1 Extent to which (i) global citizenship education and (ii) education for sustainable development, including gender equality and human rights, are mainstreamed at all levels in: (a) national education policies, (b) curricula, (c) teacher education and (d) student assessment
4.a Build and upgrade education facilities that are child, disability and gender sensitive and provide safe, non-violent, inclusive and effective learning environments for all	4.a.1 Proportion of schools with access to: (a) electricity; (b) the Internet for pedagogical purposes; (c) computers for pedagogical purposes; (d) adapted infrastructure and materials for students with disabilities; (e) single-sex basic sanitation facilities; and (f) basic hand washing facilities (as per the Water, Sanitation and Hygiene for All (WASH) indicator definitions)
4.b By 2020, substantially expand globally the number of scholarships available to developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and African countries, for enrolment in higher education, including vocational training and information and communications technology, technical, engineering and scientific programmes, in developed countries and other developing countries	4.b.1 Volume of official development assistance flows for scholarships by sector and type of study
4.c By 2030, substantially increase the supply of qualified teachers, including through international cooperation for teacher training in developing countries, especially least developed countries and small island developing States	4.c.1 Proportion of teachers in: (a) pre-primary; (b) primary; (c) lower secondary; and (d) upper secondary education who have received at least the minimum organized teacher training (e.g. pedagogical training) pre-service or in-service required for teaching at the relevant level in a given country.

Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
3.c Substantially increase health financing and the recruitment, development, training and retention of the health workforce in developing countries, especially in least developed countries and small island developing States	3.c.1 Health worker density and distribution
3.d Strengthen the capacity of all countries, in particular developing countries, for early warning, risk reduction and management of national and global health risks	3.d.1 International Health Regulations (IHR) capacity and health emergency preparedness

Goal 4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

4.1 By 2030, ensure that all girls and boys complete free, equitable and quality primary and secondary education leading to relevant and effective learning outcomes	4.1.1 Proportion of children and young people: (a) in grades 2/3; (b) at the end of primary; and (c) at the end of lower secondary achieving at least a minimum proficiency level in (i) reading and (ii) mathematics, by sex
4.2 By 2030, ensure that all girls and boys have access to quality early childhood development, care and pre-primary education so that they are ready for primary education	4.2.1 Proportion of children under 5 years of age who are developmentally on track in health, learning and psychosocial well-being, by sex 4.2.2 Participation rate in organized learning (one year before the official primary entry age) , by sex
4.3 By 2030, ensure equal access for all women and men to affordable and quality technical, vocational and tertiary education, including university	4.3.1 Participation rate of youth and adults in formal and non-formal education and training in the previous 12 months ,by sex
4.4 By 2030, substantially increase the number of youth and adults who have relevant skills, including technical and vocational skills, for employment, decent jobs and entrepreneurship	4.4.1 Proportion of youth and adults with information and communications technology (ICT) skills, by type of skill
4.5 By 2030, eliminate gender disparities in education and ensure equal access to all levels of education and vocational training for the vulnerable, including persons with disabilities, indigenous peoples and children in vulnerable situations	4.5.1 Parity indices (female/male, rural/urban, bottom/top wealth quintile and others such as disability status, indigenous peoples and conflict-affected, as data become available) for all education indicators on this list that can be disaggregated

Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
<p>3.7 By 2030, ensure universal access to sexual and reproductive health-care services, including for family planning, information and education, and the integration of reproductive health into national strategies and programmes</p>	<p>3.7.1 Proportion of women of reproductive age (aged 15-49) who have their need for family planning satisfied with modern methods</p> <p>3.7.2 Adolescent birth rate (aged 10-14; aged 15-19) per 1,000 women in that age group</p>
<p>3.8 Achieve universal health coverage, including financial risk protection, access to quality essential health-care services and access to safe, effective, quality and affordable essential medicines and vaccines for all</p>	<p>3.8.1 Coverage of essential health services (defined as the average coverage of essential services based on tracer interventions that include reproductive, maternal, newborn and child health, infectious diseases, non-communicable diseases and service capacity and access, among the general and the most disadvantaged population)</p> <p>3.8.2 Number of people covered by health insurance or a public health system per 1,000 population</p>
<p>3.9 By 2030, substantially reduce the number of deaths and illnesses from hazardous chemicals and air, water and soil pollution and contamination</p>	<p>3.9.1 Mortality rate attributed to household and ambient air pollution</p> <p>3.9.2 Mortality rate attributed to unsafe water, unsafe sanitation and lack of hygiene (exposure to unsafe Water, Sanitation and Hygiene for All (WASH) services)</p> <p>3.9.3 Mortality rate attributed to unintentional poisoning</p>
<p>3.a Strengthen the implementation of the World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control in all countries, as appropriate</p>	<p>3.a.1 Age-standardized prevalence of current tobacco use among persons aged 15 years and older</p>
<p>3.b Support the research and development of vaccines and medicines for the communicable and non-communicable diseases that primarily affect developing countries, provide access to affordable essential medicines and vaccines, in accordance with the Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health, which affirms the right of developing countries to use to the full the provisions in the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights regarding flexibilities to protect public health, and, in particular, provide access to medicines for all</p>	<p>3.b.1 Proportion of the population with access to affordable medicines and vaccines on a sustainable basis</p> <p>3.b.2 Total net official development assistance to the medical research and basic health sectors</p>

Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
3.1 By 2030, reduce the global maternal mortality ratio to less than 70 per 100,000 live births	3.1.1 Maternal mortality ratio 3.1.2 Proportion of births attended by skilled health personnel
3.2 By 2030, end preventable deaths of newborns and children under 5 years of age, with all countries aiming to reduce neonatal mortality to at least as low as 12 per 1,000 live births and under-5 mortality to at least as low as 25 per 1,000 live births	3.2.1 Under five mortality rate 3.2.2 Neonatal mortality rate
3.3 By 2030, end the epidemics of AIDS, tuberculosis, malaria and neglected tropical diseases and combat hepatitis, water-borne diseases and other communicable diseases	3.3.1 Number of new HIV infections per 1,000 uninfected population, by sex, age and key populations 3.3.2 Tuberculosis incidence per 1,000 population 3.3.3 Malaria incidence per 1,000 population 3.3.4 Hepatitis B incidence per 100,000 population 3.3.5 Number of people requiring interventions against neglected tropical diseases
3.4 By 2030, reduce by one third premature mortality from non-communicable diseases through prevention and treatment and promote mental health and well-being	3.4.1 Mortality rate attributed to cardiovascular disease, cancer, diabetes or chronic respiratory disease 3.4.2 Suicide mortality rate
3.5 Strengthen the prevention and treatment of substance abuse, including narcotic drug abuse and harmful use of alcohol	3.5.1 Coverage of treatment interventions (pharmacological, psychosocial and rehabilitation and aftercare services) for substance use disorders 3.5.2 Harmful use of alcohol, defined according to the national context as alcohol per capita consumption (aged 15 years and older) within a calendar year in liters of pure alcohol
3.6 By 2020, halve the number of global deaths and injuries from road traffic accidents	3.6.1 Death rate due to road traffic injuries

Goal 2. End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
2.4 By 2030, ensure sustainable food production systems and implement resilient agricultural practices that increase productivity and production, that help maintain ecosystems, that strengthen capacity for adaptation to climate change, extreme weather, drought, flooding and other disasters and that progressively improve land and soil quality	2.4.1 Proportion of agricultural area under productive and sustainable agriculture
2.5 By 2020, maintain the genetic diversity of seeds, cultivated plants and farmed and domesticated animals and their related wild species, including through soundly managed and diversified seed and plant banks at the national, regional and international levels, and promote access to and fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of genetic resources and associated traditional knowledge, as internationally agreed	2.5.1 Number of plant and animal genetic resources for food and agriculture secured in either medium or long-term conservation facilities 2.5.2 Proportion of local breeds classified as being at risk, not-at-risk or at unknown level of risk of extinction
2.a Increase investment, including through enhanced international cooperation, in rural infrastructure, agricultural research and extension services, technology development and plant and livestock gene banks in order to enhance agricultural productive capacity in developing countries, in particular least developed countries	2.a.1 The agriculture orientation index for government expenditures 2.a.2 Total official flows (official development assistance plus other official flows) to the agriculture sector
2.b Correct and prevent trade restrictions and distortions in world agricultural markets, including through the parallel elimination of all forms of agricultural export subsidies and all export measures with equivalent effect, in accordance with the mandate of the Doha Development Round	2.b.1 Producer Support Estimate 2.b.2 Agricultural export subsidies
2.c Adopt measures to ensure the proper functioning of food commodity markets and their derivatives and facilitate timely access to market information, including on food reserves, in order to help limit extreme food price volatility	2.c.1 Indicator of food price anomalies

Goal 1. End poverty in all its forms everywhere

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
1.a Ensure significant mobilization of resources from a variety of sources, including through enhanced development cooperation, in order to provide adequate and predictable means for developing countries, in particular least developed countries, to implement programmes and policies to end poverty in all its dimensions	1.a.1 Proportion of resources allocated by the government directly to poverty reduction programmes 1.a.2 Proportion of total government spending on essential services (education, health and social protection)
1.b Create sound policy frameworks at the national, regional and international levels, based on pro-poor and gender-sensitive development strategies, to support accelerated investment in poverty eradication actions	1.b.1 Proportion of government recurrent and capital spending to sectors that disproportionately benefit women, the poor and vulnerable groups

Goal 2. End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

2.1 By 2030, end hunger and ensure access by all people, in particular the poor and people in vulnerable situations, including infants, to safe, nutritious and sufficient food all year round	2.1.1 Prevalence of undernourishment 2.1.2 Prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on the Food Insecurity Experience Scale (FIES)
2.2 By 2030, end all forms of malnutrition, including achieving, by 2025, the internationally agreed targets on stunting and wasting in children under 5 years of age, and address the nutritional needs of adolescent girls, pregnant and lactating women and older persons	2.2.1 Prevalence of stunting (height for age <-2 standard deviation from the median of the World Health Organization (WHO) Child Growth Standards) among children under 5 years of age 2.2.2 Prevalence of malnutrition (weight for height >+2 or <-2 standard deviation from the median of the WHO Child Growth Standards) among children under 5 years of age, by type (wasting and overweight)
2.3 By 2030, double the agricultural productivity and incomes of small-scale food producers, in particular women, indigenous peoples, family farmers, pastoralists and fishers, including through secure and equal access to land, other productive resources and inputs, knowledge, financial services, markets and opportunities for value addition and non-farm employment	2.3.1 Volume of production per labour unit by classes of farming/pastoral/forestry enterprise size 2.3.2 Average income of small-scale food producers, by sex and indigenous status

■ Sustainable Development Goal indicators

Sustainable Development Goal indicators should be disaggregated, where relevant, by income, sex, age, race, ethnicity, migratory status, disability and geographic location, or other characteristics, in accordance with the Fundamental Principles of Official Statistics (General Assembly resolution 68/261).

Goal 1. End poverty in all its forms everywhere

Goals and targets (from the 2030 Agenda)	Indicators
1.1 By 2030, eradicate extreme poverty for all people everywhere, currently measured as people living on less than \$1.25 a day	1.1.1 Proportion of population below the international poverty line, by sex, age, employment status and geographical location (urban/rural)
1.2 By 2030, reduce at least by half the proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions	1.2.1 Proportion of population living below the national poverty line, by sex and age 1.2.2 Proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions
1.3 Implement nationally appropriate social protection systems and measures for all, including floors, and by 2030 achieve substantial coverage of the poor and the vulnerable	1.3.1 Percentage of the population covered by social protection floors/systems, disaggregated by sex, and distinguishing children, the unemployed, old-age persons, persons with disabilities, pregnant women/ newborns, work injury victims, the poor and the vulnerable
1.4 By 2030, ensure that all men and women, in particular the poor and the vulnerable, have equal rights to economic resources, as well as access to basic services, ownership and control over land and other forms of property, inheritance, natural resources, appropriate new technology and financial services, including microfinance	1.4.1 Proportion of population living in households with access to basic services 1.4.2 Proportion of total adult population with secure tenure rights to land, with legally recognized documentation and who perceive their rights to land as secure, by sex and by type of tenure
1.5 By 2030, build the resilience of the poor and those in vulnerable situations and reduce their exposure and vulnerability to climate-related extreme events and other economic, social and environmental shocks and disasters	1.5.1 Number of deaths, missing persons and persons affected by disaster per 100,000 people ^a 1.5.2 Direct disaster economic loss in relation to global gross domestic product (GDP) ^a 1.5.3 Number of countries with national and local disaster risk reduction strategies ^a

a - An open-ended intergovernmental expert working group on indicators and terminology relating to disaster risk reduction established by the General Assembly (resolution 69/284) is developing a set of indicators to measure global progress in the implementation of the Sendai Framework. These indicators will eventually reflect the agreements on the Sendai Framework indicators.

Instruments mentioned in the section entitled “Sustainable Development Goals and targets”

World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control (United Nations, Treaty Series, vol. 2302, No. 41032)

Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030 (resolution 69/283, annex II)

United Nations Convention on the Law of the Sea (United Nations, Treaty Series, vol. 1833, No. 31363)

“The future we want” (resolution 66/288, annex)

high-level political forum will provide high-level political guidance on the Agenda and its implementation, identify progress and emerging challenges and mobilize further actions to accelerate implementation. The next high-level political forum under the auspices of the General Assembly will be held in 2019, with the cycle of meetings thus reset, in order to maximize coherence with the quadrennial comprehensive policy review process.

88. We also stress the importance of system-wide strategic planning, implementation and reporting in order to ensure coherent and integrated support to the implementation of the new Agenda by the United Nations development system. The relevant governing bodies should take action to review such support to implementation and to report on progress and obstacles. We welcome the ongoing dialogue in the Economic and Social Council on the longer-term positioning of the United Nations development system and look forward to taking action on these issues, as appropriate.

89. The high-level political forum will support participation in follow-up and review processes by the major groups and other relevant stakeholders in line with resolution 67/290. We call upon those actors to report on their contribution to the implementation of the Agenda.

90. We request the Secretary-General, in consultation with Member States, to prepare a report, for consideration at the seventieth session of the General Assembly in preparation for the 2016 meeting of the high-level political forum, which outlines critical milestones towards coherent, efficient and inclusive follow-up and review at the global level. The report should include a proposal on the organizational arrangements for State-led reviews at the high-level political forum under the auspices of the Economic and Social Council, including recommendations on voluntary common reporting guidelines. It should clarify institutional responsibilities and provide guidance on annual themes, on a sequence of thematic reviews, and on options for periodic reviews for the high-level political forum.

91. We reaffirm our unwavering commitment to achieving this Agenda and utilizing it to the full to transform our world for the better by 2030.

4th plenary meeting
25 September 2015

information collected at the regional level. The high-level political forum will also be informed by the *Global Sustainable Development Report*, which shall strengthen the science-policy interface and could provide a strong evidence-based instrument to support policymakers in promoting poverty eradication and sustainable development. We invite the President of the Economic and Social Council to conduct a process of consultations on the scope, methodology and frequency of the global report as well as its relation to the progress report, the outcome of which should be reflected in the ministerial declaration of the session of the high-level political forum in 2016.

84. The high-level political forum, under the auspices of the Economic and Social Council, shall carry out regular reviews, in line with General Assembly resolution 67/290 of 9 July 2013. Reviews will be voluntary, while encouraging reporting, and include developed and developing countries as well as relevant United Nations entities and other stakeholders, including civil society and the private sector. They shall be State-led, involving ministerial and other relevant high-level participants. They shall provide a platform for partnerships, including through the participation of major groups and other relevant stakeholders.

85. Thematic reviews of progress on the Sustainable Development Goals, including cross-cutting issues, will also take place at the high-level political forum. These will be supported by reviews by the functional commissions of the Economic and Social Council and other intergovernmental bodies and forums which should reflect the integrated nature of the Goals as well as the interlinkages between them. They will engage all relevant stakeholders and, where possible, feed into, and be aligned with, the cycle of the high-level political forum.

86. We welcome, as outlined in the Addis Ababa Action Agenda, the dedicated follow-up and review for the financing for development outcomes as well as all the means of implementation of the Sustainable Development Goals which is integrated with the follow-up and review framework of this Agenda. The intergovernmentally agreed conclusions and recommendations of the annual Economic and Social Council forum on financing for development will be fed into the overall follow-up and review of the implementation of this Agenda in the high-level political forum.

87. Meeting every four years under the auspices of the General Assembly, the

other institutions can also support these processes.

Regional level

80. Follow-up and review at the regional and subregional levels can, as appropriate, provide useful opportunities for peer learning, including through voluntary reviews, sharing of best practices and discussion on shared targets. We welcome in this respect the cooperation of regional and subregional commissions and organizations. Inclusive regional processes will draw on national level reviews and contribute to follow-up and review at the global level, including at the high-level political forum on sustainable development.

81. Recognizing the importance of building on existing follow-up and review mechanisms at the regional level and allowing adequate policy space, we encourage all Member States to identify the most suitable regional forum in which to engage. United Nations regional commissions are encouraged to continue supporting Member States in this regard.

Global level

82. The high-level political forum will have a central role in overseeing a network of follow-up and review processes at the global level, working coherently with the General Assembly, the Economic and Social Council and other relevant organs and forums, in accordance with existing mandates. It will facilitate sharing of experiences, including successes, challenges and lessons learned, and provide political leadership, guidance and recommendations for follow-up. It will promote system-wide coherence and coordination of sustainable development policies. It should ensure that the Agenda remains relevant and ambitious and should focus on the assessment of progress, achievements and challenges faced by developed and developing countries as well as new and emerging issues. Effective linkages will be made with the follow-up and review arrangements of all relevant United Nations conferences and processes, including on least developed countries, small island developing States and landlocked developing countries.

83. Follow-up and review at the high-level political forum will be informed by an annual progress report on the Sustainable Development Goals to be prepared by the Secretary-General in cooperation with the United Nations system, based on the global indicator framework and data produced by national statistical systems and

work, to be developed by the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators, will be agreed by the Statistical Commission by March 2016 and adopted thereafter by the Economic and Social Council and the General Assembly, in line with existing mandates. This framework will be simple yet robust, address all Sustainable Development Goals and targets, including for means of implementation, and preserve the political balance, integration and ambition contained therein.

76. We will support developing countries, particularly African countries, least developed countries, small island developing States and landlocked developing countries, in strengthening the capacity of national statistical offices and data systems to ensure access to high-quality, timely, reliable and disaggregated data. We will promote transparent and accountable scaling-up of appropriate public-private cooperation to exploit the contribution to be made by a wide range of data, including earth observation and geospatial information, while ensuring national ownership in supporting and tracking progress.

77. We commit to fully engage in conducting regular and inclusive reviews of progress at the subnational, national, regional and global levels. We will draw as far as possible on the existing network of follow-up and review institutions and mechanisms. National reports will allow assessments of progress and identify challenges at the regional and global level. Along with regional dialogues and global reviews, they will inform recommendations for follow-up at various levels.

National level

78. We encourage all Member States to develop as soon as practicable ambitious national responses to the overall implementation of this Agenda. These can support the transition to the Sustainable Development Goals and build on existing planning instruments, such as national development and sustainable development strategies, as appropriate.

79. We also encourage Member States to conduct regular and inclusive reviews of progress at the national and subnational levels which are country-led and country-driven. Such reviews should draw on contributions from indigenous peoples, civil society, the private sector and other stakeholders, in line with national circumstances, policies and priorities. National parliaments as well as

(c) They will maintain a longer-term orientation, identify achievements, challenges, gaps and critical success factors and support countries in making informed policy choices. They will help to mobilize the necessary means of implementation and partnerships, support the identification of solutions and best practices and promote the coordination and effectiveness of the international development system.

(d) They will be open, inclusive, participatory and transparent for all people and will support reporting by all relevant stakeholders.

(e) They will be people-centred, gender-sensitive, respect human rights and have a particular focus on the poorest, most vulnerable and those furthest behind.

(f) They will build on existing platforms and processes, where these exist, avoid duplication and respond to national circumstances, capacities, needs and priorities. They will evolve over time, taking into account emerging issues and the development of new methodologies, and will minimize the reporting burden on national administrations.

(g) They will be rigorous and based on evidence, informed by country-led evaluations and data which is high-quality, accessible, timely, reliable and disaggregated by income, sex, age, race, ethnicity, migration status, disability and geographic location and other characteristics relevant in national contexts.

(h) They will require enhanced capacity-building support for developing countries, including the strengthening of national data systems and evaluation programmes, particularly in African countries, least developed countries, small island developing States, landlocked developing countries and middle-income countries.

(i) They will benefit from the active support of the United Nations system and other multilateral institutions.

75. The Goals and targets will be followed up and reviewed using a set of global indicators. These will be complemented by indicators at the regional and national levels which will be developed by Member States, in addition to the outcomes of work undertaken for the development of the baselines for those targets where national and global baseline data does not yet exist. The global indicator frame-

- The meetings of the high-level political forum will be informed by the summary of the multi-stakeholder forum. The themes for the subsequent multi-stakeholder forum on science, technology and innovation for the Sustainable Development Goals will be considered by the high-level political forum on sustainable development, taking into account expert inputs from the task team.

71. We reiterate that this Agenda and the Sustainable Development Goals and targets, including the means of implementation, are universal, indivisible and interlinked.

■ Follow-up and review

72. We commit to engaging in systematic follow-up and review of the implementation of this Agenda over the next 15 years. A robust, voluntary, effective, participatory, transparent and integrated follow-up and review framework will make a vital contribution to implementation and will help countries to maximize and track progress in implementing this Agenda in order to ensure that no one is left behind.

73. Operating at the national, regional and global levels, it will promote accountability to our citizens, support effective international cooperation in achieving this Agenda and foster exchanges of best practices and mutual learning. It will mobilize support to overcome shared challenges and identify new and emerging issues. As this is a universal Agenda, mutual trust and understanding among all nations will be important.

74. Follow-up and review processes at all levels will be guided by the following principles:

(a) They will be voluntary and country-led, will take into account different national realities, capacities and levels of development and will respect policy space and priorities. As national ownership is key to achieving sustainable development, the outcome from national level processes will be the foundation for reviews at the regional and global levels, given that the global review will be primarily based on national official data sources.

(b) They will track progress in implementing the universal Goals and targets, including the means of implementation, in all countries in a manner which respects their universal, integrated and interrelated nature and the three dimensions of sustainable development.

- The online platform will be used to establish a comprehensive mapping of, and serve as a gateway for, information on existing science, technology and innovation initiatives, mechanisms and programmes, within and beyond the United Nations. The online platform will facilitate access to information, knowledge and experience, as well as best practices and lessons learned, on science, technology and innovation facilitation initiatives and policies. The online platform will also facilitate the dissemination of relevant open access scientific publications generated worldwide. The online platform will be developed on the basis of an independent technical assessment which will take into account best practices and lessons learned from other initiatives, within and beyond the United Nations, in order to ensure that it will complement, facilitate access to and provide adequate information on existing science, technology and innovation platforms, avoiding duplications and enhancing synergies.

- The multi-stakeholder forum on science, technology and innovation for the Sustainable Development Goals will be convened once a year, for a period of two days, to discuss science, technology and innovation cooperation around thematic areas for the implementation of the Sustainable Development Goals, congregating all relevant stakeholders to actively contribute in their area of expertise. The forum will provide a venue for facilitating interaction, match-making and the establishment of networks between relevant stakeholders and multi-stakeholder partnerships in order to identify and examine technology needs and gaps, including on scientific cooperation, innovation and capacity-building, and also in order to help to facilitate development, transfer and dissemination of relevant technologies for the Sustainable Development Goals. The meetings of the forum will be convened by the President of the Economic and Social Council before the meeting of the high-level political forum under the auspices of the Council or, alternatively, in conjunction with other forums or conferences, as appropriate, taking into account the theme to be considered and on the basis of a collaboration with the organizers of the other forums or conferences. The meetings of the forum will be co-chaired by two Member States and will result in a summary of discussions elaborated by the two co-Chairs, as an input to the meetings of the high-level political forum, in the context of the follow-up and review of the implementation of the post 2015 development agenda.

way that does not undermine a country’s debt sustainability. We will support the maintenance of debt sustainability of those countries that have received debt relief and achieved sustainable debt levels.

70. We hereby launch a Technology Facilitation Mechanism which was established by the Addis Ababa Action Agenda in order to support the Sustainable Development Goals. The Technology Facilitation Mechanism will be based on a multi-stakeholder collaboration between Member States, civil society, the private sector, the scientific community, United Nations entities and other stakeholders and will be composed of a United Nations inter-agency task team on science, technology and innovation for the Sustainable Development Goals, a collaborative multi-stakeholder forum on science, technology and innovation for the Sustainable Development Goals and an online platform.

- The United Nations inter-agency task team on science, technology and innovation for the Sustainable Development Goals will promote coordination, coherence and cooperation within the United Nations system on science, technology and innovation-related matters, enhancing synergy and efficiency, in particular to enhance capacity-building initiatives. The task team will draw on existing resources and will work with 10 representatives from civil society, the private sector and the scientific community to prepare the meetings of the multi-stakeholder forum on science, technology and innovation for the Sustainable Development Goals, as well as in the development and operationalization of the online platform, including preparing proposals for the modalities for the forum and the online platform. The 10 representatives will be appointed by the Secretary-General, for periods of two years. The task team will be open to the participation of all United Nations agencies, funds and programmes and the functional commissions of the Economic and Social Council and it will initially be composed of the entities that currently integrate the informal working group on technology facilitation, namely, the Department of Economic and Social Affairs of the Secretariat, the United Nations Environment Programme, the United Nations Industrial Development Organization, the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, the United Nations Conference on Trade and Development, the International Telecommunication Union, the World Intellectual Property Organization and the World Bank.

productivity, inclusive economic growth and job creation. We acknowledge the diversity of the private sector, ranging from micro-enterprises to cooperatives to multinationals. We call upon all businesses to apply their creativity and innovation to solving sustainable development challenges. We will foster a dynamic and well-functioning business sector, while protecting labour rights and environmental and health standards in accordance with relevant international standards and agreements and other ongoing initiatives in this regard, such as the Guiding Principles on Business and Human Rights¹ and the labour standards of the International Labour Organization, the Convention on the Rights of the Child² and key multilateral environmental agreements, for parties to those agreements.

68. International trade is an engine for inclusive economic growth and poverty reduction, and contributes to the promotion of sustainable development. We will continue to promote a universal, rules-based, open, transparent, predictable, inclusive, non-discriminatory and equitable multilateral trading system under the World Trade Organization, as well as meaningful trade liberalization. We call upon all members of the World Trade Organization to redouble their efforts to promptly conclude the negotiations on the Doha Development Agenda³. We attach great importance to providing trade-related capacity-building for developing countries, including African countries, least developed countries, landlocked developing countries, small island developing States and middle-income countries, including for the promotion of regional economic integration and interconnectivity.

69. We recognize the need to assist developing countries in attaining long-term debt sustainability through coordinated policies aimed at fostering debt financing, debt relief, debt restructuring and sound debt management, as appropriate. Many countries remain vulnerable to debt crises and some are in the midst of crises, including a number of least developed countries, small island developing States and some developed countries. We reiterate that debtors and creditors must work together to prevent and resolve unsustainable debt situations. Maintaining sustainable debt levels is the responsibility of the borrowing countries; however we acknowledge that lenders also have a responsibility to lend in a

1-A/HRC/17/31, annex.

2-United Nations, Treaty Series, vol. 1577, No. 27531.

3-A/C.2/56/7, annex.

cannot be overemphasized. We will respect each country’s policy space and leadership to implement policies for poverty eradication and sustainable development, while remaining consistent with relevant international rules and commitments. At the same time, national development efforts need to be supported by an enabling international economic environment, including coherent and mutually supporting world trade, monetary and financial systems, and strengthened and enhanced global economic governance. Processes to develop and facilitate the availability of appropriate knowledge and technologies globally, as well as capacity-building, are also critical. We commit to pursuing policy coherence and an enabling environment for sustainable development at all levels and by all actors, and to reinvigorating the Global Partnership for Sustainable Development.

64. We support the implementation of relevant strategies and programmes of action, including the Istanbul Declaration and Programme of Action, the SIDS Accelerated Modalities of Action (SAMOA) Pathway and the Vienna Programme of Action for Landlocked Developing Countries for the Decade 2014–2024, and reaffirm the importance of supporting the African Union’s Agenda 2063 and the programme of the New Partnership for Africa’s Development, all of which are integral to the new Agenda. We recognize the major challenge to the achievement of durable peace and sustainable development in countries in conflict and post-conflict situations.

65. We recognize that middle-income countries still face significant challenges to achieve sustainable development. In order to ensure that achievements made to date are sustained, efforts to address ongoing challenges should be strengthened through the exchange of experiences, improved coordination, and better and focused support of the United Nations development system, the international financial institutions, regional organizations and other stakeholders.

66. We underscore that, for all countries, public policies and the mobilization and effective use of domestic resources, underscored by the principle of national ownership, are central to our common pursuit of sustainable development, including achieving the Sustainable Development Goals. We recognize that domestic resources are first and foremost generated by economic growth, supported by an enabling environment at all levels.

67. Private business activity, investment and innovation are major drivers of

geographic location and other characteristics relevant in national contexts

17.19 By 2030, build on existing initiatives to develop measurements of progress on sustainable development that complement gross domestic product, and support statistical capacity-building in developing countries

■ Means of implementation and the Global Partnership

60. We reaffirm our strong commitment to the full implementation of this new Agenda. We recognize that we will not be able to achieve our ambitious Goals and targets without a revitalized and enhanced Global Partnership and comparably ambitious means of implementation. The revitalized Global Partnership will facilitate an intensive global engagement in support of implementation of all the Goals and targets, bringing together Governments, civil society, the private sector, the United Nations system and other actors and mobilizing all available resources.

61. The Agenda's Goals and targets deal with the means required to realize our collective ambitions. The means of implementation targets under each Sustainable Development Goal and Goal 17, which are referred to above, are key to realizing our Agenda and are of equal importance with the other Goals and targets. We shall accord them equal priority in our implementation efforts and in the global indicator framework for monitoring our progress.

62. This Agenda, including the Sustainable Development Goals, can be met within the framework of a revitalized Global Partnership for Sustainable Development, supported by the concrete policies and actions outlined in the Addis Ababa Action Agenda, which is an integral part of the 2030 Agenda for Sustainable Development. The Addis Ababa Action Agenda supports, complements and helps to contextualize the 2030 Agenda's means of implementation targets. It relates to domestic public resources, domestic and international private business and finance, international development cooperation, international trade as an engine for development, debt and debt sustainability, addressing systemic issues and science, technology, innovation and capacity-building, and data, monitoring and follow-up.

63. Cohesive nationally owned sustainable development strategies, supported by integrated national financing frameworks, will be at the heart of our efforts. We reiterate that each country has primary responsibility for its own economic and social development and that the role of national policies and development strategies

Trade

17.10 Promote a universal, rules-based, open, non-discriminatory and equitable multilateral trading system under the World Trade Organization, including through the conclusion of negotiations under its Doha Development Agenda

17.11 Significantly increase the exports of developing countries, in particular with a view to doubling the least developed countries' share of global exports by 2020

17.12 Realize timely implementation of duty-free and quota-free market access on a lasting basis for all least developed countries, consistent with World Trade Organization decisions, including by ensuring that preferential rules of origin applicable to imports from least developed countries are transparent and simple, and contribute to facilitating market access

Systemic issues

Policy and institutional coherence

17.13 Enhance global macroeconomic stability, including through policy coordination and policy coherence

17.14 Enhance policy coherence for sustainable development

17.15 Respect each country's policy space and leadership to establish and implement policies for poverty eradication and sustainable development

Multi-stakeholder partnerships

17.16 Enhance the Global Partnership for Sustainable Development, complemented by multi-stakeholder partnerships that mobilize and share knowledge, expertise, technology and financial resources, to support the achievement of the Sustainable Development Goals in all countries, in particular developing countries

17.17 Encourage and promote effective public, public-private and civil society partnerships, building on the experience and resourcing strategies of partnerships

Data, monitoring and accountability

17.18 By 2020, enhance capacity-building support to developing countries, including for least developed countries and small island developing States, to increase significantly the availability of high-quality, timely and reliable data disaggregated by income, gender, age, race, ethnicity, migratory status, disability,

commitments, including the commitment by many developed countries to achieve the target of 0.7 per cent of gross national income for official development assistance (ODA/GNI) to developing countries and 0.15 to 0.20 per cent of ODA/GNI to least developed countries; ODA providers are encouraged to consider setting a target to provide at least 0.20 per cent of ODA/GNI to least developed countries

17.3 Mobilize additional financial resources for developing countries from multiple sources

17.4 Assist developing countries in attaining long-term debt sustainability through coordinated policies aimed at fostering debt financing, debt relief and debt restructuring, as appropriate, and address the external debt of highly indebted poor countries to reduce debt distress

17.5 Adopt and implement investment promotion regimes for least developed countries

Technology

17.6 Enhance North-South, South-South and triangular regional and international cooperation on and access to science, technology and innovation and enhance knowledge sharing on mutually agreed terms, including through improved coordination among existing mechanisms, in particular at the United Nations level, and through a global technology facilitation mechanism

17.7 Promote the development, transfer, dissemination and diffusion of environmentally sound technologies to developing countries on favourable terms, including on concessional and preferential terms, as mutually agreed

17.8 Fully operationalize the technology bank and science, technology and innovation capacity-building mechanism for least developed countries by 2017 and enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology

Capacity-building

17.9 Enhance international support for implementing effective and targeted capacity-building in developing countries to support national plans to implement all the Sustainable Development Goals, including through North-South, South-South and triangular cooperation

■ Goal 16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

16.1 Significantly reduce all forms of violence and related death rates everywhere

16.2 End abuse, exploitation, trafficking and all forms of violence against and torture of children

16.3 Promote the rule of law at the national and international levels and ensure equal access to justice for all

16.4 By 2030, significantly reduce illicit financial and arms flows, strengthen the recovery and return of stolen assets and combat all forms of organized crime

16.5 Substantially reduce corruption and bribery in all their forms

16.6 Develop effective, accountable and transparent institutions at all levels

16.7 Ensure responsive, inclusive, participatory and representative decision-making at all levels

16.8 Broaden and strengthen the participation of developing countries in the institutions of global governance

16.9 By 2030, provide legal identity for all, including birth registration

16.10 Ensure public access to information and protect fundamental freedoms, in accordance with national legislation and international agreements

16.a Strengthen relevant national institutions, including through international cooperation, for building capacity at all levels, in particular in developing countries, to prevent violence and combat terrorism and crime

16.b Promote and enforce non-discriminatory laws and policies for sustainable development

■ Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

Finance

17.1 Strengthen domestic resource mobilization, including through international support to developing countries, to improve domestic capacity for tax and other revenue collection

17.2 Developed countries to implement fully their official development assistance

15.2 By 2020, promote the implementation of sustainable management of all types of forests, halt deforestation, restore degraded forests and substantially increase afforestation and reforestation globally

15.3 By 2030, combat desertification, restore degraded land and soil, including land affected by desertification, drought and floods, and strive to achieve a land degradation-neutral world

15.4 By 2030, ensure the conservation of mountain ecosystems, including their biodiversity, in order to enhance their capacity to provide benefits that are essential for sustainable development

15.5 Take urgent and significant action to reduce the degradation of natural habitats, halt the loss of biodiversity and, by 2020, protect and prevent the extinction of threatened species

15.6 Promote fair and equitable sharing of the benefits arising from the utilization of genetic resources and promote appropriate access to such resources, as internationally agreed

15.7 Take urgent action to end poaching and trafficking of protected species of flora and fauna and address both demand and supply of illegal wildlife products

15.8 By 2020, introduce measures to prevent the introduction and significantly reduce the impact of invasive alien species on land and water ecosystems and control or eradicate the priority species

15.9 By 2020, integrate ecosystem and biodiversity values into national and local planning, development processes, poverty reduction strategies and accounts

15.a Mobilize and significantly increase financial resources from all sources to conserve and sustainably use biodiversity and ecosystems

15.b Mobilize significant resources from all sources and at all levels to finance sustainable forest management and provide adequate incentives to developing countries to advance such management, including for conservation and reforestation

15.c Enhance global support for efforts to combat poaching and trafficking of protected species, including by increasing the capacity of local communities to pursue sustainable livelihood opportunities

with national and international law and based on the best available scientific information

14.6 By 2020, prohibit certain forms of fisheries subsidies which contribute to overcapacity and overfishing, eliminate subsidies that contribute to illegal, unreported and unregulated fishing and refrain from introducing new such subsidies, recognizing that appropriate and effective special and differential treatment for developing and least developed countries should be an integral part of the World Trade Organization fisheries subsidies negotiation¹

14.7 By 2030, increase the economic benefits to small island developing States and least developed countries from the sustainable use of marine resources, including through sustainable management of fisheries, aquaculture and tourism

14.a Increase scientific knowledge, develop research capacity and transfer marine technology, taking into account the Intergovernmental Oceanographic Commission Criteria and Guidelines on the Transfer of Marine Technology, in order to improve ocean health and to enhance the contribution of marine biodiversity to the development of developing countries, in particular small island developing States and least developed countries

14.b Provide access for small-scale artisanal fishers to marine resources and markets

14.c Enhance the conservation and sustainable use of oceans and their resources by implementing international law as reflected in the United Nations Convention on the Law of the Sea, which provides the legal framework for the conservation and sustainable use of oceans and their resources, as recalled in paragraph 158 of “The future we want”

■ Goal 15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

15.1 By 2020, ensure the conservation, restoration and sustainable use of terrestrial and inland freshwater ecosystems and their services, in particular forests, wetlands, mountains and drylands, in line with obligations under international agreements

1-Taking into account ongoing World Trade Organization negotiations, the Doha Development Agenda and the Hong Kong ministerial mandate.

■ Goal 13. Take urgent action to combat climate change and its impacts

13.1 Strengthen resilience and adaptive capacity to climate-related hazards and natural disasters in all countries

13.2 Integrate climate change measures into national policies, strategies and planning

13.3 Improve education, awareness-raising and human and institutional capacity on climate change mitigation, adaptation, impact reduction and early warning

13.a Implement the commitment undertaken by developed-country parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change to a goal of mobilizing jointly \$100 billion annually by 2020 from all sources to address the needs of developing countries in the context of meaningful mitigation actions and transparency on implementation and fully operationalize the Green Climate Fund through its capitalization as soon as possible

13.b Promote mechanisms for raising capacity for effective climate change-related planning and management in least developed countries and small island developing States, including focusing on women, youth and local and marginalized communities

■ Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

14.1 By 2025, prevent and significantly reduce marine pollution of all kinds, in particular from land-based activities, including marine debris and nutrient pollution

14.2 By 2020, sustainably manage and protect marine and coastal ecosystems to avoid significant adverse impacts, including by strengthening their resilience, and take action for their restoration in order to achieve healthy and productive oceans

14.3 Minimize and address the impacts of ocean acidification, including through enhanced scientific cooperation at all levels

14.4 By 2020, effectively regulate harvesting and end overfishing, illegal, unreported and unregulated fishing and destructive fishing practices and implement science-based management plans, in order to restore fish stocks in the shortest time feasible, at least to levels that can produce maximum sustainable yield as determined by their biological characteristics

14.5 By 2020, conserve at least 10 per cent of coastal and marine areas, consistent

12.2 By 2030, achieve the sustainable management and efficient use of natural resources

12.3 By 2030, halve per capita global food waste at the retail and consumer levels and reduce food losses along production and supply chains, including post-harvest losses

12.4 By 2020, achieve the environmentally sound management of chemicals and all wastes throughout their life cycle, in accordance with agreed international frameworks, and significantly reduce their release to air, water and soil in order to minimize their adverse impacts on human health and the environment

12.5 By 2030, substantially reduce waste generation through prevention, reduction, recycling and reuse

12.6 Encourage companies, especially large and transnational companies, to adopt sustainable practices and to integrate sustainability information into their reporting cycle

12.7 Promote public procurement practices that are sustainable, in accordance with national policies and priorities

12.8 By 2030, ensure that people everywhere have the relevant information and awareness for sustainable development and lifestyles in harmony with nature

12.a Support developing countries to strengthen their scientific and technological capacity to move towards more sustainable patterns of consumption and production

12.b Develop and implement tools to monitor sustainable development impacts for sustainable tourism that creates jobs and promotes local culture and products

12.c Rationalize inefficient fossil-fuel subsidies that encourage wasteful consumption by removing market distortions, in accordance with national circumstances, including by restructuring taxation and phasing out those harmful subsidies, where they exist, to reflect their environmental impacts, taking fully into account the specific needs and conditions of developing countries and minimizing the possible adverse impacts on their development in a manner that protects the poor and the affected communities

* Acknowledging that the United Nations Framework Convention on Climate Change is the primary international, intergovernmental forum for negotiating the global response to climate change.

transport, with special attention to the needs of those in vulnerable situations, women, children, persons with disabilities and older persons

11.3 By 2030, enhance inclusive and sustainable urbanization and capacity for participatory, integrated and sustainable human settlement planning and management in all countries

11.4 Strengthen efforts to protect and safeguard the world's cultural and natural heritage

11.5 By 2030, significantly reduce the number of deaths and the number of people affected and substantially decrease the direct economic losses relative to global gross domestic product caused by disasters, including water-related disasters, with a focus on protecting the poor and people in vulnerable situations

11.6 By 2030, reduce the adverse per capita environmental impact of cities, including by paying special attention to air quality and municipal and other waste management

11.7 By 2030, provide universal access to safe, inclusive and accessible, green and public spaces, in particular for women and children, older persons and persons with disabilities

11.a Support positive economic, social and environmental links between urban, peri-urban and rural areas by strengthening national and regional development planning

11.b By 2020, substantially increase the number of cities and human settlements adopting and implementing integrated policies and plans towards inclusion, resource efficiency, mitigation and adaptation to climate change, resilience to disasters, and develop and implement, in line with the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030, holistic disaster risk management at all levels

11.c Support least developed countries, including through financial and technical assistance, in building sustainable and resilient buildings utilizing local materials

■ Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

12.1 Implement the 10 Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production Patterns, all countries taking action, with developed countries taking the lead, taking into account the development and capabilities of developing countries

40 per cent of the population at a rate higher than the national average

10.2 By 2030, empower and promote the social, economic and political inclusion of all, irrespective of age, sex, disability, race, ethnicity, origin, religion or economic or other status

10.3 Ensure equal opportunity and reduce inequalities of outcome, including by eliminating discriminatory laws, policies and practices and promoting appropriate legislation, policies and action in this regard

10.4 Adopt policies, especially fiscal, wage and social protection policies, and progressively achieve greater equality

10.5 Improve the regulation and monitoring of global financial markets and institutions and strengthen the implementation of such regulations

10.6 Ensure enhanced representation and voice for developing countries in decision-making in global international economic and financial institutions in order to deliver more effective, credible, accountable and legitimate institutions

10.7 Facilitate orderly, safe, regular and responsible migration and mobility of people, including through the implementation of planned and well-managed migration policies

10.a Implement the principle of special and differential treatment for developing countries, in particular least developed countries, in accordance with World Trade Organization agreements

10.b Encourage official development assistance and financial flows, including foreign direct investment, to States where the need is greatest, in particular least developed countries, African countries, small island developing States and land-locked developing countries, in accordance with their national plans and programmes

10.c By 2030, reduce to less than 3 per cent the transaction costs of migrant remittances and eliminate remittance corridors with costs higher than 5 per cent

■ Goal 11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

11.1 By 2030, ensure access for all to adequate, safe and affordable housing and basic services and upgrade slums

11.2 By 2030, provide access to safe, affordable, accessible and sustainable transport systems for all, improving road safety, notably by expanding public

■ Goal 9. Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation

9.1 Develop quality, reliable, sustainable and resilient infrastructure, including regional and transborder infrastructure, to support economic development and human well-being, with a focus on affordable and equitable access for all

9.2 Promote inclusive and sustainable industrialization and, by 2030, significantly raise industry's share of employment and gross domestic product, in line with national circumstances, and double its share in least developed countries

9.3 Increase the access of small-scale industrial and other enterprises, in particular in developing countries, to financial services, including affordable credit, and their integration into value chains and markets

9.4 By 2030, upgrade infrastructure and retrofit industries to make them sustainable, with increased resource-use efficiency and greater adoption of clean and environmentally sound technologies and industrial processes, with all countries taking action in accordance with their respective capabilities

9.5 Enhance scientific research, upgrade the technological capabilities of industrial sectors in all countries, in particular developing countries, including, by 2030, encouraging innovation and substantially increasing the number of research and development workers per 1 million people and public and private research and development spending

9.a Facilitate sustainable and resilient infrastructure development in developing countries through enhanced financial, technological and technical support to African countries, least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States

9.b Support domestic technology development, research and innovation in developing countries, including by ensuring a conducive policy environment for, inter alia, industrial diversification and value addition to commodities.

9.c Significantly increase access to information and communications technology and strive to provide universal and affordable access to the Internet in least developed countries by 2020

■ Goal 10. Reduce inequality within and among countries

10.1 By 2030, progressively achieve and sustain income growth of the bottom

8.2 Achieve higher levels of economic productivity through diversification, technological upgrading and innovation, including through a focus on high-value added and labour-intensive sectors

8.3 Promote development-oriented policies that support productive activities, decent job creation, entrepreneurship, creativity and innovation, and encourage the formalization and growth of micro-, small- and medium-sized enterprises, including through access to financial services

8.4 Improve progressively, through 2030, global resource efficiency in consumption and production and endeavour to decouple economic growth from environmental degradation, in accordance with the 10 Year Framework of Programmes on Sustainable Consumption and Production, with developed countries taking the lead

8.5 By 2030, achieve full and productive employment and decent work for all women and men, including for young people and persons with disabilities, and equal pay for work of equal value

8.6 By 2020, substantially reduce the proportion of youth not in employment, education or training

8.7 Take immediate and effective measures to eradicate forced labour, end modern slavery and human trafficking and secure the prohibition and elimination of the worst forms of child labour, including recruitment and use of child soldiers, and by 2025 end child labour in all its forms

8.8 Protect labour rights and promote safe and secure working environments for all workers, including migrant workers, in particular women migrants, and those in precarious employment

8.9 By 2030, devise and implement policies to promote sustainable tourism that creates jobs and promotes local culture and products

8.10 Strengthen the capacity of domestic financial institutions to encourage and expand access to banking, insurance and financial services for all

8.a Increase Aid for Trade support for developing countries, in particular least developed countries, including through the Enhanced Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance to Least Developed Countries

8.b By 2020, develop and operationalize a global strategy for youth employment and implement the Global Jobs Pact of the International Labour Organization

ensure sustainable withdrawals and supply of freshwater to address water scarcity and substantially reduce the number of people suffering from water scarcity

6.5 By 2030, implement integrated water resources management at all levels, including through transboundary cooperation as appropriate

6.6 By 2020, protect and restore water-related ecosystems, including mountains, forests, wetlands, rivers, aquifers and lakes

6.a By 2030, expand international cooperation and capacity-building support to developing countries in water- and sanitation-related activities and programmes, including water harvesting, desalination, water efficiency, wastewater treatment, recycling and reuse technologies

6.b Support and strengthen the participation of local communities in improving water and sanitation management

■ Goal 7. Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

7.1 By 2030, ensure universal access to affordable, reliable and modern energy services

7.2 By 2030, increase substantially the share of renewable energy in the global energy mix

7.3 By 2030, double the global rate of improvement in energy efficiency

7.a By 2030, enhance international cooperation to facilitate access to clean energy research and technology, including renewable energy, energy efficiency and advanced and cleaner fossil-fuel technology, and promote investment in energy infrastructure and clean energy technology

7.b By 2030, expand infrastructure and upgrade technology for supplying modern and sustainable energy services for all in developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and landlocked developing countries, in accordance with their respective programmes of support

■ Goal 8. Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

8.1 Sustain per capita economic growth in accordance with national circumstances and, in particular, at least 7 per cent gross domestic product growth per annum in the least developed countries

private spheres, including trafficking and sexual and other types of exploitation

5.3 Eliminate all harmful practices, such as child, early and forced marriage and female genital mutilation

5.4 Recognize and value unpaid care and domestic work through the provision of public services, infrastructure and social protection policies and the promotion of shared responsibility within the household and the family as nationally appropriate

5.5 Ensure women’s full and effective participation and equal opportunities for leadership at all levels of decision-making in political, economic and public life

5.6 Ensure universal access to sexual and reproductive health and reproductive rights as agreed in accordance with the Programme of Action of the International Conference on Population and Development and the Beijing Platform for Action and the outcome documents of their review conferences

5.a Undertake reforms to give women equal rights to economic resources, as well as access to ownership and control over land and other forms of property, financial services, inheritance and natural resources, in accordance with national laws

5.b Enhance the use of enabling technology, in particular information and communications technology, to promote the empowerment of women

5.c Adopt and strengthen sound policies and enforceable legislation for the promotion of gender equality and the empowerment of all women and girls at all levels

■ Goal 6. Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

6.1 By 2030, achieve universal and equitable access to safe and affordable drinking water for all

6.2 By 2030, achieve access to adequate and equitable sanitation and hygiene for all and end open defecation, paying special attention to the needs of women and girls and those in vulnerable situations

6.3 By 2030, improve water quality by reducing pollution, eliminating dumping and minimizing release of hazardous chemicals and materials, halving the proportion of untreated wastewater and substantially increasing recycling and safe reuse globally

6.4 By 2030, substantially increase water-use efficiency across all sectors and

development, care and pre-primary education so that they are ready for primary education

4.3 By 2030, ensure equal access for all women and men to affordable and quality technical, vocational and tertiary education, including university

4.4 By 2030, substantially increase the number of youth and adults who have relevant skills, including technical and vocational skills, for employment, decent jobs and entrepreneurship

4.5 By 2030, eliminate gender disparities in education and ensure equal access to all levels of education and vocational training for the vulnerable, including persons with disabilities, indigenous peoples and children in vulnerable situations

4.6 By 2030, ensure that all youth and a substantial proportion of adults, both men and women, achieve literacy and numeracy

4.7 By 2030, ensure that all learners acquire the knowledge and skills needed to promote sustainable development, including, among others, through education for sustainable development and sustainable lifestyles, human rights, gender equality, promotion of a culture of peace and non-violence, global citizenship and appreciation of cultural diversity and of culture's contribution to sustainable development

4.a Build and upgrade education facilities that are child, disability and gender sensitive and provide safe, non-violent, inclusive and effective learning environments for all

4.b By 2020, substantially expand globally the number of scholarships available to developing countries, in particular least developed countries, small island developing States and African countries, for enrolment in higher education, including vocational training and information and communications technology, technical, engineering and scientific programmes, in developed countries and other developing countries

4.c By 2030, substantially increase the supply of qualified teachers, including through international cooperation for teacher training in developing countries, especially least developed countries and small island developing States

■ Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls

5.1 End all forms of discrimination against all women and girls everywhere

5.2 Eliminate all forms of violence against all women and girls in the public and

3.6 By 2020, halve the number of global deaths and injuries from road traffic accidents

3.7 By 2030, ensure universal access to sexual and reproductive health-care services, including for family planning, information and education, and the integration of reproductive health into national strategies and programmes

3.8 Achieve universal health coverage, including financial risk protection, access to quality essential health-care services and access to safe, effective, quality and affordable essential medicines and vaccines for all

3.9 By 2030, substantially reduce the number of deaths and illnesses from hazardous chemicals and air, water and soil pollution and contamination

3.a Strengthen the implementation of the World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control in all countries, as appropriate

3.b Support the research and development of vaccines and medicines for the communicable and non-communicable diseases that primarily affect developing countries, provide access to affordable essential medicines and vaccines, in accordance with the Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health, which affirms the right of developing countries to use to the full the provisions in the Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights regarding flexibilities to protect public health, and, in particular, provide access to medicines for all

3.c Substantially increase health financing and the recruitment, development, training and retention of the health workforce in developing countries, especially in least developed countries and small island developing States

3.d Strengthen the capacity of all countries, in particular developing countries, for early warning, risk reduction and management of national and global health risks

■ Goal 4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

4.1 By 2030, ensure that all girls and boys complete free, equitable and quality primary and secondary education leading to relevant and effective learning outcomes

4.2 By 2030, ensure that all girls and boys have access to quality early childhood

2.5 By 2020, maintain the genetic diversity of seeds, cultivated plants and farmed and domesticated animals and their related wild species, including through soundly managed and diversified seed and plant banks at the national, regional and international levels, and promote access to and fair and equitable sharing of benefits arising from the utilization of genetic resources and associated traditional knowledge, as internationally agreed

2.a Increase investment, including through enhanced international cooperation, in rural infrastructure, agricultural research and extension services, technology development and plant and livestock gene banks in order to enhance agricultural productive capacity in developing countries, in particular least developed countries

2.b Correct and prevent trade restrictions and distortions in world agricultural markets, including through the parallel elimination of all forms of agricultural export subsidies and all export measures with equivalent effect, in accordance with the mandate of the Doha Development Round

2.c Adopt measures to ensure the proper functioning of food commodity markets and their derivatives and facilitate timely access to market information, including on food reserves, in order to help limit extreme food price volatility

■ Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

3.1 By 2030, reduce the global maternal mortality ratio to less than 70 per 100,000 live births

3.2 By 2030, end preventable deaths of newborns and children under 5 years of age, with all countries aiming to reduce neonatal mortality to at least as low as 12 per 1,000 live births and under 5 mortality to at least as low as 25 per 1,000 live births

3.3 By 2030, end the epidemics of AIDS, tuberculosis, malaria and neglected tropical diseases and combat hepatitis, water-borne diseases and other communicable diseases

3.4 By 2030, reduce by one third premature mortality from non-communicable diseases through prevention and treatment and promote mental health and well-being

3.5 Strengthen the prevention and treatment of substance abuse, including narcotic drug abuse and harmful use of alcohol

services, ownership and control over land and other forms of property, inheritance, natural resources, appropriate new technology and financial services, including microfinance

1.5 By 2030, build the resilience of the poor and those in vulnerable situations and reduce their exposure and vulnerability to climate-related extreme events and other economic, social and environmental shocks and disasters

1.a Ensure significant mobilization of resources from a variety of sources, including through enhanced development cooperation, in order to provide adequate and predictable means for developing countries, in particular least developed countries, to implement programmes and policies to end poverty in all its dimensions

1.b Create sound policy frameworks at the national, regional and international levels, based on pro-poor and gender-sensitive development strategies, to support accelerated investment in poverty eradication actions

■ Goal 2. End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

2.1 By 2030, end hunger and ensure access by all people, in particular the poor and people in vulnerable situations, including infants, to safe, nutritious and sufficient food all year round

2.2 By 2030, end all forms of malnutrition, including achieving, by 2025, the internationally agreed targets on stunting and wasting in children under 5 years of age, and address the nutritional needs of adolescent girls, pregnant and lactating women and older persons

2.3 By 2030, double the agricultural productivity and incomes of small-scale food producers, in particular women, indigenous peoples, family farmers, pastoralists and fishers, including through secure and equal access to land, other productive resources and inputs, knowledge, financial services, markets and opportunities for value addition and non-farm employment

2.4 By 2030, ensure sustainable food production systems and implement resilient agricultural practices that increase productivity and production, that help maintain ecosystems, that strengthen capacity for adaptation to climate change, extreme weather, drought, flooding and other disasters and that progressively improve land and soil quality

Goal 7. Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all

Goal 8. Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all

Goal 9. Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation

Goal 10. Reduce inequality within and among countries

Goal 11. Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable

Goal 12. Ensure sustainable consumption and production patterns

Goal 13. Take urgent action to combat climate change and its impacts

Goal 14. Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development

Goal 15. Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss

Goal 16. Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels

Goal 17. Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development

* Acknowledging that the United Nations Framework Convention on Climate Change is the primary international, intergovernmental forum for negotiating the global response to climate change.

■ Goal 1. End poverty in all its forms everywhere

1.1 By 2030, eradicate extreme poverty for all people everywhere, currently measured as people living on less than \$1.25 a day

1.2 By 2030, reduce at least by half the proportion of men, women and children of all ages living in poverty in all its dimensions according to national definitions

1.3 Implement nationally appropriate social protection systems and measures for all, including floors, and by 2030 achieve substantial coverage of the poor and the vulnerable

1.4 By 2030, ensure that all men and women, in particular the poor and the vulnerable, have equal rights to economic resources, as well as access to basic

56. In deciding upon these Goals and targets, we recognize that each country faces specific challenges to achieve sustainable development, and we underscore the special challenges facing the most vulnerable countries and, in particular, African countries, least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States, as well as the specific challenges facing the middle-income countries. Countries in situations of conflict also need special attention.

57. We recognize that baseline data for several of the targets remains unavailable, and we call for increased support for strengthening data collection and capacity-building in Member States, to develop national and global baselines where they do not yet exist. We commit to addressing this gap in data collection so as to better inform the measurement of progress, in particular for those targets below which do not have clear numerical targets.

58. We encourage ongoing efforts by States in other forums to address key issues which pose potential challenges to the implementation of our Agenda, and we respect the independent mandates of those processes. We intend that the Agenda and its implementation would support, and be without prejudice to, those other processes and the decisions taken therein.

59. We recognize that there are different approaches, visions, models and tools available to each country, in accordance with its national circumstances and priorities, to achieve sustainable development; and we reaffirm that planet Earth and its ecosystems are our common home and that “Mother Earth” is a common expression in a number of countries and regions.

■ Sustainable Development Goals

Goal 1. End poverty in all its forms everywhere

Goal 2. End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture

Goal 3. Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages

Goal 4. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all

Goal 5. Achieve gender equality and empower all women and girls

Goal 6. Ensure availability and sustainable management of water and sanitation for all

and young women and men are critical agents of change and will find in the new Goals a platform to channel their infinite capacities for activism into the creation of a better world.

52. “We the peoples” are the celebrated opening words of the Charter of the United Nations. It is “we the peoples” who are embarking today on the road to 2030. Our journey will involve Governments as well as parliaments, the United Nations system and other international institutions, local authorities, indigenous peoples, civil society, business and the private sector, the scientific and academic community – and all people. Millions have already engaged with, and will own, this Agenda. It is an Agenda of the people, by the people and for the people – and this, we believe, will ensure its success.

53. The future of humanity and of our planet lies in our hands. It lies also in the hands of today’s younger generation who will pass the torch to future generations. We have mapped the road to sustainable development; it will be for all of us to ensure that the journey is successful and its gains irreversible.

■ Sustainable Development Goals and targets

54. Following an inclusive process of intergovernmental negotiations, and based on the proposal of the Open Working Group on Sustainable Development Goals¹, which includes a chapeau contextualizing the latter, set out below are the Goals and targets which we have agreed.

55. The Sustainable Development Goals and targets are integrated and indivisible, global in nature and universally applicable, taking into account different national realities, capacities and levels of development and respecting national policies and priorities. Targets are defined as aspirational and global, with each Government setting its own national targets guided by the global level of ambition but taking into account national circumstances. Each Government will also decide how these aspirational and global targets should be incorporated into national planning processes, policies and strategies. It is important to recognize the link between sustainable development and other relevant ongoing processes in the economic, social and environmental fields.

¹-Contained in the report of the Open Working Group of the General Assembly on Sustainable Development Goals (A/68/970 and Corr.1; see also A/68/970/Add.1–3).

■ Follow-up and review

47. Our Governments have the primary responsibility for follow-up and review, at the national, regional and global levels, in relation to the progress made in implementing the Goals and targets over the coming 15 years. To support accountability to our citizens, we will provide for systematic follow-up and review at the various levels, as set out in this Agenda and the Addis Ababa Action Agenda. The high-level political forum under the auspices of the General Assembly and the Economic and Social Council will have the central role in overseeing follow-up and review at the global level.

48. Indicators are being developed to assist this work. Quality, accessible, timely and reliable disaggregated data will be needed to help with the measurement of progress and to ensure that no one is left behind. Such data is key to decision-making. Data and information from existing reporting mechanisms should be used where possible. We agree to intensify our efforts to strengthen statistical capacities in developing countries, particularly African countries, least developed countries, landlocked developing countries, small island developing States and middle-income countries. We are committed to developing broader measures of progress to complement gross domestic product.

■ A call for action to change our world

49. Seventy years ago, an earlier generation of world leaders came together to create the United Nations. From the ashes of war and division they fashioned this Organization and the values of peace, dialogue and international cooperation which underpin it. The supreme embodiment of those values is the Charter of the United Nations.

50. Today we are also taking a decision of great historic significance. We resolve to build a better future for all people, including the millions who have been denied the chance to lead decent, dignified and rewarding lives and to achieve their full human potential. We can be the first generation to succeed in ending poverty; just as we may be the last to have a chance of saving the planet. The world will be a better place in 2030 if we succeed in our objectives.

51. What we are announcing today – an Agenda for global action for the next 15 years – is a charter for people and planet in the twenty-first century. Children

achievement of durable peace and sustainable development in countries in conflict and post-conflict situations.

43. We emphasize that international public finance plays an important role in complementing the efforts of countries to mobilize public resources domestically, especially in the poorest and most vulnerable countries with limited domestic resources. An important use of international public finance, including official development assistance (ODA), is to catalyse additional resource mobilization from other sources, public and private. ODA providers reaffirm their respective commitments, including the commitment by many developed countries to achieve the target of 0.7 per cent of gross national income for official development assistance (ODA/GNI) to developing countries and 0.15 per cent to 0.2 per cent of ODA/GNI to least developed countries.

44. We acknowledge the importance for international financial institutions to support, in line with their mandates, the policy space of each country, in particular developing countries. We recommit to broadening and strengthening the voice and participation of developing countries – including African countries, least developed countries, landlocked developing countries, small island developing States and middle-income countries – in international economic decision-making, norm-setting and global economic governance.

45. We acknowledge also the essential role of national parliaments through their enactment of legislation and adoption of budgets and their role in ensuring accountability for the effective implementation of our commitments. Governments and public institutions will also work closely on implementation with regional and local authorities, subregional institutions, international institutions, academia, philanthropic organizations, volunteer groups and others.

46. We underline the important role and comparative advantage of an adequately resourced, relevant, coherent, efficient and effective United Nations system in supporting the achievement of the Sustainable Development Goals and sustainable development. While stressing the importance of strengthened national ownership and leadership at the country level, we express our support for the ongoing dialogue in the Economic and Social Council on the longer-term positioning of the United Nations development system in the context of this Agenda.

Global Partnership for Sustainable Development, supported by the concrete policies and actions as outlined in the outcome document of the third International Conference on Financing for Development, held in Addis Ababa from 13 to 16 July 2015. We welcome the endorsement by the General Assembly of the Addis Ababa Action Agenda¹, which is an integral part of the 2030 Agenda for Sustainable Development. We recognize that the full implementation of the Addis Ababa Action Agenda is critical for the realization of the Sustainable Development Goals and targets.

41. We recognize that each country has primary responsibility for its own economic and social development. The new Agenda deals with the means required for implementation of the Goals and targets. We recognize that these will include the mobilization of financial resources as well as capacity-building and the transfer of environmentally sound technologies to developing countries on favourable terms, including on concessional and preferential terms, as mutually agreed. Public finance, both domestic and international, will play a vital role in providing essential services and public goods and in catalysing other sources of finance. We acknowledge the role of the diverse private sector, ranging from micro-enterprises to cooperatives to multinationals, and that of civil society organizations and philanthropic organizations in the implementation of the new Agenda.

42. We support the implementation of relevant strategies and programmes of action², including the Istanbul Declaration and Programme of Action, the SIDS Accelerated Modalities of Action (SAMOA) Pathway³ and the Vienna Programme of Action for Landlocked Developing Countries for the Decade 2014-2024⁴, and reaffirm the importance of supporting the African Union's Agenda 2063 and the programme of the New Partnership for Africa's Development⁵, all of which are integral to the new Agenda. We recognize the major challenge to the

1-The Addis Ababa Action Agenda of the Third International Conference on Financing for Development (Addis Ababa Action Agenda), adopted by the General Assembly on 27 July 2015 (resolution 69/313, annex).

2-Report of the Fourth United Nations Conference on the Least Developed Countries, Istanbul, Turkey, 9–13 May 2011 (A/CONF.219/7), chaps. I and II.

3-Resolution 69/15, annex.

4-Resolution 69/137, annex II.

5-A/57/304, annex.

give rise to violence, insecurity and injustice, such as inequality, corruption, poor governance and illicit financial and arms flows, are addressed in the Agenda. We must redouble our efforts to resolve or prevent conflict and to support post-conflict countries, including through ensuring that women have a role in peacebuilding and State-building. We call for further effective measures and actions to be taken, in conformity with international law, to remove the obstacles to the full realization of the right of self-determination of peoples living under colonial and foreign occupation, which continue to adversely affect their economic and social development as well as their environment.

36. We pledge to foster intercultural understanding, tolerance, mutual respect and an ethic of global citizenship and shared responsibility. We acknowledge the natural and cultural diversity of the world and recognize that all cultures and civilizations can contribute to, and are crucial enablers of, sustainable development.

37. Sport is also an important enabler of sustainable development. We recognize the growing contribution of sport to the realization of development and peace in its promotion of tolerance and respect and the contributions it makes to the empowerment of women and of young people, individuals and communities as well as to health, education and social inclusion objectives.

38. We reaffirm, in accordance with the Charter of the United Nations, the need to respect the territorial integrity and political independence of States.

■ Means of implementation

39. The scale and ambition of the new Agenda requires a revitalized Global Partnership to ensure its implementation. We fully commit to this.

This Partnership will work in a spirit of global solidarity, in particular solidarity with the poorest and with people in vulnerable situations. It will facilitate an intensive global engagement in support of implementation of all the Goals and targets, bringing together Governments, the private sector, civil society, the United Nations system and other actors and mobilizing all available resources.

40. The means of implementation targets under Goal 17 and under each Sustainable Development Goal are key to realizing our Agenda and are of equal importance with the other Goals and targets. The Agenda, including the Sustainable Development Goals, can be met within the framework of a revitalized

universal climate agreement. We reaffirm that the protocol, another legal instrument or agreed outcome with legal force under the Convention applicable to all parties shall address in a balanced manner, inter alia, mitigation, adaptation, finance, technology development and transfer and capacity-building; and transparency of action and support.

33. We recognize that social and economic development depends on the sustainable management of our planet's natural resources. We are therefore determined to conserve and sustainably use oceans and seas, freshwater resources, as well as forests, mountains and drylands and to protect biodiversity, ecosystems and wildlife. We are also determined to promote sustainable tourism, to tackle water scarcity and water pollution, to strengthen cooperation on desertification, dust storms, land degradation and drought and to promote resilience and disaster risk reduction. In this regard, we look forward to the thirteenth meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity to be held in Mexico.

34. We recognize that sustainable urban development and management are crucial to the quality of life of our people. We will work with local authorities and communities to renew and plan our cities and human settlements so as to foster community cohesion and personal security and to stimulate innovation and employment. We will reduce the negative impacts of urban activities and of chemicals which are hazardous for human health and the environment, including through the environmentally sound management and safe use of chemicals, the reduction and recycling of waste and the more efficient use of water and energy. And we will work to minimize the impact of cities on the global climate system. We will also take account of population trends and projections in our national rural and urban development strategies and policies. We look forward to the upcoming United Nations Conference on Housing and Sustainable Urban Development to be held in Quito.

35. Sustainable development cannot be realized without peace and security; and peace and security will be at risk without sustainable development. The new Agenda recognizes the need to build peaceful, just and inclusive societies that provide equal access to justice and that are based on respect for human rights (including the right to development), on effective rule of law and good governance at all levels and on transparent, effective and accountable institutions. Factors which

Programmes on Sustainable Consumption and Production Patterns. All countries take action, with developed countries taking the lead, taking into account the development and capabilities of developing countries.

29. We recognize the positive contribution of migrants for inclusive growth and sustainable development. We also recognize that international migration is a multidimensional reality of major relevance for the development of countries of origin, transit and destination, which requires coherent and comprehensive responses.

We will cooperate internationally to ensure safe, orderly and regular migration involving full respect for human rights and the humane treatment of migrants regardless of migration status, of refugees and of displaced persons. Such cooperation should also strengthen the resilience of communities hosting refugees, particularly in developing countries. We underline the right of migrants to return to their country of citizenship, and recall that States must ensure that their returning nationals are duly received.

30. States are strongly urged to refrain from promulgating and applying any unilateral economic, financial or trade measures not in accordance with international law and the Charter of the United Nations that impede the full achievement of economic and social development, particularly in developing countries.

31. We acknowledge that the United Nations Framework Convention on Climate Change¹ is the primary international, intergovernmental forum for negotiating the global response to climate change. We are determined to address decisively the threat posed by climate change and environmental degradation. The global nature of climate change calls for the widest possible international cooperation aimed at accelerating the reduction of global greenhouse gas emissions and addressing adaptation to the adverse impacts of climate change. We note with grave concern the significant gap between the aggregate effect of parties' mitigation pledges in terms of global annual emissions of greenhouse gases by 2020 and aggregate emission pathways consistent with having a likely chance of holding the increase in global average temperature below 2 degrees Celsius, or 1.5 degrees Celsius above pre industrial levels.

32. Looking ahead to the twenty-first session of the Conference of the Parties in Paris, we underscore the commitment of all States to work for an ambitious and

1-United Nations, Treaty Series, vol. 1771, No. 30822.

ending all such preventable deaths before 2030. We are committed to ensuring universal access to sexual and reproductive health-care services, including for family planning, information and education. We will equally accelerate the pace of progress made in fighting malaria, HIV/AIDS, tuberculosis, hepatitis, Ebola and other communicable diseases and epidemics, including by addressing growing anti-microbial resistance and the problem of unattended diseases affecting developing countries. We are committed to the prevention and treatment of non-communicable diseases, including behavioural, developmental and neurological disorders, which constitute a major challenge for sustainable development.

27. We will seek to build strong economic foundations for all our countries. Sustained, inclusive and sustainable economic growth is essential for prosperity. This will only be possible if wealth is shared and income inequality is addressed. We will work to build dynamic, sustainable, innovative and people-centred economies, promoting youth employment and women’s economic empowerment, in particular, and decent work for all. We will eradicate forced labour and human trafficking and end child labour in all its forms. All countries stand to benefit from having a healthy and well-educated workforce with the knowledge and skills needed for productive and fulfilling work and full participation in society. We will strengthen the productive capacities of least developed countries in all sectors, including through structural transformation. We will adopt policies which increase productive capacities, productivity and productive employment; financial inclusion; sustainable agriculture, pastoralist and fisheries development; sustainable industrial development; universal access to affordable, reliable, sustainable and modern energy services; sustainable transport systems; and quality and resilient infrastructure.

28. We commit to making fundamental changes in the way that our societies produce and consume goods and services. Governments, international organizations, the business sector and other non-State actors and individuals must contribute to changing unsustainable consumption and production patterns, including through the mobilization, from all sources, of financial and technical assistance to strengthen developing countries’ scientific, technological and innovative capacities to move towards more sustainable patterns of consumption and production. We encourage the implementation of the 10 Year Framework of

23. People who are vulnerable must be empowered. Those whose needs are reflected in the Agenda include all children, youth, persons with disabilities (of whom more than 80 per cent live in poverty), people living with HIV/AIDS, older persons, indigenous peoples, refugees and internally displaced persons and migrants. We resolve to take further effective measures and actions, in conformity with international law, to remove obstacles and constraints, strengthen support and meet the special needs of people living in areas affected by complex humanitarian emergencies and in areas affected by terrorism.

24. We are committed to ending poverty in all its forms and dimensions, including by eradicating extreme poverty by 2030. All people must enjoy a basic standard of living, including through social protection systems. We are also determined to end hunger and to achieve food security as a matter of priority and to end all forms of malnutrition. In this regard, we reaffirm the important role and inclusive nature of the Committee on World Food Security and welcome the Rome Declaration on Nutrition and the Framework for Action¹. We will devote resources to developing rural areas and sustainable agriculture and fisheries, supporting smallholder farmers, especially women farmers, herders and fishers in developing countries, particularly least developed countries.

25. We commit to providing inclusive and equitable quality education at all levels – early childhood, primary, secondary, tertiary, technical and vocational training. All people, irrespective of sex, age, race or ethnicity, and persons with disabilities, migrants, indigenous peoples, children and youth, especially those in vulnerable situations, should have access to life-long learning opportunities that help them to acquire the knowledge and skills needed to exploit opportunities and to participate fully in society. We will strive to provide children and youth with a nurturing environment for the full realization of their rights and capabilities, helping our countries to reap the demographic dividend, including through safe schools and cohesive communities and families.

26. To promote physical and mental health and well-being, and to extend life expectancy for all, we must achieve universal health coverage and access to quality health care. No one must be left behind. We commit to accelerating the progress made to date in reducing newborn, child and maternal mortality by

¹-World Health Organization, document EB 136/8, annexes I and II.

freedoms for all, without distinction of any kind as to race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth, disability or other status.

20. Realizing gender equality and the empowerment of women and girls will make a crucial contribution to progress across all the Goals and targets. The achievement of full human potential and of sustainable development is not possible if one half of humanity continues to be denied its full human rights and opportunities. Women and girls must enjoy equal access to quality education, economic resources and political participation as well as equal opportunities with men and boys for employment, leadership and decision-making at all levels. We will work for a significant increase in investments to close the gender gap and strengthen support for institutions in relation to gender equality and the empowerment of women at the global, regional and national levels. All forms of discrimination and violence against women and girls will be eliminated, including through the engagement of men and boys. The systematic mainstreaming of a gender perspective in the implementation of the Agenda is crucial.

21. The new Goals and targets will come into effect on 1 January 2016 and will guide the decisions we take over the next 15 years. All of us will work to implement the Agenda within our own countries and at the regional and global levels, taking into account different national realities, capacities and levels of development and respecting national policies and priorities. We will respect national policy space for sustained, inclusive and sustainable economic growth, in particular for developing States, while remaining consistent with relevant international rules and commitments. We acknowledge also the importance of the regional and subregional dimensions, regional economic integration and interconnectivity in sustainable development. Regional and subregional frameworks can facilitate the effective translation of sustainable development policies into concrete action at the national level.

22. Each country faces specific challenges in its pursuit of sustainable development. The most vulnerable countries and, in particular, African countries, least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States, deserve special attention, as do countries in situations of conflict and post-conflict countries. There are also serious challenges within many middle-income countries.

reproductive health. We recommit ourselves to the full realization of all the Millennium Development Goals, including the off-track Millennium Development Goals, in particular by providing focused and scaled-up assistance to least developed countries and other countries in special situations, in line with relevant support programmes. The new Agenda builds on the Millennium Development Goals and seeks to complete what they did not achieve, particularly in reaching the most vulnerable.

17. In its scope, however, the framework we are announcing today goes far beyond the Millennium Development Goals. Alongside continuing development priorities such as poverty eradication, health, education and food security and nutrition, it sets out a wide range of economic, social and environmental objectives. It also promises more peaceful and inclusive societies. It also, crucially, defines means of implementation. Reflecting the integrated approach that we have decided on, there are deep interconnections and many cross-cutting elements across the new Goals and targets.

■ The new Agenda

18. We are announcing today 17 Sustainable Development Goals with 169 associated targets which are integrated and indivisible. Never before have world leaders pledged common action and endeavour across such a broad and universal policy agenda. We are setting out together on the path towards sustainable development, devoting ourselves collectively to the pursuit of global development and of “win-win” cooperation which can bring huge gains to all countries and all parts of the world. We reaffirm that every State has, and shall freely exercise, full permanent sovereignty over all its wealth, natural resources and economic activity. We will implement the Agenda for the full benefit of all, for today’s generation and for future generations. In doing so, we reaffirm our commitment to international law and emphasize that the Agenda is to be implemented in a manner that is consistent with the rights and obligations of States under international law.

19. We reaffirm the importance of the Universal Declaration of Human Rights, as well as other international instruments relating to human rights and international law. We emphasize the responsibilities of all States, in conformity with the Charter of the United Nations, to respect, protect and promote human rights and fundamental

■ Our world today

14. We are meeting at a time of immense challenges to sustainable development. Billions of our citizens continue to live in poverty and are denied a life of dignity. There are rising inequalities within and among countries. There are enormous disparities of opportunity, wealth and power. Gender inequality remains a key challenge. Unemployment, particularly youth unemployment, is a major concern.

Global health threats, more frequent and intense natural disasters, spiralling conflict, violent extremism, terrorism and related humanitarian crises and forced displacement of people threaten to reverse much of the development progress made in recent decades. Natural resource depletion and adverse impacts of environmental degradation, including desertification, drought, land degradation, freshwater scarcity and loss of biodiversity, add to and exacerbate the list of challenges which humanity faces. Climate change is one of the greatest challenges of our time and its adverse impacts undermine the ability of all countries to achieve sustainable development. Increases in global temperature, sea level rise, ocean acidification and other climate change impacts are seriously affecting coastal areas and low-lying coastal countries, including many least developed countries and small island developing States. The survival of many societies, and of the biological support systems of the planet, is at risk.

15. It is also, however, a time of immense opportunity. Significant progress has been made in meeting many development challenges. Within the past generation, hundreds of millions of people have emerged from extreme poverty. Access to education has greatly increased for both boys and girls. The spread of information and communications technology and global interconnectedness has great potential to accelerate human progress, to bridge the digital divide and to develop knowledge societies, as does scientific and technological innovation across areas as diverse as medicine and energy.

16. Almost 15 years ago, the Millennium Development Goals were agreed. These provided an important framework for development and significant progress has been made in a number of areas. But the progress has been uneven, particularly in Africa, least developed countries, landlocked developing countries and small island developing States, and some of the Millennium Development Goals remain off-track, in particular those related to maternal, newborn and child health and to

Millennium Declaration¹ and the 2005 World Summit Outcome². It is informed by other instruments such as the Declaration on the Right to Development³.

11. We reaffirm the outcomes of all major United Nations conferences and summits which have laid a solid foundation for sustainable development and have helped to shape the new Agenda. These include the Rio Declaration on Environment and Development⁴, the World Summit on Sustainable Development, the World Summit for Social Development, the Programme of Action of the International Conference on Population and Development⁵, the Beijing Platform for Action⁶ and the United Nations Conference on Sustainable Development. We also reaffirm the follow-up to these conferences, including the outcomes of the Fourth United Nations Conference on the Least Developed Countries, the third International Conference on Small Island Developing States, the second United Nations Conference on Landlocked Developing Countries and the Third United Nations World Conference on Disaster Risk Reduction.

12. We reaffirm all the principles of the Rio Declaration on Environment and Development, including, inter alia, the principle of common but differentiated responsibilities, as set out in principle 7 thereof.

13. The challenges and commitments identified at these major conferences and summits are interrelated and call for integrated solutions. To address them effectively, a new approach is needed. Sustainable development recognizes that eradicating poverty in all its forms and dimensions, combating inequality within and among countries, preserving the planet, creating sustained, inclusive and sustainable economic growth and fostering social inclusion are linked to each other and are interdependent.

1-Resolution 55/2.

2-Resolution 60/1.

3-Resolution 41/128, annex.

4-Report of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3–14 June 1992, vol. I, Resolutions Adopted by the Conference (United Nations publication, Sales No. E.93.I.8 and corrigendum), resolution 1, annex I.

5- Report of the International Conference on Population and Development, Cairo, 5–13 September 1994 (United Nations publication, Sales No. E.95.XIII.18), chap. I, resolution 1, annex.

6-Report of the Fourth World Conference on Women, Beijing, 4–15 September 1995 (United Nations publication, Sales No. E.96.IV.13), chap. I, resolution 1, annex II.

and social well-being are assured. A world where we reaffirm our commitments regarding the human right to safe drinking water and sanitation and where there is improved hygiene; and where food is sufficient, safe, affordable and nutritious. A world where human habitats are safe, resilient and sustainable and where there is universal access to affordable, reliable and sustainable energy.

8. We envisage a world of universal respect for human rights and human dignity, the rule of law, justice, equality and non-discrimination; of respect for race, ethnicity and cultural diversity; and of equal opportunity permitting the full realization of human potential and contributing to shared prosperity. A world which invests in its children and in which every child grows up free from violence and exploitation. A world in which every woman and girl enjoys full gender equality and all legal, social and economic barriers to their empowerment have been removed.

A just, equitable, tolerant, open and socially inclusive world in which the needs of the most vulnerable are met.

9. We envisage a world in which every country enjoys sustained, inclusive and sustainable economic growth and decent work for all. A world in which consumption and production patterns and use of all natural resources – from air to land, from rivers, lakes and aquifers to oceans and seas – are sustainable. One in which democracy, good governance and the rule of law, as well as an enabling environment at the national and international levels, are essential for sustainable development, including sustained and inclusive economic growth, social development, environmental protection and the eradication of poverty and hunger.

One in which development and the application of technology are climate-sensitive, respect biodiversity and are resilient. One in which humanity lives in harmony with nature and in which wildlife and other living species are protected.

■ Our shared principles and commitments

10. The new Agenda is guided by the purposes and principles of the Charter of the United Nations, including full respect for international law. It is grounded in the Universal Declaration of Human Rights¹, international human rights treaties, the

¹-Resolution 217 A (III).

environmental – in a balanced and integrated manner. We will also build upon the achievements of the Millennium Development Goals and seek to address their unfinished business.

3. We resolve, between now and 2030, to end poverty and hunger everywhere; to combat inequalities within and among countries; to build peaceful, just and inclusive societies; to protect human rights and promote gender equality and the empowerment of women and girls; and to ensure the lasting protection of the planet and its natural resources. We resolve also to create conditions for sustainable, inclusive and sustained economic growth, shared prosperity and decent work for all, taking into account different levels of national development and capacities.

4. As we embark on this great collective journey, we pledge that no one will be left behind. Recognizing that the dignity of the human person is fundamental, we wish to see the Goals and targets met for all nations and peoples and for all segments of society. And we will endeavour to reach the furthest behind first.

5. This is an Agenda of unprecedented scope and significance. It is accepted by all countries and is applicable to all, taking into account different national realities, capacities and levels of development and respecting national policies and priorities. These are universal goals and targets which involve the entire world, developed and developing countries alike. They are integrated and indivisible and balance the three dimensions of sustainable development.

6. The Goals and targets are the result of over two years of intensive public consultation and engagement with civil society and other stakeholders around the world, which paid particular attention to the voices of the poorest and most vulnerable. This consultation included valuable work done by the open working group of the general assembly on sustainable development goals and by the united nations, whose secretary-general provided a synthesis report in december 2014.

■ Our vision

7. In these Goals and targets, we are setting out a supremely ambitious and transformational vision. We envisage a world free of poverty, hunger, disease and want, where all life can thrive. We envisage a world free of fear and violence. A world with universal literacy. A world with equitable and universal access to quality education at all levels, to health care and social protection, where physical, mental

■ Prosperity

We are determined to ensure that all human beings can enjoy prosperous and fulfilling lives and that economic, social and technological progress occurs in harmony with nature.

■ Peace

We are determined to foster peaceful, just and inclusive societies which are free from fear and violence. There can be no sustainable development without peace and no peace without sustainable development.

■ Partnership

We are determined to mobilize the means required to implement this Agenda through a revitalized Global Partnership for Sustainable Development, based on a spirit of strengthened global solidarity, focused in particular on the needs of the poorest and most vulnerable and with the participation of all countries, all stakeholders and all people.

The interlinkages and integrated nature of the Sustainable Development Goals are of crucial importance in ensuring that the purpose of the new Agenda is realized. If we realize our ambitions across the full extent of the Agenda, the lives of all will be profoundly improved and our world will be transformed for the better.

■ Declaration

Introduction

1. We, the Heads of State and Government and High Representatives, meeting at United Nations Headquarters in New York from 25 to 27 September 2015 as the Organization celebrates its seventieth anniversary, have decided today on new global Sustainable Development Goals.

2. On behalf of the peoples we serve, we have adopted a historic decision on a comprehensive, far-reaching and people-centred set of universal and transformative Goals and targets. We commit ourselves to working tirelessly for the full implementation of this Agenda by 2030. We recognize that eradicating poverty in all its forms and dimensions, including extreme poverty, is the greatest global challenge and an indispensable requirement for sustainable development. We are committed to achieving sustainable development in its three dimensions – economic, social and

■ Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development

■ Preamble

This Agenda is a plan of action for people, planet and prosperity. It also seeks to strengthen universal peace in larger freedom. We recognize that eradicating poverty in all its forms and dimensions, including extreme poverty, is the greatest global challenge and an indispensable requirement for sustainable development.

All countries and all stakeholders, acting in collaborative partnership, will implement this plan. We are resolved to free the human race from the tyranny of poverty and want and to heal and secure our planet. We are determined to take the bold and transformative steps which are urgently needed to shift the world on to a sustainable and resilient path. As we embark on this collective journey, we pledge that no one will be left behind.

The 17 Sustainable Development Goals and 169 targets which we are announcing today demonstrate the scale and ambition of this new universal Agenda. They seek to build on the Millennium Development Goals and complete what they did not achieve. They seek to realize the human rights of all and to achieve gender equality and the empowerment of all women and girls. They are integrated and indivisible and balance the three dimensions of sustainable development: the economic, social and environmental.

The Goals and targets will stimulate action over the next 15 years in areas of critical importance for humanity and the planet.

■ People

We are determined to end poverty and hunger, in all their forms and dimensions, and to ensure that all human beings can fulfil their potential in dignity and equality and in a healthy environment.

■ Planet

We are determined to protect the planet from degradation, including through sustainable consumption and production, sustainably managing its natural resources and taking urgent action on climate change, so that it can support the needs of the present and future generations.

Foreword

Caused by human interference and irrational exploitation of nature, environmental challenges have raised global concerns. The extent & severity of such challenges have aroused public attentions about our one and only biosphere.

Current requirements necessitate that in addition to providing the needs of the present generation, natural resources also meet the future human needs. Sustainable development is achieved through each person and society considers the biological capacity of their land and coordinates it with their needs. However, depletion of natural resources and the adverse effects of environmental degradation including drought and desertification, soil erosion, lack of fresh water, deterioration of marine and terrestrial biodiversity have become a part of human challenges.

Today, the precondition of environmental management and pollution reduction is measurement of production and consumption, which would help solve the shortage of ecological balance through wise decisions about population growth, consumption, technology efficiency, and ecosystem conservation.

In order to fill in the gap between economic growth and conservation of biological resources and to advance green economy, economic development should be led towards productivity, consumption control, optimization of environmental patterns, sustainable ecosystem services, use of clean and renewable energies, participation of people, and scientific associations, guilds, and NGOs. Therefore, sustainable development goals for the next fifteen years, pursue activities in different areas with integrated and interconnected nature in the framework of seventeen specified goals.

By relying on the upstream documents especially general environmental policies issued by the Supreme Leader, the Islamic Republic of Iran has considered a realistic approach stronger than before. Iran has made environmental issue a priority, as the sixth development plan has also been based on President Dr. Hassan Rouhani's remarks on environmental issues and sustainable development.

Through the necessary efforts, cooperation, and empathy of all the institutions and communities within, Iran hopes to conserve its valuable natural capitals, and without damaging nature balance the stream of growth and development with the existing capacities.

Massoumeh Ebtekar

Vice President & Head of Department of Environment

2016

Contents

Foreword	4
Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development	5
Preamble	5
Sustainable Development Goals and Targets	21
Sustainable Development Goal Indicators	53

Sustainable Development Goals

Concessionaire: Department of Environment

Translators: Zahra Javaherian, Seyyed Amir Fateh Vahdati, Alireza Rahmati, Leila Zamani

Published by: HAK Publication

www.irannashr.ir

Copyright © 2016 HAK Publication

Design and layout: Torfeh Graphic Group

www.graphicgroup.ir

In The Name Of God

 SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

 1 NO POVERTY	 2 ZERO HUNGER	 3 GOOD HEALTH AND WELL-BEING	 4 QUALITY EDUCATION
 5 GENDER EQUALITY	 6 CLEAN WATER AND SANITATION	 7 AFFORDABLE AND CLEAN ENERGY	 8 DECENT WORK AND ECONOMIC GROWTH
 9 INDUSTRY, INNOVATION AND INFRASTRUCTURE	 10 REDUCED INEQUALITIES	 11 SUSTAINABLE CITIES AND COMMUNITIES	 12 RESPONSIBLE CONSUMPTION
 13 CLIMATE ACTION	 14 LIFE BELOW WATER	 15 LIFE ON LAND	 16 PEACE, JUSTICE AND STRONG INSTITUTIONS
 17 PARTNERSHIPS FOR THE GOALS			

Department of the Environment
I.R.IRAN

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

در جهت دستیابی به اهداف توسعه پایدار ؛
برای چاپ این کتاب درختی قطع نشده است!
کاغذ سنگ ، نسل جدیدی از کاغذ است که در تهیه آن
به جای چوب درختان از پودر سنگ استفاده می شود.

ISBN:978-600-6682-62-4

9 786006 682624

انتشارات حک
www.irannashr.ir

© 2016. May - Torfeh Group advertising consulting. +98(0)21-77903926

سازمان حفاظت محیط زیست
جمهوری اسلامی ایران

اهداف توسعه پایدار Sustainable Development Goals